

ANUL LXXXI

Nr. 19

8 — 14 MAI

1991 - BUCUREȘTI

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

Spitalul groazei nu are amintiri

pag. 4

COTROCENIZAREA SENTIMENTELOR ELECTORALE

pag. 3

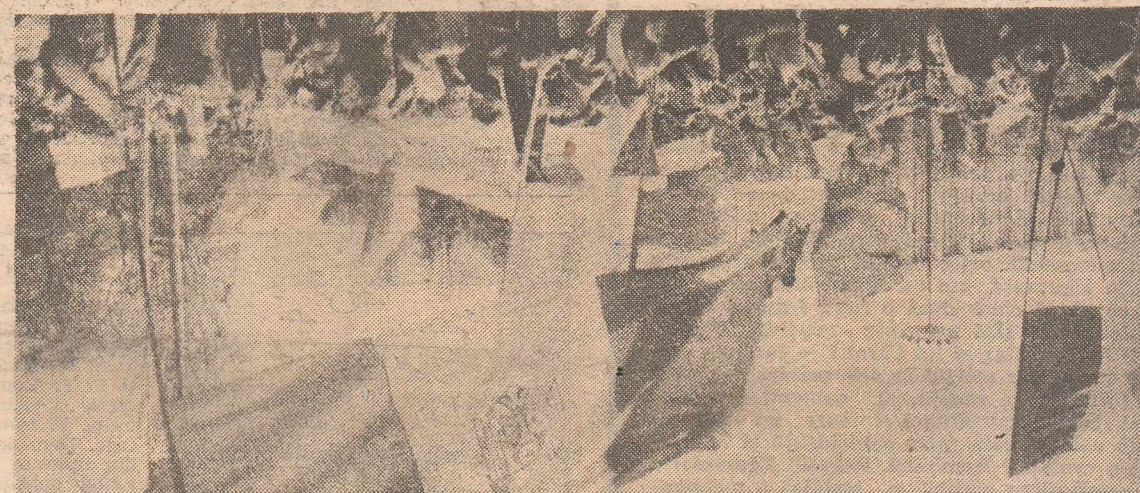

pag. 7

10 MAI

„10 Mai ne-a fi de-a pururi
Sfântă zi, căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre,
Libertate și regat”.

GEORGE COȘBUC

Chișinău, mai 1991

Existența bețivilor și
alcoolicilor este tristă,
dar ea merită să fie
cunoscută. Avertis-
ment pentru ceilalți.

**DELIRIUM
TREMENS
et comp.**

pag. 8

pag. 9

Ziua eroilor

Prin tradiție și prin lege,
ziua Înălțării Domnului a fost
sărbătorită în România neco-
munistă și ca Zi a Eroilor. Încă
din primăvara lui 1990 s-au
făcut pe lângă factorii de de-

cizie din țară demersuri pen-
tru ca frumoasa tradiție pri-
vind cinstirea eroilor să fie re-
luată. Anul acesta Ziua Eroilor
cade pe data de 16 mai. Au luat
forurile în drept măsuri pentru
ca această zi să fie sărbătorită
cum se cuvine pe întreg cuprinsul
României ?

Cui îi e frică de 10 Mai?

Mitul independenței a migrat în mai toate culturile. Obsesia independenței a structurat istoria Europei încă din antichitate. Multe dintre popoarele care au ajuns să-și alcătuiască imperii au avut perioade cînd au luptat împotriva poftelor imperiale ale altora. Grecii, francezii, italienii, germanii, polonezii, locuitorii Țărilor de Jos, irlandezii, bulgarii, cehii și slavații, ungurii din imperiul habsburgic — practic, mai toate popoarele au luptat pentru independența lor. Nu mai vorbim de continentele americane, de Asia și Africa.

Românii au fost, poate, mai vitregiți în istorie decît alte popoare, așezați în calea tuturor răutăților fiind, cum zice cronicarul. Dar nu mai vitregiți decît kurzii sau armenii, de pildă. Oricum, independența românilor, cită a fost ea, a fost plătită cu sînge și a încurcat uneori cancelariile puterilor trecătoare ale lumii.

La 10 Mai (și nu la 9 mai, cum s-a străduit istoriografia comunistă să ne indoctrineze), a fost obținută independența de stat a României. Așa a fost posibilă instaurarea Regatului României pe care s-a putut clădi, în sfîrșit, România Mare, un stat ce cuprindea aproape toate teritoriile locuite de români. Dacă ultimul nostru rege n-ar mai fi în viață și dacă n-ar mai exista și urmași ai săi, probabil că acest fapt de întemeiere istorică ar fi privit, acum, la adevărata sa semnificație. Jocurile politice, atitudinea antimonarhistă a Puterii care elimină, în maniera cunoscută, orice pericol potențial pentru propria siguranță, fac ca, de 10 Mai, să ne facem că plouă chiar dacă e timp frumos. Să ne înțelegem: 10 Mai nu este meritul Regelui Mihai I, nici chiar al lui Carol I — care au, evident, marile lor merite în alte privințe —, ci al întregului popor român, al oamenilor politici care-l reprezentau atunci și care au știut să aleagă calea regală (prin coincidență și monarhică) a evoluției României. Regatul României a fost consfințirea politică și juridică a independenței românilor.

Instaurarea, de către tancurile sovietice a dictaturii comuniste în România, integrarea teritoriului său ciuntit (fără Basarabia, Bucovina, ținutul Herței, Cadrilater) în sfera de interes imperială moscovită au anulat de facto orice independență. Prin crimă și teroare, printr-o sălbatică spălare a creierelor, s-a încercat ca dorul românului de libertate, dorința sa genetică de independență să fie anulate. Și totuși, în șoaptă, se fredona „Deșteaptă-te române!”, și totuși, în șoaptă, se fredonau „10 Mai va fi de-a pururi...”, „Pe-al nostru steag”, „Trei culori”, „Eroi au fost, eroi sînt încă”. Propaganda ceaușistă a profitat din plin de această adevărată obsesie națională. Independența promovată de Ceaușescu, în special față de Moscova, a conferit și credibilitate launtrică și sprijin din afară. Cît o fi fost de adevărată această independență, ce jocuri duplicitare s-au făcut cu Moscova — istoria rămîne să lămurească.

Așa se explică de ce acum — cînd s-a semnat, după o elaborare pe furie, un tratat „de amicitie” cu U.R.S.S., comparat cu un tratat de vasalitate, inferior chiar Capitulațiilor semnate cu Poarta Otomană — reacția populară este extrem de negativă, iar dezamăgirea basarabenilor este cruntă. Și totuși, exemplul recent al infirmării remanierii propuse de dl. Petre Roman ne mai dă o nădejde: dacă Parlamentul a încetat să fie o mașină automată de vot, este posibil ca acest tratat să nu fie ratificat. Ar fi un mare cîștig și pentru independența noastră de stat, și pentru independența noastră omească, și — în primul rînd — pentru democrația adevărată care, prin acest gest, ar fi certificată. Căci, dacă Parlamentul a fost în stare să-l refuze pe primul ministru și va fi în stare să-l refuze și pe presedinte, nimeni n-ar mai avea motive de îngrijorare în legătură cu pericolul revenirii la dictatură. Așa amestecat cum e, ales la nimercale, Parlamentul nostru ar avea șansa de a intra în istorie. El ar dovedi că și în acest moment de cumpănă, oamenii politici care s-a întîmplat să fie la conducerea destinelor țării, sînt și înțeleg care este interesul nostru național.

CONSTANTIN DUMITRU

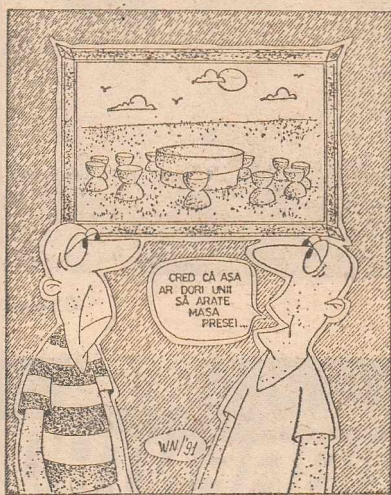
Ion C. Brătianu — la 100 de ani de nemurire

Cine sînt și ce vor socialiștii români

Chiar și pentru un observator obișnuit, marea miză politică în România pare a fi social-democrația. Păcatul cel mare este însă că deși sînt nu mai puțin de 5 partide care se revendică de la această ideologie, ea nu este înțeleasă în termenii actualității. Oscilația între socialismul francez al domnului Mitterrand și dorința de suedizare, inconștientă în cea mai mare parte, a specialiștilor din întreprinderi și a muncitorilor, creează o stare de suspans ideologic favorabil extremelor, fie ele de stînga sau de dreapta. Mult invocată, începînd cu istoricul P.S.D.R., condus de contestatul domn Sergiu Căneșu, și terminînd cu partidul F.S.N., de guvernămint, condus de dl. Petre Roman, social-democrația românească eșuează în business politic și caricatură, neputînd-o salva nici măcar interesele francofone ale președintelui François Mitterrand, despre care ne amintim că în anii '70, în comunicatele referitoare la întîlnirile domniei sale

cu Nicolae Ceaușescu, apărea drept „tovarășul Mitterrand”.

Pariul pe social-democrație în România nu este întîmplător. Există indicii că prin această ideologie se poate obține, în mod corect, adeziunea electoratului, România avînd circa 10 milioane de cetățeni care lucrează, la prima generație, în fabrici, servicii, în mediul urban. Fortul specialiștilor F.S.N. pentru cîștigarea corectă a acestui electorat pare, totuși, un vis de nuanță romantică. Forțe obscure, interese de grup, politicianism, amatorism în politică, probat inclusiv de echipa aflată la putere, au minat social-democrația, la fel cum minată a fost creștin-democrația sau liberalismul, nu numai ca doctrine, ci și ca practici politice. Răturile social-democrației românești și criza profundă a abia înfiripatului sistem politic românesc anunță o prefacere de proporții. Care se va produce. Indicii există.

Desen de MIHAI ZGUBEA

Pichet în Piața Revoluției

Trebuie observat faptul că actuala putere, cripto-comunistă pe aripa președintelui Ion Iliescu, a vechii gărzi politice reprezentată de Alexandru Bărlădeanu și Dan Martian, liberală în program și social-democrată în năzuințe pe traiectul Petre Roman, dar în esență amatoare în exercitarea politicii și avidă de putere, stăpînește fără rival România. Raportul domnului Renaud Vignal, ambasadorul Republicii Franceze la București, este relevant, oricît ne-am supăra noi pe acest domn. Franța are interese firești în România și, în consecință, și le promovează. Cu cine să discute Franța în România? Cu național-tărăniștii care sînt conduși de bătrîni rupți de realitățile românești și care au făcut greșeli chiar și în propriul lor partid, nereușind în 17 luni să organizeze un congres, conducerea acestui partid fiind la fel de emanată ca și cea a F.S.N.-ului? Cu liberalii care au fost tot timpul preocupați de interese personale și politicianism, a-rivism și carierism, ratînd alianțele

și prezentarea pe liste comune la alegeri? Cu alte partide aflate încă la început și lipsite, ca și P.N.T.-c.d., de altfel, și PNL, de armătura ideologică necesară unui lucid exercițiu politic? Francezii au discutat cu doi inși considerați puternici la ora actuală în România, domnii Ion Iliescu și Petre Roman. La aceasta adăugîndu-se și slăbiciunea socialistă a domnului F. Mitterrand, jocurile sînt făcute. Demisia actualăi puteri impune, din interese naționale, și demisia actualăi opoziții, compromisă și nepuținătoare.

Să fie limpede, faptul nu înseamnă revenirea la extrema stînga, ci apariția necesității de a se forma organizații politice sau cetățenești cu adevărat democratice. În aceste condiții, revendicările Asociației „15 Noiembrie” din Brașov — demisia conducerii RTV și publicarea listei securiștilor sînt, într-adevăr, plauzibile. Lupta acestei Asociații trebuie să dea de gîndit celor care vor într-adevăr să facă politică în România și nu doar să se pricopsească din politică.

Alianța Civică și modelul Havel

Cert este faptul că dialogurile pe care le-au avut în ultima vreme cu Cartelul sindical „Alfa” au fost utile specialiștilor și militanților din Alianța Civică, organizație afirmată în primul rînd printr-o foarte bună publicitate mass-media, cit și prin personalitățile pe care le-a reunit sub o sumă de principii de esență anticomuniste. Decomunizarea promovată de Alianța Civică s-a concretizat în cursul săptămînii trecute printr-un program de reformă economică radicală — deși termenul „radical” ni se pare impropriu — asemănător celui desfășurat cu începere de la 1 aprilie în Cehoslovacia. Adepții ai lucrului bine făcut, dar nu în manieră germană, ci în spirit de tratat academic de tip american, deci cu implicare în imediat, promotorii Alianței Civice vād un divorț total între stat (administrativ) și sfera întreprinzătorilor (producție), finalizat prin improprietăre. Ca și în Alternativa

„Alfa” elaborată de doctorul Constantin Cojocaru, improprietăre și acordarea titlurilor de proprietate elemente esențiale, un block-start din care se pornește în cursa spre economia de piață. Publicarea documentului „Privatizarea proprietății de stat în România — poziția de principiu a Alianței Civice” este relevantă. Creдем însă că utilizarea termenului „corporație” amintește, destul de concret, despre altfel de doctrine decît cea pe care, credem, că o acceptă Alianța Civică. Ideea de corporație este ratată definitiv de istorie, ea nemaifiind valabilă acum nici măcar ca instrument tehnic. Dar, la urmei nu cuvintele contează, Alianța Civică fiind o speranță mult mai intensă la ora de față decît oricare alt partid politic, inclusiv F.S.N.-ul.

Polonia la aniversare

Dintre țările din Est, foste comuniste sub robia rusească, Polonia este cea dintîi care a învins. Nimic nu i-a putut opri pe polonezi din setea și lupta lor pentru libertate. În 1989, atunci cînd au trebuit să voteze și erau comunistii la putere, ei au avut curajul să voteze pe necomuniști. Au trecut peste promisiunile comunistilor, peste reformele de fațadă ale acestora, și au cîștigat. Chiar și cînd au pierdut, polonezii au cîștigat de fapt. Să nu uităm că vecinii lor au fost întotdeauna teribili: de o parte germanii, de cealaltă rușii. Ei la mijloc.

Polonezii au scăpat de comunism. Alții încă nu, deși se spune că da. Polonezii se află acum în prețuirea lumii. Deși sînt datori, deși încă au probleme cu industriile lor, cu inflația, cu șomajul. Nu le e ușor.

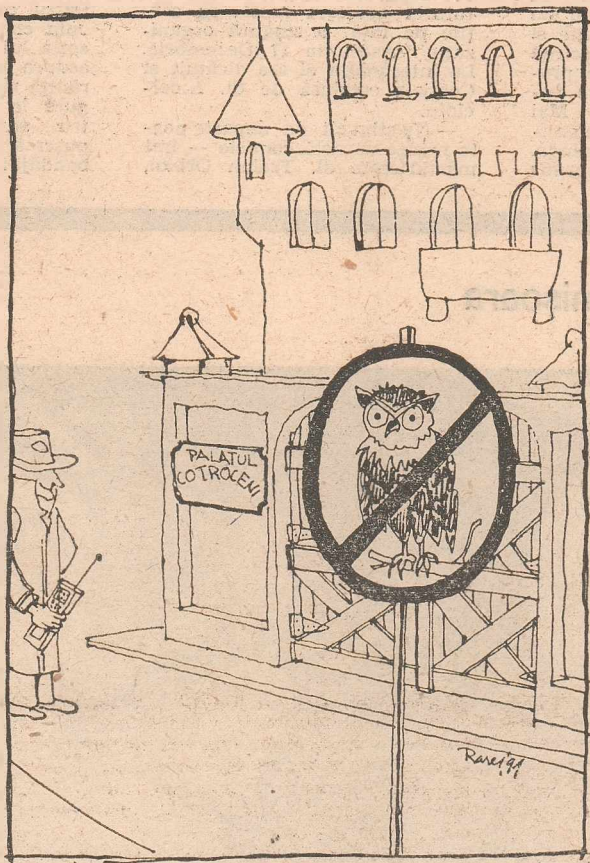
În ziua de 3 mai 1991, la 200 de ani de la prima lor Constituție, polonezii au amintit din nou lumii că țara lor reprezintă o lumină a libertății asemenea Franței. Că spiritul libertății din fiecare polonez e mai tare decît orice momeală, fie ea spusă și cu gura zîmbind pînă la urechi. Dacă îl veți întîlni pe domnul profesor Z. Rymorowski, ambasadorul Poloniei la București, veți recunoaște un om de spirit și un luptător, acest fin profesor de sociologie fiind un vechi militant al binecunoscutei „Solidarnosc”.

Grupaj de
EUGEN MIHĂESCU

Opoziția cere din nou alegeri anticipate, fapt care dovedește că o idee fixă devine – conform uneia din Legile lui Murphy – condiția și totodată cauza unei idei și mai fixe. Alegerile anticipate nu ar face altceva decât să întărească (dat fiind că-l confirmă) rezultatul elecției trandafirilor din 20 mai 1990. Un calcul simplu, bazat pe adunări și scăderi, arată că președintele va obține 113% din totalul sufragiilor. În ciuda sondajelor care indică o diminuare accentuată a popularității F.S.N.-ului, vigurosul Front de partid și de stat va acumula un capital politic și erotic hotărâtor pentru mai multe campanii electorale, până la victoria finală. Istoria aduce ne-nenumărate dovezi în sensul că în multe situații limită românul una zice și alta face.

Astfel, deși ar avea pricină să voteze „contra”, țărâșimea, sistematic mințită în ultimele cinci decenii, va vota „pentru” de grijă să nu se răzîndască jupinul și să-i ia pogonul înapoi. E genul de viclenie pățită care-l pune pe sătean să se facă frate cu dracul până trece puntea. La 4 milioane de voturi din agricultură trebuie adăugate încă 2 milioane – ale orașenilor care se îndesă să ia pământ. Sute de mii de babe urbane vor alerga între două-trei centre de vot ca să-și manifeste profunda adevărată la regimul care, pe lângă cei doi metri pătrați absolut trebuincioși oricărui om care nu mai are ce spera, le dă și un hectar de care n-aveau nevoie. Milioane de semțărani, deveniți pente noapte semi-orașeni, vor vota cu jumătate de inimă jumătăți de măsură, cu nădeidea că jumătatea de viață care le-a mai rămas de trăit va fi mai îndestulată ca jumătatea consumată pe navetă.

O contribuție hotărâtoare o va aduce, la consolidarea conducerii de tranziție, negustoria cea nouă, clădită pe scheletul ori, mai bine zis, pe burțile și pe tîrîțele vechii negustorimii. E vorba de mai bine de 3 milioane de voturi, fiindcă pe lângă glorioasa armată de șnapani – care a constituit detașamentul cel mai calificat în războiul purtat de comerțul socialist cu dușmanul său tradițional, consumatorul – a slujit, în umbră, împotriva intereselor sale firești, însuși păgubitul. El va vota pentru un prezent de la care nu așteaptă nimic, de teamă că o astfel de guvernare îi va lua pînă și dreptul de a aștepta cumințe la coadă o marfă care n-o să vină niciodată. E cazul tipic pentru Balcani în care împilatul nu se poate lipsi de împilator. Pe lângă aici o coadă la un galantar gol, o coadă de o mie de persoane la o tețghea care ar putea să se umple, reprezintă progresul. Pentru acest progres și pentru acest generos contract între hoț și jefuit, cumpărătorul român își va da cu încredere votul. Să nu uităm că, pe lângă bandiții din rețeaua comercială, prosperă sute de mii de intermediari constituiți în familii, cumnății, nășii, prietenii dar și în Centrale, Departamente, Depozite, Baze de aprovizionare.

Desen de FLOREA RAREȘ

Cotrocenizarea sentimentelor electorale

Revoluția din decembrie '89 în municipiul Medias s-a desfășurat după un scenariu caracteristic oraselor mici de provincie: pe 22 decembrie populația a ieșit în stradă sub impulsul evenimentelor auzite și văzute la radio și televiziune, oamenii s-au adunat în piața orașului, au scandat lozinci, au năvălit în primărie, nomenclatura comunistă a fugit, militia și securitatea n-au reacționat, și după ce entuziasmul s-a potolit, oamenii (fericiți că au făcut Revoluția) s-au retras în fața televizoarelor. După câteva zile s-au format C.P.U.N.-urile pe oras, în fabrici, în birouri, pe

derii să-și întărească poziția. Mineriada din București a fost resimțită așa cum se cuvine în Medias: sediul P.N.T.-ului a fost atacat cu pietre, opoziții politice intimidată, totul pentru liniștea noastră... Apoi a venit rindul reformei economice. Ea a început prin întocmirea unor liste cu persoanele care vor fi concediate. La începutul lunii mai va intra în vigoare prima listă pe care sînt trecuți șapte ingineri, persoane incomode, membri ai partidului de opoziție. Pe această listă se află și ing. Dan Ghemes, tehnolog. În locul lui, va rămîne drept tehnolog o fostă dactilografă, soția unei perso-

timii ani, liste care arătau clar că nomenclatura își însușise sume nejustificate, aceasta, în frunte cu directorul Oroianu, a refuzat, determinîndu-i în același timp pe liderii muncitorilor să plece definitiv din unitate. Postul de șef de secție prelucrări mecanice este ocupat de un inginer chimist, post ocupat în urma unei mascarade care s-a numit concurs, patronată cu grija de inginerul-sef, Mircea Bolchiș. Conducerea nu a recunoscut sindicatul muncitorilor, a provocat alegeri, le-a falsificat și a pus în fruntea oamenilor... un fost secretar de partid. Beneficiile obținute în anul 1990 nu au fost calculate și pen-

La conferința de presă din 30 aprilie a.c., purtătorul de cuvînt al guvernului, dl. Bogdan Baltazar, comentînd peisajul presei românești, i-a scăpat următoarea afirmație: „Noi nu guvernăm cu ochii speriați pe ziare”. Declarația d-lui Baltazar nu se confirmă în practica de zi cu zi a guvernanților noștri. Reprezentanții Puterii nu scapă nici un prilej în care să nu adreseze reproșuri „unei anumite părți a presei”, ceea ce dovedește că „aleșii poporului stau cu ochii pe presă”. Atitudinea vehementă a președintelui

„ră”) face parte din arsenalul Puterii de discreditare a presei independente în ochii opiniei publice. Aceasta este politica: tot ceea ce nu convine guvernanților este supus discreditării. În finalul conferinței, dl. Baltazar a spus: „Voi (presa - n.n.) m-ați făcut dintr-un simplu funcționar un personaj politic”. E doar o iluzie a domnului Baltazar. Pentru că din declarațiile făcute de Domnia sa presei rezultă că este în continuare un simplu funcționar.

P. B.

REFORMA „PETRE ROMAN S.A.” LA MEDIAS

cap de locuitor, prilej pentru nomenclaturistii alungați să prindă curaj și să-și recupe posturile părăsite.

La întreprinderea Relee Medias, secretarul de partid, tov. Totea, încercase să onorască muncitorii să iasă în stradă pe 22 decembrie. Astăzi, dl. Totea ocupă un post important (și bine plătit) în schema de conducere a unității. Aceeași soartă au avut-o și alte figuri din fosta conducere politică. Cu excepția unor mici sefi de birouri, nimeni nu a fost schimbat, deși muncitorii și liderii lor sindicali au contestat pregătirea profesională, neuitînd timpurile în care erau obligați să muncescă duminicile, să lucreze 12-16 ore pe zi pentru realizarea planului de producție socialist. Alegerile din 20 mai 1990 au permis conducerii întreprin-

ne importante din conducerea „agentului economic”, făcută în mare viteză tehnician. Se pare că întreprinderea nu are nevoie de ingineri. În schimb are nevoie de maistri, ei ocupînd posturi de sefi de ateliere, de birouri și chiar de secții. Iată cum s-a făcut negocierea salariilor: maistrul Duda, șef de atelier, și-a chemat pe rînd muncitorii în biroul său și i-a pus să semneze contractele de muncă sub îndemnul: „Hai, semnează-l repede, că mai așteaptă și alții la ușă!” Operațiunea de negociere a salariilor s-a desfășurat sub stricta supraveghere a unor „împuțernici guvernamentali”, care au fost persoane „alese” tot din conducerea întreprinderii.

Cînd muncitorii au cerut să se afișeze listele cu primele din ul-

tru cei care între timp au părăsit fabrica.

O persoană din conducerea S.A. Relee, care a ținut să nu-și dezvăluie numele, ne-a declarat că pe vremea „piticului Odios”, unitatea a produs motoare S.A.R. în care s-au folosit în loc de bandă scotch... leucoplast. O parte din aceste motoare au fost livrate centralei atomo-electrice de la Cernavodă. Reforma economică trimbitată de guvern nu va reuși în Relee Medias atîta timp cît vechile structuri sînt păstrate și tolerate. Pînă acum, reforma (transformată de nomenclatură într-o răfuială cu opoziții politice și nu numai cu ei) a reușit să adauge două inițiale la titulatura unității: „S.A.”

PETRE BARBU

TRÎMBIȚA GUVERNULUI

La conferința de presă din 30 aprilie a.c., purtătorul de cuvînt al guvernului, dl. Bogdan Baltazar, comentînd peisajul presei românești, i-a scăpat următoarea afirmație: „Noi nu guvernăm cu ochii speriați pe ziare”. Declarația d-lui Baltazar nu se confirmă în practica de zi cu zi a guvernanților noștri. Reprezentanții Puterii nu scapă nici un prilej în care să nu adreseze reproșuri „unei anumite părți a presei”, ceea ce dovedește că „aleșii poporului stau cu ochii pe presă”. Atitudinea vehementă a președintelui

„ră”) face parte din arsenalul Puterii de discreditare a presei independente în ochii opiniei publice. Aceasta este politica: tot ceea ce nu convine guvernanților este supus discreditării. În finalul conferinței, dl. Baltazar a spus: „Voi (presa - n.n.) m-ați făcut dintr-un simplu funcționar un personaj politic”. E doar o iluzie a domnului Baltazar. Pentru că din declarațiile făcute de Domnia sa presei rezultă că este în continuare un simplu funcționar.

P. B.

PE CE MÎNĂ MERGEM?

Desen de AUREL ȘT. ALEXANDRESCU

Un medic + doi agresori = șocul trecutului

— Era dimineata, cam sapte si un sfert. Am parcat masina in fata Spitalului județean si am coborît. In clipa aceea s-au apropiat de mine doi necunoscuti tineri, zvelti si siguri pe ei. Unul mi-a intins mina stingă, rîniind. Într-o fracțiune de secundă mi-am dat seama că ăștia nu sînt bolnavi, că unul ține mina dreaptă ascunsă, iar cel alt trece în spatele meu și m-am aruncat în mașină. Noroc că lăsasem usa deschisă. În apropiere, o femeie a strigat: „Ce-aveți cu domnu' doctor? Săriti, îl atacă pe dom' doctor!”. Cei doi s-au îndepărtat repede, dar s-au oprit la colt, așteptînd, pesemne, să ies din nou. Am pornit masina și am intrat cu viteză prin curtea spitalului, la urgență. În oglinda retrovizoare am văzut că agresorii fug după mașină. Am frînat chiar în fața intrării și am coborît repede. Unul dintre ei m-a ajuns și mi-a pus mina pe umăr. „Ce vrei?” — am strigat, de-
tul de tare ca să audă medicii de la urgență și să iasă afară. „Să te lezîtimez!” a zis ăla. „Cu ce drept?” am întrebat și atunci personalul medical a ajuns lângă noi. Iar cei doi au luat-o la fugă. S-au oprit după cîteva zeci de metri și mi-au strigat: „O să afli cu ce drept!” Dar mai confuzul nu vom fi: tîlci din nou! Atunci va fi rău!”

Interlocutorul meu se numeste Marius Nicolciou și e, din 1964, șeful serviciului rinichi artificiali în cadrul Spitalului județean Timișoara. A absolvit facultatea chiar în 1964, după 19 ani de studenție întrerupți de închisoare (în 1952 a fost arestat pentru „uzeltire, împotriva regimului comunist din România”) și de cîteva exmatriculări și reprimări succesive. Putea să scape de puscărie și să-și termine studiile normale, ca simplu și cu-

refuzat sântajul și oferta. S-a bucurat că, după 19 ani de te-
roare, își poate face meseria. De

După 27 de ani de muncă, sute de vieți salvate și o revoluție, credeam despărțit etans de pro-
priile „amintiri din casa morților”. A gresit. În timpul revoluției, se spune că în Spitalul

lucruri greu de imaginat. Unele — furtul de cadavre din 13 decembrie 1989 — au fost dovedite. Altele nu. Între acestea din urmă, împuscarea în interiorul spitalului a unor răniți din 17 și 18 decembrie. Trecutul neclădit al institutiei devine din ce în ce mai apăsător, medicii de aici sînt priviți alfel de populație, în sfîrșit, misterioasă instituție a ajuns rău famată. În ianuarie 1991, doctorul Nicolciou a prezentat în sfîrșit, să conducă investigațiile unei comisii mixte, formată din medici și membri ai Asociației 17 Decembrie a răniților și urmașilor celor decedați în revoluție, numită „Comisia pentru adevăr și dreptate”. Ca să te plasezi într-o primejdioasă extralegalitate trebuie să nu mai crezi în organele justiției și să ai mult, foarte mult curaj. Fîndcă la Timișoara a existat o comisie care a vrut să afle adevărul despre participarea armatei la revoluție, iar membrii ei nu mai sînt acum, în armată. A mai existat o comisie a studenților pentru aflarea numărului real al victimelor, dar concluziile ei sînt trecute sub tăcere și nimeni nu mai mărturisește că ar fi făcut parte — sau nu — din ea. A mai existat, în sfîrșit, o comisie guvernamentală despre care nu se știe dacă a renunțat la investigații. Dar, cei doi doctori nimeni n-au avut curajul să-și apropie măcar că afle ce s-a întîmplat la Spitalul județean.

— Mă aflu pe un butoi de pulbere — îmi mărturisește dr. Nicolciou. În spital, colegii mei — pînă mai ieri vorbăreți — cadrele medii, infirmierile chiar, refuză să răspundă la orice întrebare, sfîtuindu-mă să-mi văd de treabă. Așa primesc telefonice de amenințare. Iar acum abia am scăpat dintr-o tentativă de... legitimare. Se spune că, dacă ai conștiința curată, ție somnul linistit. Eu, totmai fiindcă îmi fac treaba cu conștiința curată trăiesc însonia incertitudinii și a intimidărilor permanente. Chestia asta te macină psihic. Te aduce la nebunie.

Dr. Nicolciou știe perfect ce iz are „chestia asta”. Are iz de profesionism. De metoadă. O cunoaște. S-a mai întîlnit cu ea, dar atunci era cu trei decenii mai tîrziu. Acum nu știe dacă

va rezista, la calmante, circula numai în mașină, nu merge în locuri aglomerate și poartă un cuțit în buzunar. Îl scoate și mi-l arată, cu gestul de scîrbă al medicului care își este propriul pacient și nu mai are dubii asupra diagnosticului. Mai scoate din sertar o hirtie dacă i-lografiată pe care mi-o întinde. Cere să i se aprobe un permis

incinerării și neidentificați și 17 dispăruți. Pentru adevărul tuturor acestora luptă, cu cărțile pe față, o singură organizație: Asociația 17 Decembrie. La intervenția ei s-a alcătuit și Comisia condusă de dl. Nicolciou.

— Nu știm cît de departe poate merge această comisie — îmi mărturisește dl. Traian Orban,

nu credeți că acesta e singurul caz. Iată aici declarația lui Ion Pătru, care în 17 decembrie circula cu o mașină împreună cu soția lui și cu șoferul. S-a tras asupra mașinii și soția lui a fost rănită ușor în braț. S-a dus singură la Spitalul județean pentru pansament. A găsit-o împuscată în cap. Cadavrul era bandajat la mină. Ce rost are să

a fost împuscat după ce s-a dezbrăcat, în spital. Scurta pe care o purta (găurită numai la braț) e sub capul cadavrului, în sicriu. Miron Ion, rănit ușor în piciorul stîng, cadavrul dispărut din morgă. Radu Constantin, împuscat în sold, „în afară de pericoli”, cadavrul dispărut. Ajunge?

— Ajunge. E îngrozitor și absolut incredibil.

— Dar adevărat. Adevărul acesta va trebui odată aflat, deși nici una din puterile — separate — ale statului nu investighează aici. Nu vi se pare ciudat?

Moartea intră în dispozitiv

Multe lucruri sînt aici foarte ciudate. Asociația 17 Decembrie lucrează sub tensiune. Nu e sprijinită de nici o instituție centrală, doar de Prefectura județului Timiș, care are nevoie acută de fonduri. Și, în general, are mare nevoie de fonduri. Se pregătește — chiar în timpul documentării mele — marșul de la București, cuvîntul pe care îl va rosti studentul Marius Mioc, probabil în fața crematoriului. Sosește și Simion Cherlea, tulburat. A primit încă o amenințare cu moartea, cu cuvinte decupate din ziar. Lîngă ea, în cutia poștală, i s-a pus un cartuș. I s-a explicat, adică, în ce fel o va sfîrși, dacă...

— Dacă vorbește. Sau dacă am vreo copie după dosarul pe care l-am sustras în 22 decembrie 1989 din biroul șefului securității județene. Acolo era harta cu cele opt dispozitive ale M.I. din Timișoara și „registru-jurnal al acțiunilor unice operative ordonate”. Le-am predat maiorului Grecu Constantin (între timp trecut în rezervă), care le-a dat colonelului Zeca și generalului Gh. Popescu. Actele au fost de mare folos în... lupta armatei împotriva teroriștilor. Știți ce-i aia un dispozitiv?

— Cred că da.

— Și eu credeam că știu. Cînd am văzut harta, mi s-au împănjenit ochii. Dispozitivele lor, domnule, erau zone întregi în care acționau cîte 10—12 cuiburi de foc, programate să tragă pe ore și minute! Vă imaginați! Și eu, ca să contribuie la lupta împotriva teroriștilor, le-am predat! Acum am cerut să fie folosite în proces. În registru scria tot: cine ordonă, cine execută misiunea, locul, ora, durata, efectul. Ei bine, actele alea se zice că au dispărut. Și sînt amenințat că o să dispar și eu.

În încăpere e agitație. Se vorbește despre Legea 42.

— Vedeți dv. — îmi spune din nou dl. Traian Orban — în loc să fie găsiți vinovații, sînt împărțiți pe categorii morții și răniții revoluției. Ca să te „încadrezi” în lege, trebuie să îndeplinești o sumedenie de condiții, să ai un anume număr de zile de îngrijiri medicale, să fi participat la evenimente (păi ce, au fost împușcați ăia care se uitau la televizor la cuvîntarea lui Ceaușescu, sau cei care erau în stradă? Ce mai trebuia să faci ca să fii participant? Cine stabilește cît de participant ai fost, dacă ești în mormînt sau trăiești cu gloanțe în tine?) și, bineînțeles, trebuie să fii descendent al celor căzuți. Urmas, adică. Domnule, asta a fost o revoluție a tinerilor. Au murit o groază de copii și de adolescenți. Ce urmași puteau ei să aibă? Pentru că, vedeți, părinții nu sînt „urmași”. Și atunci? Atunci ideea că nimeni nu „beneficiază” de nimic după moartea lor! (Beneficiază! Cuvîntul ăsta mă scoate din minți. Beneficiază! Ne-am lăsat împușcați pentru „beneficii”!) Și încă ceva. Procesul de la Timișoara s-a mutat la București, fiindcă inculpații nu se simt prea bine. Dar sutele de răniți care sînt puși pe drumuri de la Timișoara la București ca să depună mărturie? Se simt bine? Vor putea ajunge acolo? Fără îndoială, mulți dintre ei nu se vor duce. E un calvar. Și apoi, s-au săturat.

Îmi dau seama brusc că în jurul nostru s-a făcut liniste. De ce? Am pus eu vreo întrebare nepotrivită? S-a întîmplat ceva? Toate privirile sînt îndreptate spre masa din mijlocul camerei. Pe masă nu era — dar acum a apărut — un ziar. Îl iau în mină și mă izbește o frază publicată în chenar, cu aldine: „Pînă cînd organele competente vor trage concluziile cu privire la agresiunea dr. Marius Nicolciou, cercetările Comisiei pentru adevăr și dreptate sînt suspendate”...

RADU CIOBOTEA
Fotografie de
GR. POPESCU

Relatări din Timișoara

Spitalul groazei nu are amintiri

port-armă și, bineînțeles, o armă. Zimbetele brusc, ca de o șosea gonită.

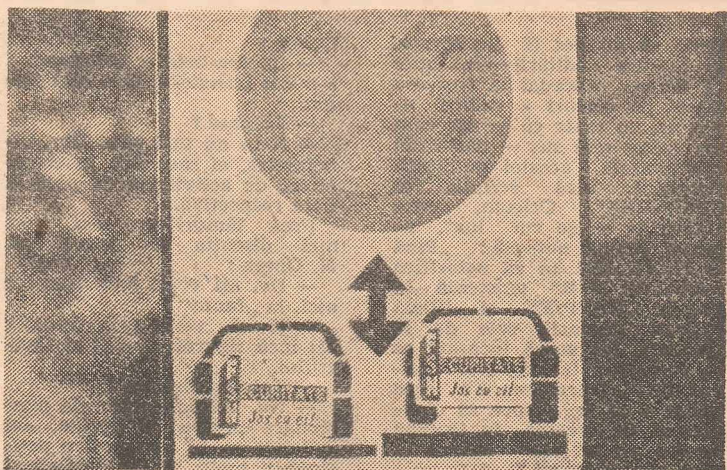
— Le-am trimis asta. Ce credeți că-or să-mi dea? Un pistol sau o mitralieră?!

Urmele dus către spitalul crimei

Timișoara înregistrează oficial 111 morți, 415 răniți, 832 de arestați abuziv și maltratați, 63 de copii rămași orfani în urma revoluției, 315 copii ai căror părinți sînt răniți, 35 de morți incinerati și identificați, 8 morți

membru al comisiei și al asociației suferind de fractură comminativă de femur, împuscat în Piața Libertății), dar ea are puncte de pornire certe, cu nume, date, acte. Iată, de exemplu, dosarul Remus Tăsală. Cinci matorii declară că în 17 a fost rănit la gît, că l-au dus la Spitalul de oftalmologie, unde medicul de gardă a constatat o plagă cervicală dreaptă, că apoi a fost trimis la Spitalul județean unde a murit împuscat în frunte. Dosarul a fost trimis Procuraturii militare Timișoara, care deocamdată n-a rezolvat nimic, din lipsă de personal. Dar să

bandajezi la mină un om împuscat în cap? N-are. Doar dacă a fost împuscat după bandajare, adică în interiorul spitalului. Alte declarații: Gîrjoabă Dumitru, rănit ușor în coapsă, raportul medical „în afară de orice pericol”, cadavrul dispărut. Munteanu Nicolae Ovidiu, internat în spital rănit, cadavrul dispărut. Grama Alexandru, rănit în braț „cu retenție de glonț în maxilar” (cum zice raportul medical), găsit la morgă împuscat în piept, cu glonțul ieșit prin spate. Hainele în care fusese îmbrăcat nu sînt găurite nici în piept, nici în spate. Deci

Fotografie de ADRIAN ERDELI

DOMNULE PREȘEDINTE, PROBLEMELE ASTEA CU „CINE-A TRAS”, „CONTRA CUI A TRAS”, ȘTIȚI BINE CĂ NU S-AU CERCETAT ȘI NU SE CERCETEAZĂ — din mărturia generalului Vlad la proces —

Fotografie de PAUL AGARICI

IN LOC DE PREAMBUL: Procesul „Securității” încă nu a avut loc. Procesul generalului Iulian Vlad, a cărui ultimă (dar nu din urmă) înfățișare a avut loc recent, nu poate, oricât dorește unii să întrețină confuzia, să fie echivalent cu procesul unui întreg aparat represiv. Procesul Securității probabil nu va avea loc. Sau, în orice caz, nu acum. Asta fiindcă așa dorește Puterea.

■ 1. CU CE SE OCUPA SECURITATEA? „Am raportat lui Ceaușescu că, în jurul locuinței lui Tokes, se află o mulțime de oameni care împiedică evacuarea pastorului. Aveam date importante despre o mulțime de infiltrări — cetățeni străini sau cetățeni români — care se întorceau masiv, trecind granița în România, în preajma perioadei precedind nemulțumirile de la Timișoara. Am ajuns la hotărârea de a trimite acolo un șef de unitate. Omul care era, de obicei, trimis, era generalul Macri, unul din cei mai experimentați. Posibilitatea de a-l informa pe Ceaușescu nu era, exclusiv, apanajul Securității. Problemele de dezordine publică erau treaba Ministerului de Interne. Repet, Securitatea

n-a ieșit și nu ieșea în stradă. Când erau probleme, de exemplu, nemulțumiri la căminele studențești, mă suna ministrul învățământului și mă întreba ce să facem”. Ne oprim aici din reproducerea unor pasaje datorate depoziției generalului Vlad pentru a puncta un lucru: în acest context, ministrul învățământului nu era coparticipant la represiune? De unde se vede că aparatul represiv culpabil era mult mai complex. „Securitatea lucra numai cu informații care, uneori, ne veneau de la alt organ, eventual de la unul dintre organele centrale”, (am citat din aceeași mărturie). Iată, deci, un alt cap de acuzare pentru colaboraționiști. Există și un ordin, Ordinul 2600, care stabilea că, în situațiile unor „revolte”, „tulburări ale liniștii publice”, interveneau așa-numitele trupe de „securitate-miliție”, aflate sub comanda operativă a șefilor miliției. Deplasarea unor trupe de securitate-miliție dintr-o localitate într-alta (cazul „Timișoara, 16—21 decembrie”) era dispusă, însă, de comandanții trupelor de securitate. O concluzie perfectă deci, miliție-securitate, în vederea represiunii. La Timișoara, după dezvăluirea generalului Vlad, au fost aduse subunități de trupe de securitate de la Orăștie și Lugoj. În București — trupe de securitate — de la Slobozia. Acestea nu au tras în noi?

■ 2. MACRI A MURIT LA TIMP? CINE A DAT ORDINUL DE TRECERE LA MUNIȚIA DE RĂZBOI? Vlad Iulian mărturisește că generalul Ghiță comandantul trupelor de Securitate. La Timișoara — generalul Macri. Care, se pare, a murit la timp. Vlad Iulian insistă asupra faptului că el a dat ordin generalilor Ghiță și Macri să nu tragă, repetându-l pe 17, 18 și în dimineața zilei de 22 decembrie. Sub presiunea întrebărilor președintelui Curții Supreme de Justiție, gen. Vlad recunoaște: „Admit, ca posibilitate, că militarii din trupele de securitate ar fi putut executa foc nu neapărat ca urmare a unui ordin, ci datorită slabei instruirii, excesului de zel, temii sau necunoașterii de ordin. Înarmarea

cu muniție de război a unui mare număr din trupele de securitate prezenta, bineînțeles, un pericol potențial pentru foc incidental. În acele zile, însă, în aceeași situație de alarmare se găseau și militarii Ministerului Apărării Naționale”. Interpelat, în continuare, asupra folosirii termenului de „colete” în transmisiile telefonice și radio, pentru a denumi cadavrele revoluționarilor, transportate de la Timișoara spre incinerare la București, Vlad Iulian răspunde,

țință — sau așa pretinde — despre un plan operativ pe care erau puse semnăturile șefilor județeni ai Securității. Vlad Iulian pune aceste planuri în responsabilitatea șefilor inspectoratelor județene de Securitate. Am mai aflat, despre ultimele zile ale dictaturii, unele amănunte inedite. Ceaușescu a aflat că esența manifestațiilor de la Timișoara e îndreptată împotriva lor încă din ziua de 17 decembrie. Pe 18, au fost chemați la reședința din str. Primăverii

am fost convocat. La ședințele de la „săliță”, pe 18, 19, 20, au fost chemați și Bobu, Postelnicu, Dăscălescu. Acolo nu s-a discutat cum se discută de obicei. În acele zile, Nicu Ceaușescu nu-mi adresase nici o cerere de gardă personală. L-am întrebat dacă e nevoie să fie gardat. Cu Nicu Ceaușescu am avut două discuții telefonice, fiind chemat de acesta pentru a mă întreba ce mai e prin țară. Am dat dispoziție șefului Securității pe Sibiu să-l întrebe dacă

Securitatea, „La umbra nukului bătrîn”

cu seninătate, că acest termen era folosit în codificarea convorbirilor purtate de membrii Ministerului de Interne, dintotdeauna. Deci, dintotdeauna au existat «colete».

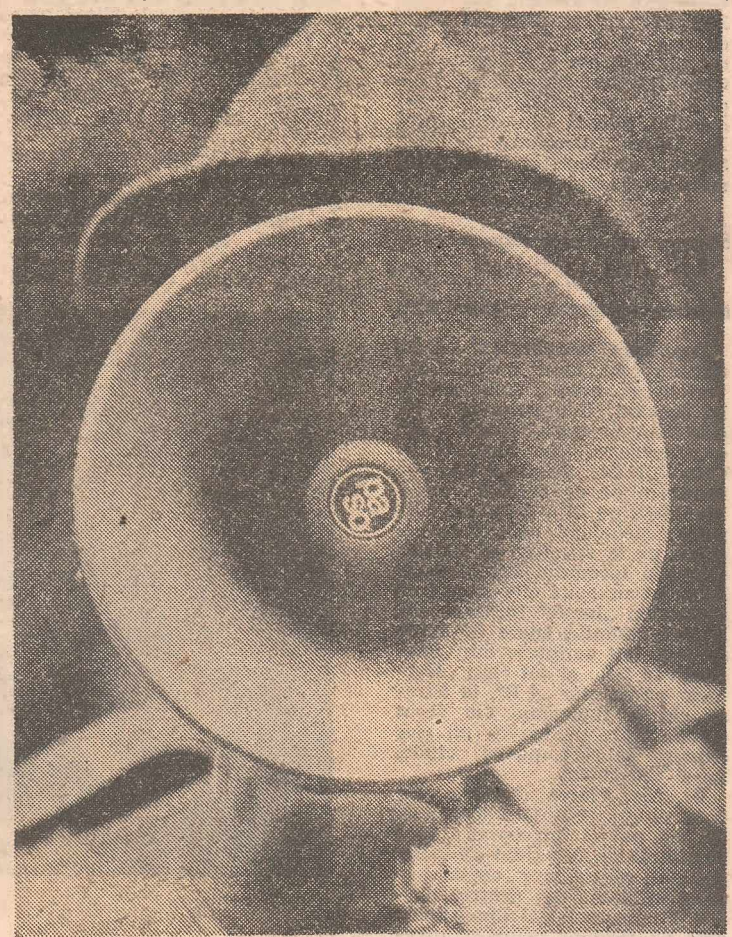
■ 3. COLONELUL TEODORESCU ȘTIE PEA MULTE! La Timișoara, au fost cercetate „foarte minuțios”, până pe 22 decembrie, aproximativ 30 de persoane. Lor li s-au ascultat convorbirile telefonice și, probabil, li s-a interceptat corespondența. Rezultatele cercetărilor le-au cunoscut, primii, gen. Macri și col. Teodorescu Filip. De la ei le-a aflat și gen. Vlad. Cei 30 de „urmăriți pas cu pas” au fost aleși din rindul celor 300—800 de arestați. Informațiile care au rezultat, pretinde inculpatul, au arătat că „străinii și străinătatea erau implicați în situația de la Timișoara și în cea din toată țara”. Depoziția continuă: „Anterior evenimentelor de la Timișoara, am avut informații că unele persoane din străinătate vor veni în țară cu un anume scop. Componenta echipei operative trimise la Timișoara, în zilele Revoluției, a fost determinată de informațiile anterioare cu privire la infiltrările de peste hotare”. Alarmarea școlii de ofițeri din Băneasa, după aceeași depoziție, a fost făcută de către gen. Vlad, personal, la ordinul expres al ministrului de Interne.

■ 4. CE ERA „PLANUL ORIENT”? ULTIMELE ZILE ALE DICTATURII. În ședința referitoare la moartea gen. Milea, atunci când Ceaușescu a spus, sentențios, „Generalul Milea a trădat! Armata a trădat!”, Vlad Iulian pretinde că a replicat: „Armata n-a trădat! Armata nu trădează!” Sensul afirmației ne apare, acum, și mai ambiguu. Pe cine să trădeze? În continuare, inculpatul mai coase „cu ață albă” încă o negație subredă: „Nu aveam cunoștință despre planul de aplicare — în baza Ordinului 2600! — care trebuia să fie operativ în jud. Vrancea, Vaslui. Am cunoștință numai de Planul Orient.” Deci, nici mai mult, nici mai puțin decât șeful Securității din țară, la acea perioadă, nu are cunoș-

Vlad, Postelnicu și Milea. Gen. Vlad relatează: „Cum am intrat în curtea lui Ceaușescu, el l-a luat pe Postelnicu deoparte și nu știu ce-au discutat. Elena Ceaușescu mi-a reproșat că nu mi-am făcut datoria. Ceaușescu s-a întors apoi și a anunțat plecarea sa la Aeroport. Cât a fost plecat în Iran, am fost chemat de două ori să raportez informațiile mai recente la „săliță” unde mă chestiona Elena C. Duminică, 17 decembrie, nu au fost chemați decât Milea și secretarul C.C., Ion Toma. Eu nu

acceptă și, în urma consimțământului său, am desemnat 2—3 cadre să-l păzească, așa, ca o gardă de corp”. Și încă o mărturie: „Înainte de a părăsi C.C.-ul, la lift, Nicolae Ceaușescu a dat ordin ca să nu fie lăsat nimeni să pătrundă înăuntru. Să se tragă”. Prin dezvăluirile pe care gen. Vlad le face în fața instanței, se aruncă, treptat, o lumină asupra faptelor. Câtă lumină și cât trucaj?

MIHAIL GALATANU

Fotografie de GIG. MOTILANU

La Centrul de butelii nr. 110 din strada Pucheni din București (zona Piața Rahovei), gestionarul Cristian Sorinel Botea a călcat de tot pe bec. I s-au spart absolut toate becurile, iar cioburile i-au intrat în mină stingă, intrucit dreapta era ocupată, după cum vă va fi dat să vedeți. Cine este, de fapt, Sorinel? Este un tânăr de 24 de ani, plăcut la vorbă și la port, cum se spune; are o fetiță de 2 ani și o altă „fetiță” în Otopeni. Conform rechizitoriului, vom nota că este născut din părinții Maria și Marin. Ii notăm, nu de alta, dar la ei s-au găsit 2 (două) butelii. Ce a făcut Sorinelul tatei, de i s-au spart toate corăbiile? De i-au incendiat felinarele din ochi? Băiatul mamei juca barbut. Și, nu oricum, ci pe sume mari.

Astfel că, blindul Sorinel, tras nu tocmai prin inel, în noaptea de 15 spre 16 februarie a.c., joacă dezinat barbut. Băiatul din strada Uverturii (bl. A-6, ap. 32), l-am numit pe Cristinel, deci și pe Sorinel, pierde 12.000 lei la jocul ăsta scâlbăiat. Probabil că nu va fi prima și nici ultima lui pierdere la babordul vieții. Pierde la cine? La Ioan Bratu, zis și

Mopsul, încă de pe vremea lui Dobrin. La ora aia mică din ochi și din noapte, la banii de unde nu-s. Noaptea s-a făcut mică; becurile s-au spart; ochii au devenit vineții ca vișina putredă înțelegerea a fost explicită. În schimbul banilor, Cristinel i-a propus Mopsului 2 (două) butelii. Zis și făcut. Tîrgul era ca și făcut.

Cu aceeași generozitate de băiat de bani gata, Sorinel îi dă o butelie lui Ion Ganea, paznic de noapte la Cooperativa „Metalica”. Cu paznicii nopții nu e bine să te pui rău. Văd totul și nimic. Și pe vremea tătucului Stalin era la fel. Așa a ajuns un paznic de noapte ministru și un prostănac de-al nostru, Zăroni, ministrul agriculturii. Tot cu un astfel de gest de mărinimie lasă (atunci sau altădată?) două butelii la părinții săi, butelii care au fost găsite la percheziția domiciliară. Una peste alta, din 400 de butelii erau „lipsă la apel” 7 (șapte). Nu răspundeau de nici un fel, de nici o culoare, la apel. Probabil că numărul buteliilor nu va ieși la socoteală. Nici nu contează. Culoarea lor politică însă, da. Am ajuns să facem comerț, la drumul mare, cu buteliile, atât la difuzare,

cît și la vânzare liberă. Cît despre prețul lor de speculă, ce să mai vorbim? Totul e vinare de lebede! La prețurile la care se vind azi buteliile, la negru, ca și la stat, vă dați limpede

Hoț de butelii și cartofofor

seama că atât prețurile te usuca, precum și relațiile prin care trebuie să ajungi la buteliile atât de necesare traiului nostru anodin.

Cert este că Sorinel lua sume frumusele pentru buteliile pe care băieții le repartizau, cu mai lungi sau mai scurte inter-

mitențe. Dar barbutul e jocul dracului, iar banul e, și mai sigur, ochiul dracului, și cînd dracul și-a pus ochii pe tine, este greu de crezut că scapi teafăr dintre genele sale stufoase. Așa a pățit și Sorinel, dragutul de el. Pe 16 februarie a.c., în dricul miezii, cum spun bătrînii, a comis imprudența de a reclama, în zi de simbătă, spargerea. Zi nefastă. Simbăta. Pui oamenii pe drumuri în S.R.L. Reclamație făcută aproape corect, la Centrul de poliție nr. 19 din Sectorul 5 al Capitalei. Tinerii polițiști, îmbrăcați acum mai fisticui, au descins la fața locului. Rînja, Amăriței și Costache au constatat, dintr-o repede privire, (era la mîntea cocoșului), că spargerea nu era făcută din afară, cum se face o spargere ci, paradoxal, dinlăuntru. Care erau semnele și însemnele? Bara de protecție, care ținea tabla metalică de la intrare, era trasă înspre înlăuntru. Spărgătorii novice! Așadar, un prim indiciu sumar. Urmele pașilor au fost șterse, însă, de stratul de zăpadă, de 3—5 cm, care a căzut în timpul nopții. Se refacă, piș-piș, cercetarea. La fața locului, firește. Era zi de luni, 18 februarie, an de

grație 1991. Cel trei flăcăi de la circa 19 de poliție nu se lasă impresionați de încercările de inducere în eroare. Au făcut o minimă descindere în casa lui Botea. În loc de o butelie, au găsit 2 (două). Au descins și la părinții lui. În loc de o butelie, au găsit 2 (două). Acum, parcă, ies la socoteală, chiar mai multe de cîte s-au furat. Ei, drace! Într-o umărăm steagurile, coane Pristanda. Care a fost șmecheria, prin care tinerii și vajnicii noștri epoletaștri, l-au prins cu mîta-n sac pe Sorinel? Simplă, ca bună ziua, deși furtul s-a produs noaptea. Programul de funcționare a centrului de distribuție a buteliilor era scris negru pe alb: luni, miercuri și vineri. Cum se explică faptul, nu banal, în fond, că fostul șef al centrului de butelii (actualmente în boxă și în zeghe), anunță spargerea, simbăta? Ce căuta el la serviciu simbăta, cînd toată lumea era liberă? Restul a fost dicționar elementar pentru elevii de la economic. O spargere inscenată.

DORIN SĂLAJAN

A zis odată un rus celebru: „Omul, ce mindru sună acest cuvânt!”. Și, vorba lui Marin Preda: auzindu-l, toți au căzut pe spate.

Pe spate au căzut mulți, auzind și cuvântul „manager”. Desigur, managerul este o figură centrală a economiei libere. Dar, din păcate, managerul român se naște greu și are o ereditate comunistă. Eliberarea de această povară e cu atât mai sigură cu cât omul e mai tânăr, se înțelege. Putem crede însă că nu doar vîrsta contează și că aptitudinile individuale nu sînt mai puțin hotărîtoare. Pentru că și în economie s-a întîmplat, fără îndoială, că, pînă în decembrie '89, o seamă de oameni s-au gîndit într-un fel și să fi fost obligați să spună ori să facă altceva.

Din această perspectivă, să admitem că nu este neapărat esențial faptul că unul dintre personajele anchetei de mai jos, inginerul Nicolae Oprea, a fost mai mulți ani șef de catedră la „Ștefan Gheorghiu”. Sau, cum spune dumnealui, la „Institutul Central pentru Pregătirea Cadrelor de Conducere din Economia și Administrația de Stat”. Catedra fiind aceea de „Organizare și Conducere a Unităților Economice”. Ne vom opri, așadar, numai la ceea ce s-a întîmplat sub directoratul inginerului N. Oprea la Centrul de Management și Perfecționare a Personalului din Industria Extractivă. Fiindcă manageri nu știu cîți avem, dar de profesori de management nu ducem lipsă, cum se vede.

rente ce nu pot fi justificate, pe măsura editării publicației „4 R” s-a procedat la trecerea direct pe costuri a valorii acesteia, cu toate că — așa cum am arătat mai sus — parte din exemplarele acestei publicații figurează încă scriptic la CEMPPIEX. Oricum, între „Măsurile ce se vor lua”, aceeași echipă notează: „Pînă la 31.XII.1991 se va valorifica publicația „4 R” existentă în stoc la CEMPPIEX și filiala Ploiești (inclusiv cele de la „Ianus”), iar suma încasată se va înregistra la capitolul venituri 1991”. Întrebarea e: care cititor o să fie dispus să cumpere și să citească în toamna acestui an un ziar apărut în vara anului trecut?

Dar asta nu e totul. Prin adresa 367/21.XII.1990,

Oprea: — La ora asta e transferat. I s-a dat transferul la o altă firmă.

— La care?

— Asta nu mai știu. Dar, bineînțeles, el răspunde în continuarea de activitatea de pînă la data respectivă.

Prea lămuritoare n-a fost nici discuția cu însuși dl. N. Oprea:

— Dv. ați venit prin transfer aici, la „Ianus”?

— N-am venit prin transfer. Eu încă figurez că sînt al Centrului.

— Tot ca director?

— Nu. Avînd decizie de pensionare pentru 30 aprilie, am solicitat ca, în perspectiva pensionării mele, să fiu desărcinat de această funcție.

— De cînd n-ați mai trecut

MANAGERI ȘI AFACERI

Respectiva instituție a fost înființată în luna mai 1990. În ianuarie 1991, nouă salariați ai acestui Centru au înaintat Departamentului Petrolului o sesizare în care relatau o serie de „afaceri” ale directorului N. Oprea. Din cei nouă, opt sînt experți-instrucitori: ing. Dan Canari, dr. ing. Vasile Comșa, ing. S. Kezdi, dr. ing. Florea Neagu, dr. economist Gheorghe Nistorescu, ing. Ioan Răducanu, ing. Neculai Luca, dr. ing. Nicolae Lupu. Tot din cei nouă, șapte sînt membri în Consiliul de Administrație, alcătuit „majoritatea” în acest consiliu, alături de directorul N. Oprea, directorul adjunct Silviu Costache și contabilul șef George Spleisz.

Ultima ședință

Ing. Ioan Răducanu: La un moment dat, anul trecut, Centrul avea vreo 3 milioane de lei în cont. Dar observam că, din lună în lună, banii din cont scădeau. Am încercat în Consiliul de administrație să întrebăm pe ce se duc banii. Niciodată nu ni s-a dat un răspuns concludent. La ultima ședință, pe la sfîrșitul lui noiembrie sau începutul lui decembrie, ne-au spus cite ceva: că societatea „Ianus” încasase de la noi anumite sume de bani, nu mai îmi amintesc cit, „Stedesa” la fel, și tot așa „Hermes” pe un ziar „4 R”, la adresa căruia totdeauna am făcut critici aspre pentru că un ziar care nu se cere, nu se vinde, nu-și are rostul.

Dr. ing. Florea Neagu: La acea ultimă ședință a Consiliului s-a pus și întrebarea, dacă în statele de funcțiuni ale unor societăți particulare există numele vreunui din centrul nostru. Pe loc, cei trei din conducere au răspuns printr-o întrebare: la care anume firme?

— Răspunsul scoțian! A răspunde printr-o întrebare.

— Da... Și, dintre noi, dr. ing. Vasile Comșa a zis: la firme particulare! La „Ianus”, la „Stedesa” etc. El au spus: vă vom da răspunsul la următoarea ședință, din luna ianuarie.

— Care nu s-a mai ținut pînă azi.

Dublul directorat

Din păcate, vom observa, la CEMPPIEX nu scîrție doar „atmosfera de lucru”. Între altele, sesizarea amintită vorbește și despre „afacerea Hermes”, „afacerea Ianus”. Să ci-

tăm: „Dl. director Oprea a comandat editurii particulare „Hermes” un ziar „4 R”, cu un tiraj inițial de 30 000 exemplare la un preț de 5 lei bucata, care ulterior a fost redus la 20 000 exemplare cu un preț unitar majorat la 8 lei bucata. Deși acest ziar nu prea s-a vîndut, firma „Hermes” a încasat întreaga contravaloare a ziarelor editate. În acest fel, după cunoștința noastră, „Hermes” este singurul editor particular din țară care are asigurată vînzarea integrală a produselor sale, tot riscul comercial fiind preluat de CEMPPIEX, deci toate pagubele”.

Aceste afirmații par destul de dramatice, dar ele se simplifică dacă înțelegem poziția de director de revistă în care a ținut să se plaseze dl. N. Oprea. Ca să existe o asemenea revistă, dumnealui avea

rent dacă este adevărat sau nu ceea ce susțin semnatarii sesizării de la CEMPPIEX: „Pe statele de plată ale acestei firme sînt trecuți, direct sau prin persoane interpuse, membri ai familiei directorului N. Oprea”.

Foarte șic, foarte managerial

Ce zice procesul-verbal al verificării gestionare?

Cu adresa nr. 126/11. IX. 1990 firma „Ianus” propune, ca urmare a discuțiilor purtate cu CEMPPIEX, ca în cadrul contractului nr. 1/1990 să fie inclusă și aplicația de urmărire pe calculator a difuzării și încasării contravalorii revistei „4 R”. În această adresă se stipulează expres: Unitatea noastră se

CEMPPIEX solicită firmei „Ianus” în cadrul contractului 1/1990 să execute anumite lucrări cu anumite termene. Potrivit procesului-verbal de constatare a terminării lucrărilor pe luna ianuarie 1991, se achită firmei „Ianus” suma de 124 800 lei. Din verificarea efectuată se reține însă că nu au fost efectuate următoarele lucrări, pentru care s-au achitat sume necuvenite: realizare/implementare etapa I din aplicația contabilată = 83 000 lei; utilizare calculator personal = 15 000 lei; asistență tehnică pentru implementare și exploatare aplicații informatice = 5 000 lei. Total: 103 000 lei. Din analiza contractului 1/1990 cu firma „Ianus”, pentru anumite prestații, și a necesităților în fapt ale CEMPPIEX, echipa de control reține că nu se justifică ori se pot executa mai economic următoarele: concep-

pe acolo?

— Nu e săptămînă să nu trec. A, bine, poate nu mă văd toți, dar nici eu nu-i văd pe ei.

— Deci ați trecut pe acolo și — cum spuneți, pînă la desărcinarea de această funcție — v-ați exercitat în continuare atribuțiile de director?

— Nu, în ultimul timp l-am lăsat pe Costache, adjunctul meu. Iar eu am avut și concediul pe '90 de recuperare și vreau să-l iau și pe '91 pînă mă pensioneze.

— Deci nu prea mai aveți de gînd să treceți pe acolo?

— Mă voi mai duce, pentru că e slăbiciunea pentru ce-am creat.

— Ilie Sălcudean zicea că v-ați transferat.

— Nu. E inexact. Am avut intenția, dar Departamentul Petrolului nu a fost de acord.

La start,

imputerniciții statului

În procesul-verbal al verificării gestionare de la CEMPPIEX se conchide: „Deficiențele consemnate, care în parte sînt și generatoare de plăți necuvenite sau neeconomice, se datoresc în principal organizării și conducerii defectuoase a evidenței contabile, unei evidențe primare ce nu corespunde realității, lipsei de control și îndrumare din partea factorilor de răspundere din CEMPPIEX”. Ce să înțelegem? Că directorul N. Oprea nu prea s-a controlat și îndrumat bine în relațiile cu firme particulare? Astfel de relații, în sine, nu sînt de condamnat. Guvernul american comandă chiar armament firmelor particulare. Problema e doar a corectitudinii acestor relații. Or, din acest punct de vedere, e clar că dl. N. Oprea, în cazul cel mai bun, este un fel de manager-poet, din moment ce în mica instituție pe care a condus-o a bătut vîntul prin disciplina financiară. Dar în cazul cel mai rău?

În plus, în sesizarea specialiștilor de la CEMPPIEX se vorbește și de **programle de „organizare științifică a producției și a muncii” vîndute sub denumirea nouă și la modă de „Management”** (ceea ce n-ar fi mai puțin grav decît neregularile financiare), ca și despre faptul că „Nefastele consecințe ale acestei maniere de conducere au început deja să se manifeste. Unitățile din petrol sînt din ce în ce mai nemulțumite de formalismul și calitatea tot mai slabă a programelor de perfecționare a CEMPPIEX. Unele unități au protestat chiar în scris, în acest sens, cum e cazul Trustului de Foraj Extractiv Boldești”.

În aceste condiții, se mai pune și întrebarea: nu cumva e cam riscantă numirea dl. N. Oprea ca imputernicit al statului, și încă nu pentru o întreprindere, ci pentru două? Pentru că dl. N. Oprea așa ni s-a prezentat: imputernicit al statului la „Azur” Timișoara și la rafinăria „Steaua Română” Cimpina. Să fie doar un fel al său de a se da mare sau un fel al guvernului de a face gluma proaste?

DUMITRU CONSTANTINESCU

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

și un argument: revista respectivă urma să fie „suport de curs”. De grija de-a face dintr-un teanc de manuscrise o gazetă, dl. N. Oprea a scăpat destul de simplu, apelînd — pe banii centrului — la editura „Hermes”. Și nu se poate spune că editura și-a neglijat îndatoririle, din moment ce revista a apărut aievea: 128 915 exemplare, cu o valoare de 714 655 lei. Dar mai departe se pune problema, destul de complicată și ea, a difuzării revistei, intrucît cei înscriși la cursurile CEMPPIEX nu puteau epuiza nicidecum tirajul. De aceste griji dl. N. Oprea a scăpat însă la fel de simplu — și tot pe banii Centrului — apelînd la serviciile firmei „Ianus”. Despre al cărei fel de a-și face datoria se cam ridică un semn de întrebare. Indife-

angajează să întocmească situațiile de evidență afișată pe calculator, inclusiv proiectarea aplicației a cărei contravaloare va fi amortizată de „Ianus” prin încasarea unui comision din valoarea publicațiilor difuzate. Cu toate acestea, prin procesul verbal de terminare a lucrărilor din 30. X. 1990, firma „Ianus” solicită în mod separat, fără justificare, plata lucrărilor: realizarea aplicației de evidență și decontare „4 R” în limbajul de programare BASIC pe calculator personal = 20 000 lei; 35 ore calculator × 300 lei/oră = 10 000 lei; implementarea aplicației „4 R” și birotica (20 ore calculator × 300 lei/oră = 6 000 lei; 48 ore asistență tehnică × 25 lei/oră = 1 200 lei) = 7 200 lei. Avînd în vedere cele de mai sus, firma „Ianus” a pretins și i s-a achitat necuvenit de CEMPPIEX suma de 37 200 lei. Măsurile ce se vor lua: pentru recuperarea acestei sume, CEMPPIEX va introduce dispoziția de încasare.

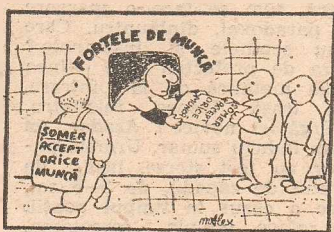
Cum vedem, se luca foarte șic, foarte managerial, dar controlul a constatat că „Per total unitate, se regăsește un stoc de publicații „4 R” în cantitate de 56 953 bucăți și cu o valoare de 415 868 lei”. Situația aceasta nu deranja însă buzunarul nimănui, ci doar al instituției, din moment ce echipa de control mai zice: „Din conside-

tul sistemului financiar-contabil; calculul salariilor; expedierea publicațiilor „4 R”; redactarea și multiplicarea pe calculator a anumitor documentații, suporturi de curs, programe; închirierea de calculator. Măsurile luate: 1) Se reziliază contractul cu firma „Ianus” pentru orice fel de servicii pe anul 1991. 2) Pentru recuperarea sumei de 108 000 lei, CEMPPIEX a introdus dispoziție de plată. De fapt, cum am văzut, e vorba de recuperarea unei sume de 108 000 plus 37 200, deci 145 200 lei. Cîeva s-a jucat cu banii, la CEMPPIEX, și nu e de mirare că specialiștii de acolo au început să primească tidule de intrare în concediu fără plată, fiindcă nu mai sînt bani pentru salarii.

Director sau ex-director?

Semnatarii sesizării de la CEMPPIEX știu că directorul N. Oprea a fost destituit. Cel puțin așa le-a spus directrului adjunct Silviu Costache.

La Regia autonomă a Petrolului, vorbind cu Ilie Sălcudean, l-am întrebat și ce statut are la ora asta directorul N.

Desene de MARIAN ALEXANDRU

Pornim din orașul vechi în căutarea croilor reportajului de față. Musulmanii. Populația turco-tătară a Dobrogei. Moscheea veche și cea mai mare din România veghează, din înălțimea minaretului asupra liniștii drept-credincioșilor lui Allah din această parte de lume și de țară. Sintem, fără doar și poate, în „capitala” musulmanilor din România. Ne îndreptăm spre mai marii comunități, așa cum obligă protocolul. Muftiatul se află pe bulevardul Tomis, la cîteva zeci de metri de intrarea în Piața Ovidiu. Pînă acolo, ne învluie un miros plăcut de bazar oriental. Șuberek, baclavale, dōner, scovergi. Firma „Döner”, cu specific orientat. Fără carne de porc. Fără alcool. Pentru musulmani și nemusulmani care vor să guste din specialitățile bucătăriei orientale.

Geamiile își înalță rugile spre-nalt, laolaltă cu vocile înalt-melodicioase ale muezinilor și imamilor pătrunși de crez. Virfurile minaretelor înțepă cerul și Allah își oblađuiește supușii cu aceeași răbdare.

Și pe-aici a trecut comunismul !

Muftiatul Cultului Musulman din România. O placă micuță deasupra unei intrări modeste. O scară îngustă și abruptă. O altă plăcuță: „Consilier”. Ne întîmpină însuși consilierul muftiatului, dl. Șerif Ziadin. Aflăm cu regret că muftiul Osman Negat nu este în țară. A plecat în Sudan. Cu ce ocazie? Cu cine? Dl. Șerif este o persoană discretă. Este imposibil să aflăm de la dînsul alt răspuns decît „Nu știu”. Mai tirziu am aflat că muftiul se află în Sudan împreună cu dl. Tahsin Gemil, parlamentar, reprezentant al minorităților naționale (altce decît maghiară), pentru a participa la o Conferință internațională islamică. În biroul d-lui Șerif se află și alți doi domni de la Uniunea Minoritară Etnică a Turcilor din România (U.M.E.T.R.); dl. Șerif este de origine turcă. Discuțiile sînt lungi. Se sare de la un subiect la altul, se revine, se bate moneda pe unele, altele sînt trecute discret cu vederea. Muftiatul este organul suprem al musulmanilor. Are caracter strict religios. „Binefacerile” comuniste nu sînt ocolite nici comunitatea musulmană. Interlocutorii noștri se dovedesc diplomați. Cu tact și abilitate ocolesc răspunsurile directe. „Sigur, cultul musulman nu a suferit sub comunism, adică nu mai mult decît celelalte

Muftiul cultului musulman - dl. consilier Șerif Ziadin

biserici. Că dictatura nu a dat voie să se construiască geamiile noi, dar cui a dat voie?” Dar „în noua democrație am trecut la repararea geamiilor, dar nu avem fonduri” aflăm de la dl. Șerif. **Avem voie, dar nu avem eu ce.** În România sînt peste 70 de geamiile, din care 5 sînt în Constanța. Trei în cartiere, două în Orașul Vechi: moscheea mare și Moscheea Unkiar. Asta-i marea durere a Muftiatului. Vrea să repare Moscheea Unkiar dar nu are fonduri suficiente. Muftiatul face un apel către toți cei care ar putea contribui cu fonduri la repararea acestei moschei. Unkiar este o moschee veche. A fost construită înainte de 1877. Slujbele s-au oficiat pînă în 1964. De atunci zace în paragină. Politica de distrugere prin arătură a minaretelor nu l-a ocolit nici pe musulmani. Au fost arate cimitirele din Fintina Mare, Casimcea, Osmancea, Cobadin. În Constanța, din 5 ha a mai rămas un hectar. „Sintem în situația de a ne îngropa morții, unii peste alții” ne spun cu disperare în voce, drept-credincioșii lui Allah. Mai mult, cimitirele au fost preluate de I.J.G.C.L. care percepe taxe pentru locurile de veci (circa 3 700 de lei/loc), ori asta contravine obiceiului musulmanilor. După revoluție s-a înaintat o

sesizare la Prefectură, dar nu se poate face nimic pentru că nu a apărut Legea Cultelor.

Uniunile, opuse la vîrf

Datele neoficiale furnizate de Muftiat în urma ultimului recensămint din 1990, privind numărul etnicilor turci și tătari sînt total controversate. După

filialei Constanța — cea mai reprezentativă — în ianuarie 1990, am aflat din ziarul local. De la început ne-a deranjat teribil faptul că la conducerea respectivei uniuni se aflau din nou numai tătari. Majoritatea turcilor nici nu fusese consultată, în timp ce titulatura însăși includea fără vreun drept și pe turci. În fond, noi, turcii, ne tragem

spusele celor de la Uniunea Minoritară Etnică Turcă din România (U.M.E.T.R.), prezenți la discuție, în Dobrogea ar exista cca. 71 000 de turci (plus încă vreo 48 000 în țară) și încă cca. 60 000 de tătari. Cealaltă uniune, Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani, din România (U.D.T.T.M.R.), este gata să dovedească prezența în țară a unui număr total de 70 000 de etnici tătaro-turci: cca. 50 000 de tătari și 20 000 de turci. Situația este paradoxală! Cum la fel de greu de acceptat apare și sciziunea dintre cele două grupuri etnice, reprezentate distinct în Parlament. Aici lucrurile merită a fi, pe parcurs, ușor nuanțate.

După Revoluție, după înlăturarea fostului muftiu Iacob Memet, și alegerea temporară a succesorului său, în persoana actualului secretar al Muftiatului, micile animozități interetnice acumulate de-a lungul timpului s-au accentuat.

Turcii povestesc frumos

„Uniunea noastră (U.M.E.T.R. — n.n.) s-a constituit din nevoia de a uni forțele etnicilor turci, pentru a le reda demnitatea prin cult, prin credință, pentru a ne sustrage tendinței tătarilor de a ne domina pe mai departe, de a ne marginaliza și dezbină pentru a-și întări pozițiile!” — ne-a declarat din start președintele Talip Revan. „Pe 29 decembrie '89 a luat ființă la București comitetul de inițiativă a creării U.D.T.T.M.R. De crearea

Dl. secretar Ruhan: „Așa le-am spus și în C.P.U.N.!”

din urmașii lui Atatürk, nu din hoardele lui Genghis-han! Am protestat imediat, constituind o uniune nouă, actuala uniune. Prezenți în cadrul C.P.U.N., la vremea respectivă, chiar și așa, neînființată legal în acel moment, am contestat justetea creării celeilalte uniuni. Dl. Ramazan Midat, președintele de atunci, ne-a calificat drept „bișnițari, veniți de pe stradă, prezenți nelegal”. „Țigani, continuă dumnealui, sînt recunoscuți astăzi ca enoriași cu drepturi egale cu toți ceilalți turci, deoarece ei respectă slujbele religioase, își achită obligațiunile și chiar fac donații în bani mult mai mari decît ceilalți enoriași pentru că sînt mai bogați. În timpul dictaturii, țiganii au fost asupriți și separați dar nu este normal. Ei erau numiți bișnițari, dar nu este adevărat. Ei se ocupă cu afacerile. Întotdeauna au făcut afaceri și astăzi tot ei sînt cei mai bogați pentru că sînt pricepuți, au experiență mai multă în afaceri”. Ce se face pentru a-i readuce pe țigani la civilizație? În primul rînd religia încearcă să le redea demnitatea, sentimentul apartenenței la o etnie respectată. În al doilea rînd, prin învățămînt.

Dl. Talip Revan pare să-și cunoască „lecția” pe dinafară. Plouă cu argumente, povești și povestiri. Despre conferința din martie de la Medgidia a U.M.E.T.R. (în cadrul căreia a apărut o importantă scindare și între turcii înșiși), nici un cuvînt. Despre procentul de intelectuali turci, iarăși, prea puțin. Nici tete-ă-tete-ul Uniunii cu F.S.N. n-a fost pomenit, nici profesia propriului reprezentant al Uniunii în Parlament (dl. Hoge Memet — șofer!), nici faptul că domnia sa în persoană, dl. președinte Talip Revan, a semnat la timpul respectiv o cerere de intrare în uniunea pe care o dezavuează acum cu vehemență. Cererea există încă, dar se pare că în conducerea U.D.T.T.M.R., lingă intelectuali reputați a fost cam strîmt să-și mai poată găsi un locșor și domnul președinte. Păcat! Ar fi fost interesant.

Și tătarii au argumente !

Nu în același mod se pun problemele la U.D.T.T.M.R., fi-

liala Constanța, al cărei președinte este dl. prof. Erem Menlibai. Dînsul justifică cu rigurozitate originea comună a turcilor și tătarilor, cultul lor unic, conviețuirea îndelungată, tradițiile și obiceiurile lor, devenite aproape inseparabile. „Ministrul de externe al Turciei însuși, în cadrul ultimei sale vizite în România, a recunoscut că la noi turcii au în Parlament doi reprezentanți, cite unul al fiecărei uniuni!” — precizează dl. Menlibai. „Ghinionul etniei noastre, indubitabil comun, provine din unele neînțelegeri regretabile. În mai-iunie 1990 au existat tulburări grave în cadrul cultului nostru — Muftiatul a fost închis circa o lună și jumătate, muftiul de atunci agresat și amenințat; răbufnise orgoliul turcilor, incitați de anumite persoane, dorința de-a avea un muftiu turc, de a schimba buna rînduială. Lucrurile acestea nu au depins și nu depind de noi, de vreme ce există un colegiu sinodal — șura-i islami — care alege muftiul dintre imamii (preoții) licențiați. Cine e vinovat că nu există decît imamii tătari? Cine poate nega faptul că noi, tătarii, am fost totdeauna purtători ai culturii turco-tătare în Dobrogea? Este de condamnat setea de cunoaștere a

pus pe picioare și a căpătat urgent un loc în Parlament. „Divide et impera!” — e un dicton cvasipotent. La fel de ciudat poate părea și faptul că în relațiile diplomatice la nivel parlamentar, etnicii turco-tătari sînt reprezentați de... un român; ce-i drept, nu unul de rînd, ci de unul din celebrii noștri senatori F.S.N., dl. Gheorghe Dumitrașcu, conștiințat „patriot național”, care nu știe, practic, să îngame o propoziție în limbile respective. Ce să caute domnia sa printre salvatori, turbane și acadele, cînd există doi parlamentari îndreptățiți la aceasta? Știăm cu toții că cimpoalele îl reprezintă pe scotieni!...

O privire întru, spre mai departe

Plecă îndărăt cu sufletul oarecum înseninat. Cu o speranță. Te bucuri de cordialitatea tătarilor, de neclintirea precumpănită a turcilor. Cu sprijinul enoriașilor, moscheele urmează a se repune „pe picioare”; învățămîntul în limba turcă — dincolo de inevitabilele disensiuni — va fi reinstaurat în drepturi și organizat pe principii noi, viabile; contactele cu forurile islamice internaționale perfectate

tătarilor, sau comoditatea turcilor? Ponderea intelectualilor o dețin tătarii. Or, pe teren gol, adică din incultură și incompetență, nu poate răsări nimic valoros! Noi — prip reprezentantul nostru în Parlament — dl. deputat Tahsin Gemil, profesor de talie internațională, membru corespondent al Academiei din Ankara, am început să luptăm categoric pentru educarea, culturalizarea și deschiderea de noi orizonturi conaționalilor noștri. Nu vom putea obține rezultatele scontate decît în bună înțelegere, uniți, detașați de luptele intestinale. Dl. ambasador al Turciei a sesizat la momentul respectiv scindarea noastră, exprimîndu-și, după cum era și firesc, îngrijorarea. Ține doar de noi, de credința-n Allah, să ne reconsiderăm pozițiile pe principii pașnice. **Dorim doar să colaborăm, nicidecum să ne înfruntăm!**

Pacifiști, rezervați, respectuoși, tătarii par să știe exact ceea ce au în continuare de făcut.

Politica — damă de harem

Ciudățeniile par a se fi ținut și ele lanț. La vremea respectivă, din momentul în care dl. Tahsin Gemil a propus public înscrierea la alegeri a candidatului uniunii — dl. prof. Mehmet Ali Mustafa — pe listele Partidului Național Liberal, lucrurile s-au complicat vizibil. Cealaltă uniune, sprijinitoare a F.S.N., s-a născut: repejor, s-a

și îmbunătățite. Viața de zi cu zi a turcilor și tătarilor, străluminată prin voința lui Allah — în fond tot un Dumnezeu suprem — de sărbătorile tradiționale trebuie, cu siguranță, să-și regăsească albia curgerii firești dim-reună, precum însăși istoria le-a prefigurat și consfințit conviețuirea pe aceste pămînturi.

Scriptura sfîntă a Coranului planează iminent peste creștele tuturor supușilor prin adevărurile sale. Privind în sine, la apus de soare, fiecareia îi va fi, desigur, mai lesne să înțeleagă cum că nici Mahomed, profetul n-ar fi reușit, singur, mai nimic.

CRISTIAN PAVEL
SEVGHIN OMER
Fotografii de SILVIU STAN

Președintele filialei Constanța a U.D.T.T.M.R. dl. Erem Menlibai

Este deja seară. Oamenii trec în grabă prin pasajul slab luminat al metroului. Primul val de înghesuieală s-a rărit, mulțimea a început să urce treptele care duc în stradă, privind cu jind scara rulantă, paralizată. Undeva în apropierea acesteia e prăbușit un bărbat cu hainele vraiste: ochii nlmănu nu întirzie asupra sa mai mult de câteva clipe, deși pe fruntea acoperită de părul răvășit s-a încheșat o suviță de singe. Piciorul îndoit pare de cirpă. Nu-ți dai seama dacă respiră, capul alunecat pe asfalt n-are nici o tresărire, fața este înțepenită ca o ușă stricată.

Stă cuminte pe pietrele reci și își sare inima din piept cind îi observi gura căscată după aer. Pasajul s-a golit. Nimeni nu s-a aplecat deasupra corpului dezlinat, bine muiat în noroiul băltoacei care îi ține loc de așternut. Două fete îl vād de la distanță și se alarmează „li este rău? L-au bătut? A murit?” Se grăbesc și, ajunse la zece pași de victimă, sint fulgerate de un miros îndirjit de țuică, transpirație și urină. Renunță să-l mai

Argeș, Argeș, riu legănat...

atingă, încercind totuși să se convingă dacă lovitura din frunte a mai lăsat o diră de respirație în trăsăturile descusute ale celui căzut. Ceva or fi înțeles ele, pentru că se îndepărtează precipitat și, din cauza emoției poate, o apucă pe neclintita scară rulantă. De pe treptele podidite cu pachete mototolite de Asos și coji de semințe întorc privirile tocmai la timp ca să vadă movila de haine cutremurindu-se ușor, biiguind cuvinte năclăite.

Omul încearcă să se ridice; se propoțește nesigur în mina dreaptă împingindu-și corpul cu bițiieli de nestăpinit. Cenușii nu rezistă la avintul căpătat și odată cu vorbele care îi orbecăie în gura împotmolită, brațele încep să bată acru. Nu-i folosește însă la nimic. Picioarele alunecă și pe fața uluită a omului se instalează o expresie de resemnare. Cădere este foarte înceată, dar zgomotul cu care se izbește din nou timpla însingerată îi taie pofta de ris.

Profesorul, albanezul și comp.

La „Banditu” o halbă te costă 17 lei. Berea e spumoasă, rareori îndoită cu apă, nu se compară la cost și la distracție cu alte circiumi, deși sint destule în centrul orașului, toate cu ifos și cu niște prețuri de-ți dau fiori. Asta o poate spune zimbînd protector oricare dintre „pensionarii” localului. Cum intri, pe stînga este un colț al lor; îi deosebești fără greutate de cei nimeriți din intimplare: sint ori roșcovani, cu obrajii congestionați, ori pămîntii, iar semnul maximei eleganțe pe care și-o mai permit este cite o cravată boită, iar în cazuri excepționale o pălărie demult demodată.

Pentru ei e important să stea cit mai mult în crîsmă, să tragă cit se poate de berea care le bălteste în față. Sigur că se pricep s-o mai altolască, strecurînd pe furis ceva tărie ieftină, și nu se sfîșie

O viață are omul... și-o halbă

să debaraseze din proprie inițiativă mesele de prin apropiere. Uneori se iese din acest motiv discuții serioase, cu infoilei jalnice, injurături și pumni străvezii fluturați pe sub nasul roșu al preopin-tului.

Profesorul — cu adevărat fost universitar — e desemnat anume pentru această trebușoară și pe lingă cei citiva leuți pe care îi cîștigă ca băiat la toate, chelnerii îl lasă să scurgă halbele pînă își face plinul. Foarte des apare în sala invadată de fum cu fața împodobită de coji și vinătăi, nu face confesiuni, nu-l vezi rîzînd; ochiul îi este deja format, zărește din prima, locul unde trebuie să se re-peadă și nu are milă de concurență.

Albanezu' este un bețivan cu gesturi largi, pline de importanță. Foarte volubil, te ia și te răsuțește cu discursuri complicate pînă îți trezește simpatia sau te agasează într-atît încît bagi mina în buzunar și îl miluiești cu 5—10 lei. Strigătul de satisfacție cu care te răsplătește nu are nici o legătură cu recunoștința, ci exprimă fără dubiu doar mindria națională: „Albanezii neam de vulturi!” E totdeauna pe fază și reușește să mai înșele cînd și cînd atenția Profesorului, dar e suficient de viclen pentru a nu ajunge cu acesta la înfruntare deschisă.

Și Maradona pîndește momentul prielnic subtilizării vreunei halbe abandonate. La un metru șaișopt, fața lui e obosită și melancolică. Acum cinci ani a venit din Sinaia ca să muncească la îndelungata construcție a Casei Lido. Între două găleți de ciment dădea o fugă pînă alături la grădină, să-și mai răcorească

un stat din lume nu declară la centimă cit cîștigă din producția anuală de alcool, cu atît mai puțin statul român care face negoț cu băuturi acre, acide, îndopate cu chimicale și coloranți de rufe.

Pînă în noiembrie anul trecut exista în apropierea Bucureștiului o secție anexă a Spitalului nr. 9, în care erau internați și bolnavi psihici irecuperabili, dar și — într-o proporție considerabilă — alcoolicii capitalei. Doctorului Marin Stancu — șeful secției desființate — i-au trecut prin fața ochilor sute și mii de cheflii fără leac, dar nici Ministerului Sănătății, nici altcuiva mai ortoman nu i s-a pretins vreodată un raport asupra frecvenței acestora sau vreo statistică. De-a lungul anilor nu s-a întreprins nimic special pentru această categorie de bolnavi și nu există nici astăzi un sistem de instituții privind combaterea și tratarea alcoolismului; cit despre asistență socială... nici să nu mai vorbim. Deși e limpede că românul bea virtos, și bea de la o vîrstă din ce în ce mai fragedă, nu sint semne că statul și-ar propune un set de măsuri preventive — după modelul unor țări hipercivilizate: interzicerea vinzării de alcool pentru minori, dezvoltarea industriei de băuturi răcoritoare, abundența producției de bere, mai puțin nocivă decît alte elixiruri, controlul strict al calității vinurilor și spirtuaselor care au împinzit atît magazinele, cit și talciocurile.

ției de înființare a unui sanatoriu cial, cu servicii complexe. Totuși nu mai puțin adevărat că trebuie cresci presiunea asupra alcoolismului. Care o problemă prea gravă pentru a fi lă doar în grija medicilor. Iar dacă ace meteahnă nu poate fi vindecată, mă să fie atenuată printr-o educație am în care școala, biserica, presa scrisă, dio-vizualul și anturajul să joace co importante.

„Profesioniștii” la dezaalcooliza

După desființarea secției de la C eroică supraviețuitoare în condiții m rabile, alcoolicii cronici au putut să-l întîlnească pe doctorul Stancu în Pa lionul VII al Spitalului nr. 9. Dom' trică, inginer la 53 de ani, e și căsăt are și copil mare, pe care mărturis că nu l-ar lăsa să pună strop de alc în gură. Se află pentru a șasea oară dezaalcoolizare; acum, ultima dată, cumpărat 10 kile de vin, însă n-a apu să le termine că, zimbește jenat, soția adus cu mașina doamnei Tanța. Zice are un salariu frumuseț și nu-l seacă inimă cînd dă banii pe băutură; oric il apucă rar, cîc nu bea zilnic, dar atu cînd îl ajunge așa, un fel de extenu alt leac nu găsește în afară de pahar mult pînă ia unul, apoi nu se mai po opri). Poate și pentru că lucrează mediu toxic, inhalează praf, plumb... D torul Stancu știe de la nevastă că n zi în care dom' Petrică să nu se-mbe dar nu se mai miră de cahdooarea cu clientii săi încearcă să-l păcălească.

Domnul Anghel este de-abia la a de dezaalcoolizare, însă obrajii scobiți și g care-i tremură într-una te lămuresc indiat că ai de-a face cu un profesor în materie. Părul i-a albit complet, f pare mai roșie decît pojarul. După div s-a recăsătorit, dar nu se poate înțel nici cu soția actuală, pentru că el nu ceptă să fie sclav. De aceea s-au și parat acum trel luni. Cam de atî început să bea mai serios, însă cin luat din pat, în pijama, nu era beat, so l-a adus aici din răzbunare. Doctorul povestea un pic mai altfel: domnul A ghel era inconștient cînd au sărit veci s-q smulgă pe femeie din miinile l pentru că după ce încercase să dea odăii ei, s-a văzut nevoit s-o pedepsea într-un fel. Și atunci a încercut să o s grume.

La poalele vulcanului

Ieri a tras o beție de pomină. Nu mai aminteste cu cine, nici cite a fost. Oricum, în loc să-i ardă buza ca fiecare dimineață după un păhăruț, tărie cu care să se dregă, îl apucă greață uriașă și transpiră îmbelsugat. abia are timp să ajungă la baie. Vom de i se zguduie răunchii. Bine, știe de ani de zile îi tremură miinile pînă prima înghițitură de alcool, dar acu nu-și poate stăpîni nici buzele. Parcă i dublează creierul, totul i se clatină cap, încep să-i tuie urechile.

Aude voci care îl sîrîgă. Il inundă frică îngrozitoare. Țiuturile îi umflă c niul gata-gata să plesnească. Nu mai zistă. Vede ceva ca un fulger roșu în închide ochii speriat, dar apar niște pete care mai de care mai hidoase. glas nesigur, bolborosit, o atenționea pe soție că el a înțeles foarte bine ce pus la cale, dar n-o să le meargă, scoată imediat șobolanul de sub pat, el nu e tînc să se sperie, în schimb, ci i-o arde o palmă o să-i zboare capul pe umeri. Dă din miini apărîndu-se racheta de tenis pe care nu se îndoiel că i-a aruncat-o fiul. Un asemenea ge nu poate fi trecut cu vederea, prea s obrăznicit copilul ăsta, pînă la urmă t o să-l stringă de git.

Vrea să se smulgă din pat, dar nu în picioarele, se clatină și cade grăm dă la podea. Nevasta îl strigă despera pe băiat, încearcă amîndoi să-l ridice, să-l pună farăși în pat pe tatăl de fam lic. Lui i se face frică, nu suportă să m vadă căpătinile astea de vițel cu dir de ciine care mirie și vor să-l muș. Se apără, lovește cu picioarele. Desch ochii, îi închide, iar l-au trecut toate s dorile. Al lui îl tirăsc cu greu în asto nut. Dirdie din toate încheieturile. Tr buie să se imbrace, să plece de ad ce vor ăstia de la el? Țipă și îi pune punct pe toți, el are dreptate și nu va mai lăsa dus de nas.

Mașina Salvării sosește scara tîrzi cînd nebunia pare să-l fi incolțit del titiv pe domnul profesor care are n vinovata plăcere de a bea măcar citev pahare de vodcă în fiecare zi: însă m dieul nu e impresionat de zgîlțielile și bănogului, nici de cuvintele fioroase care le mitraliază. Toate astea — o l murește el pe femeia înspăimîntată se cheamă delirium tremens, adică un l de dirdială alcoolică. Dacă o apuci di vreme, scapi, și cum viața e frumoas o iei de la capăt cu băutul. Uă adevărat, se mai și moare.

OLTEA MUTULESCU
Fotografii de SILVIU STAN

DELIRIUM TREMENS et comp.

Ce se permite și ce este interzis

inima. Într-o bună zi a răsturnat peste cap o sticlă din care credea că o să bea bere; cînd colo nimerise coniac dintr-ace-la țeapăn, care-ți dă foc la măruntaie. Întîi a rămas interzis, mai apoi a scuipat și a vărsat cu nădejde. Dar n-a plecat injurînd, așa cum se așteptau mesenii amuzați, ci s-a agățat duios de gîtul unuia dintre ei, încercînd să-i convingă: „Sint ca ursul care-a dat de carne.” De atunci l-a prins flama. Bețiv fără furmec, nu reușește să fie nici măcar bufon; porecla, el și-a agățat-o de piept, dar cunoscuții au consimțit cu greu să-l strige așa. Dracu' știe unde locuiește, ce mănîncă, cine o să-l înmorminteze atunci cînd i-o veni ceasul. Sigur e doar faptul că l-au dat afară de la muncă și, dată va fi avut cumva familie, e mai bine s-o lase pentru totdeauna în pace.

Cea mai răspîndită toxicomanie

Deschizînd un dicționar psihiatric aflî că alcoolismul este cea mai răspîndită toxicomanie și că nici la case mai mari nu s-au obținut victorii prea strălucite în tratarea împătîmiților. Al căror număr se află în continuă creștere. Motive sint cu duiumul: orașul strivitor, singurătatea, slăbiciunea individului, stressul lumii moderne. Și plăcerea. Tot așa, sint și efectele deloc neglijabile: surparea sănătății publice — atît fizică, precum și mintală —, înmulțirea aberanță a accidentelor de mașină, sinuciderile, delincvența, mai ales cea juvenilă. Pe de altă parte, oricît de alarmată ar părea societatea de dimensiunile acestui flagel, nici

Teama de vid

Pintecle unei femei de treabă cu nume parcă predestinat de Maria (Cservid) a suferinței de pe str. Burga nr. 351 din comuna Sălăcea (fostă vamă a sării, în secolele trecute), județul Bihor, a zămislit în 9 iulie 1965 doi gemeni, spre marea bucurie a tatălui, Gabor Cservid, care mai avea un fecior, tot cu numele de Gabor. Dar tatăl nu s-a veselit prea mult de gemeni. După aproape trei ani de la nașterea lor s-a stins din viață, gemenii Francisc și Jozsef rămânând în grija mamei și fratelui mai mare,

LA SPART DE LEMNE

Comuna Sălăcea este așezată în rîmghiul format de Valea lui Mihai, Marghita și Săcuieni. Comuna are aproape o mie de case, fiind foarte aproape de satul Otomani, vestit în istoria arheologiei prin cultura străveche a bronzului și-i poartă numele. În comuna Sălăcea aproape cinci sute de oameni poartă același nume, Cservid. În data de 26 noiembrie 1990, vinjoșii frați de numai 25 de ani au fost rugați de consăteanul lor Urbanovici Benő, să vină să-i taie niște lemne pentru foc. Frații Cservid, ambii fără ocupație, erau cunoscuți în toată comuna Sălăcea ca ajută pe săteni la diferite munci pe lângă gospodărie. De la orele 16 la 18, frații au spart lemne cu topoarele. Odată treaba sfîrșită, gazda s-a servit cu niște vin bun care i-a făcut răi pe cei doi frați. Certurile dintre ei erau foarte frecvente și cunoscute de toată lumea. Și Jozsef, bînd mai mult decît fratele său devenea, ca de fiecare dată, plin de ațag, violent și insultător.

JOZSEF CONTRA FRANCISC

Acasă s-au luat la sfadă taman în timpul mesei servite de mama lor. Francisc i-a reproșat fratelui că a băut și că a tăiat prea multă piine. Jozsef încălzit și sumetit de vin s-a repezit în tindă hotărît să spargă de data asta butucul de pe umorii fratelui său. „M-a lovit în urechea dreaptă, declară Francisc, de aceea, împreună cu mama am fugit strigînd după ajutor, dar n-a ieșit nici unul dintre vecini”.

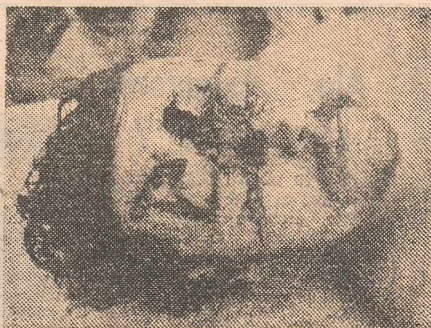
Obişnuți cu certurile din familie, vecinii n-au dat atenție prea mare evenimentului. Francisc împreună cu mama sa s-au retras la locuința lui Papp Jozsef unde se afla fratele mai mare, Gabor,

aflat la acea oră de seară în stare de ebrietate. Este adus acasă unde, din nou, Jozsef, îi amenință pe cei doi frați abia sosiți de pe uliță că le taie capetele cu secura. Era în jurul orelor 19 și o seară sumbră coborise peste sat, ca o prevestire rea.

Căsuța de pe str. Burga nr. 351, pașnică, tupilată parca de frică la pămînt, cu acoperiș de stuf pe creștet, adăpostind o singură cameră unde dormeau mama cu cei trei feciori ai ei a răsunat în acea seară de amenințări cu moartea și injurături grele. Francisc s-a repezit înăritat în bucătăria de vară de unde a înfăcat toporul cu coada lungă cit un blestem de mamă. Maria s-a așezat de-a curmezișul între fiil ei gemeni, dar Francisc a dat-o la o parte.

TREI LOVITURI CU MUCHIA

Iată-l, de data aceasta, pe Francisc contra Jozsef. Vinul băut după spartul lemnului iese o dată cu singele. Singele

virii unul în trupul celuilalt. Prea puține poate pentru ora și nebunia din clipa aceea! Dacă Jozsef ar fi luat și el toporul cu care crăpase înainte lemnele, raportul ar fi consemnat poate o aprigă luptă cu topoarele năclăite de singe răscolat cu vin! Dar Jozsef avea o alcoolemie de 3,85 la mie, așa încît cu greu s-ar mai fi putut apăra de minia fratelui. Francisc îi dă prima lovitură cu muchia de topor în frunte. Jozsef nu cade. Urmează a doua lovitură — un

miroase a vin. Vinul — miroase a singe! Raportul de expertiză medico-legală arată că poziția victimă-agresor era față în față. Niciodată, cei doi frați n-au fost atît de aproape și, totodată, atît de departe! Și-au aruncat pumnalele din pri-

trăsnit de fier. Fratele geamăn se prăbușește și mai primește a treia lovitură care întuneacă lumea. În tot acest timp, despărțitor între viață și moarte, fratele mai mare, Gabor, beat, a stat tînut pe pat, nefăcînd nimic pentru a interveni.

Dacă n-ar fi existat, Poliția rutieră ar fi trebuit să fie inventată. Furturile de mașini și din mașini, conducerea fără permis, excesul de viteză și conducerea sub influența băuturilor alcoolice au devenit o plagă națională, iar numărul celor care își pierd viața în accidente de circulație a devenit îngrijorător. Dincolo de neplăcerea de recunoaște că am greșit și de a plăti o amendă, trebuie să fim de acord că simțim în plus de siguranță văzîndu-i pe acești oameni că își fac meseria. Apărîndu-ne astfel să ajungem teferi la destinație.

O NOAPTE PLOIOASĂ

Ora 20.10. Cohor cu liftul și ies în stradă. Intinerice ploaie. Un vînt rece care mă face să îmi inchei scurta. Desi în zona centrală a orașului, străzile stau cufundate-n întinerice. Iei-colo, ferestre luminate care mai înviorază puțin atmosfera. Trecători puțini, pîlingîndu-se pe lângă ziduri, sub ploaia rece, lipicioasă, mocălescă, tes la lumina bulevardelor principale. Semafoarele clipeșc regulat. Un automobilist surprins de schimbarea culorii patinează vreo șapte metri pînă să oprească. În dreptul magazinului UNIREA, sint martorul unui incident care s-ar fi putut termina tragic. Pustiul zdronțos scapă ca prin minune datorită prezenței de spirit a motociclistului. Acesta însă, este nevoit să derapeze, cade, se accidentează ușor. Se ridică și trage lînză trotuar motocicleta avariată. Pustiul dispăruse. Cîțiva trecători adunați de eveniment culg de pe asfalt diverse piese metalice. Ploaia cade egal și fără oprire.

DRUM SCURT, PÎNĂ LA MORGĂ

Curtea secției de poliție rutieră din str. Logodit Udriste este un garaj în mare agitație. Este ora de intrare a schimbului trei. Cei din schimbul doi își predau rapoartele, își lasă rîmas bun și pleacă să se odihnească. Cei alți urcă în sala de instrucție. Aici se dau ultimele indicații înaintea plecării în patrulare. Se comunică numele mașinilor furate în ultimele ore. Se fac avertisuri cu privire la starea vremii și a drumurilor. Ofiterul de serviciu, cpt. Gheorghe Panait, recomandă multă moderatie în cazurile care ar reclama folosirea armamentului. După Revoluție, hotii de mașini au prins cîmă, furturile de acest gen devenind o plagă națională, în continuă creștere. Aflăm că, spre exemplu, numai în primele trei luni ale anului 1999 s-au furat de două ori mai multe mașini decît în tot cursul anului precedent. Al doilea înamic important este alcoolul consumat de către cei de la volan, principalul factor în producerea accidentelor. Și aceste cazuri au devenit un flagel în perioada post-revoluționară, avîndu-și justificarea într-o greșită înțelegere a conceptului de libertate, dar, mai ales, într-o inconștiență care, de cele mai multe ori face foarte scurți drumul pînă

la spital, pînă la pușcărie, sau pînă la morgă.

ALCOOLIZAȚI ȘI UITUCI

Pornim cu un echipaj compus din cpt. Ion Badea, lt. Vasile Luican și srg. maj. Petre Dumitru. Stația de emisie-recepție rupe din timp în timp tăcerea, tinîndu-ne la curent cu noutățile. O tamponare între un automobil și un tramvai, un automobilism furat acum o jumătate de oră. Ora 23.15. Ajungem la Institutul de Medicină Legală. În laboratorul hematologic

PATRULARE DE NOAPTE

il găsim pe Torcea Ștefan, merceolog la ICRAV Vitan. „Plutește”, efectiv, în alcoolul îngurgitat. Aflăm că, în urmă cu o oră, dorind să-și parcheze automobilul (13-B-1125), a „sifonat” un altul, parcat regulamentar. Proprietarul acestuia, rugbist de meserie, văzînd de la fereastră scena, a coborît, l-a luat ca pe un bagaj și l-a dus la secție, de unde a fost condus aici, pentru analiză. Este atît de beat încît ne pozează cît mai fotografic, în

ies la iveală chiar actele sale... Este vorba de Anton Marin, 27 de ani, bucătar la Hotel Intercontinental care, incolțit, recunoaște că a lui este mașina. În timpul întocmirii amenzi mai are și tupeul să propună 1 000 de lei ca să uităm că l-am întîlnit. Deh, te pui cu grangurii de la Inter?! Ora 24.35. Sîniem pe bd. Brașov, în Drumul Taberei. În urmă cu o jumătate de oră, aici se consumase un accident. Cauza? Tot alcoolul! La bordul automobilului său și într-o stare avansată de ebrietate, Constantin Motoc — angajat civil la M.I. — a lovit în plin automobilul 1-TL-2166 care aștepta să treacă tramvaiul pentru a putea vira stînga. Din fericire nu existau victime, însă ambele autoturisme erau grav avariate. De menționat că sus-numitul adept al lui Bachus posedă permis de șofer profesionist, categoriile B și C, din anul 1975, timp în care a mai avut rotînit permisul — tot din cauza alcoolului — de nu mai puțin de șase ori (anii: 79, 80, 83, 84, 85 și 86)! Ora 1.17. Piața Bellu. La control, camioneta cu nr. 6-PH-8978. Șoferul, Florin Tiberiu Viuleț din Mizil, spune că și-a uitat acasă atît permisul de conducere, cît și buletinul de identitate. Nu are asupra lui decît pașaportul și certificatul de înmatriculare al mașinii (pe alt nume, însă). În loc de permis, prezintă o copie xerox! Se plînge că va întîrzia. Are marfă, lucrează la o firmă particulară. Este adevărat că „Time is money”, dar și neglijența costă. Nu va putea pleca decît în clipa în care va sosi confirmarea.

NOAPTEA CEA MAI LUNGĂ

Prima dată n-au crezut, pesemne, că fratele și, totodată, fiul la numai 25 de ani, de talie mijlocie, dar bine dezvoltat o să se prăbușească atît de repede. Pe brațul stîng Jozsef avea un tatuaj ce închipuia o inimă. O inimă de iubit, o inimă la vedere. În seara fatală — o umbră de inimă ieșită parca prin porii pielii, evadată odată cu ultima răsufflare. Atunci, mama, nefericita Marie a pornit pe bocet înăbușit să n-o audă vecinii. A urmat noaptea cea mai lungă, cea mai neagră și cea mai întunecată și ale cărei tălpi apăsau singele scurs pe vatra de pămînt. Dimineața, Gabor s-a dus la meșterul Szilagy Gligor să-i comande un sicriu și mama s-a rugat de vecinul Szeichey Sany să sape groapa fiului ei la cîmîlit.

DIN TREI... DOAR UNUL !

În camera sîrăcăcioasă cu patru paturi din care unul de fier, pe perete atîrnă un tablou de unde privesc doi copii.

Nefiind odrasle de regi nu i-ar fi interesat, firește, dreptul de primogenitură să poată stăpîni peste un rîvnit regat pe care să-l dispute cu toporul în mină. Să fi fost, de la începuturi, unul negația celui alt? Fiind, poate atît de asemănători, nu s-au mai suportat unul pe altul dintr-o indiciabilă, dar mistuitoare sete de unicitate? Cine poate citi și deslusi întortocheatele căi și măsura adîncile hănu ale sufletului omenesc în afara de bunul Dumnezeu? Laboratorul de medicină legală arată că agresorul are „antecedente heredo-colaterale și personale bogate în sfera suferințelor psihice”.

Din cei trei feciori, mama, Maria Cservid a mai rămas doar cu unul. Și căsuța cu pridvor îngust parca s-a prăbușit sub greutatea trupului secerat de parca acoperișul nu ar fi de stuf, ci de plumb și care a ținut loc și de cer văduvit de stеле și soare pentru acești năpăstuiți ai soartei.

În străvechea vamă a sării care a și dat numele așezării, suferința a prefăcut, precum la începuturile lumii, trupul unei mame într-un stîlp de sare.

PAȘCU BALACI ■

„STAI, CĂ VĂ FAC PRAF !”

24 de ore din 24, capitala este deservită de 12-14 echipaje ale Poliției rutiere. Este mult, este puțin? „Este foarte puțin — îmi răspunde dl cpt. Ion Badea — raportîndu-ne la amploarea fenomenului infracțional cu care sîntem confrunțați în ultima perioadă. Dar baza materială pe care o avem la dispoziție este foarte modestă, atît din punct de vedere cantitativ, cît și calitativ. Adăugați la asta și problemele legate de carburant, cota pe care o primim fiind sub necesar.” Membrii echipajelor sint foarte legați între ei, riscurile pe care le au de înfruntat împreună legîndu-i sufleteste. „Pe 4 aprilie, în jurul orei 23, aflîndu-ne în misiune în dreptul fabricii TRICODAVA — ne relatează plt. Pirvu și srg. maj. Caloianu —, am oprit pentru control un camion care, la verificare, s-a dovedit a aparține Primăriei capitalei. Șoferul se găsea sub influența băuturilor alcoolice și ne-a prezentat totodată o autorizație de circulație expirată. A trebuit să-i reținem permisul

de conducere. Încins de bălură și stimulat de prezența femeii aflate lîngă el, în cabină, a devenit agresiv. Ne-a și amenințat: „Vă arat eu vouă! Stai, că mă sui cu mașina pe voi și praf vă fac!” Am crezut că exagerează dar, cînd să ne îndreptăm spre automobil, l-am auzit ambulîndu-și motorul în spatele nostru. Am fost nevoiți să îl somez cu pistolul pentru a-l face să scoată cheia din contact. Încet-încet s-a mai trezit și a început să ne roage să îi dăm permisul înapoi. Pe șosea însă, regretele sint aproape întotdeauna tardive.”

PAUL VINICIUS ■
Fotografii de
GIG. MOTOIANU ■

CURIER JURIDIC

1. LEMNARU VALERICA, București: Sinteti nemulțumit de hotărârile judecătorești definitive obținute. Nu le puteți reforma decât tot în cadrul instanțelor judecătorești, folosind căile legale de atac. Vă recomandăm ca, pentru formularea, fondarea și susținerea acestora, să apelați la serviciile unui avocat.

2. DIACONU LUCIAN, București: Potrivit pct. 34 al regulamentului apărut în aplicarea Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, pe baza documentațiilor înaintate de comisia comună, comisia județeană, după operațiunea de validare a propunerilor primite, vă va elibera titlul de proprietate. Modelul acestuia îl puteți vedea în anexa nr. 28 a regulamentului de care vorbim, aflat la primăria din comuna respectivă.

Aveți răbdare, sint probabil multe cereri de rezolvat. Este adevărat, nu e un termen special prevăzut pentru emiterea titlurilor de proprietate, dar această operațiune trebuie realizată în cel mult 90 de zile de la publicarea Legii fondului funciar (conform art. 10 al acesteia), dată până la care trebuie încheiată actiunea de stabilire a dreptului de proprietate.

3. TOMOIAGA NUTU, com. Moisei, jud. Maramureș: Înțelegem în ce situație vă aflați. Mai aveți o șansă în rezolvarea problemei dv., de care trebuie să vă folosiți în termen de 1 an de la data răminerii definitive a hotărârii judecătorești. Formulati un memoriu și adresați-l Procuraturii Generale din România. În cuprinsul acestuia e necesar să indicați dovezi din care să rezulte, pe de o parte, că vina accidentării nu vă aparține, iar, pe de altă parte, că veniturile medii ale reclamantei erau mai mici. Adunați materialul probator necesar și apelați la un avocat pentru formularea memoriului. Dacă-l va considera întemeiat, Procurorul General va declara recurs extraordinar împotriva hotărârii defavorabile dv., solicitând reformarea acesteia.

4. ENACHE MARCEL, com. Măgurele, jud. Prahova:

I. Potrivit art. 23 al Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, constituie proprietatea dv. privată numai terenul aferent casei de locuit, anexele gospodărești, curtea și grădina din jurul acestora, în suprafața primită, de 250 mp.

II. Înțelegem că dv. ați depășit, prin construcție, cei 250 mp atribuiți de cooperativă. Considerăm că nu sunteți obligat la a restitui diferența folosită în plus, având în vedere dispozițiile art. 22 al Legii nr. 18/1991 care confirmă proprietatea privată asupra unei suprafețe de pînă la 1 000 mp, determinată potrivit art. 8 al Decretului-lege nr. 42/1990.

III. Restul terenului dv., cu regim de lot în folosință, nu poate rămîne în proprietatea dv., legea neprovăzînd un asemenea drept pentru actualii deținători.

Acesta este punctul nostru de vedere, prevederile legale indicate suscitînd multe discuții. Soluția oficială o va da comisia dv. comună. Dacă nu sinteți mulțumit, împotriva acesteia puteți contesta la comisia județeană și apoi, la judecătorie.

CORNELIU OLTEANU

Un loc sub soare

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

La Birlad, rețeaua relațiilor rezistă

Pentru o mai clară prezentare a faptelor recurgem adesea la ajutorul comparațiilor. Un hățis monstruos prin care nu poți răzbate ni se pare a fi procuratura și poliția orașului Birlad care, printr-alele, practică sistemul „pilelor”, favorizîndu-i pe cei „aleși”.

„Subsemnata” Adriana Hanganu, domiciliată în Birlad, str. Moldovei nr. 2-4 bloc H 1-3 etaj 2 apt. 10, respectuos vă aduc la cunoștință următoarele: La 22 septembrie 1990, la intersecția dintre comuna Zoileni și Birlad, a avut loc un grav accident de circulație în urma cărui

soțul meu a decedat pe loc, iar subsemnata, fiul nostru Adrian și fratele meu, Constandache Dan, ocupanți ai autoturismului lovit, scăpați ca prin minune cu viață, am suferit multiple leziuni corporale externe și interne.

Menționez că autorul acestui accident, Ion Cucos, după două săptămîni de la producerea accidentului a decedat și el împreună cu un pasager aflat în autoturismul său în momentul impactului. Și acum încep necazurile mele...

Pînă la această dată, dosarul oficial privitor la accidentul amintit nu se află înregistrat în nici unul din registrele de la Poliția Birlad și nici trimis la Procuratura Birlad. Pentru a înțelege acest mister, precizez că vinovatul de producerea accidentului, Ion Cucos, este fratele domnului Petru Cucos, fost comandant al

Poliției Birlad, actualmente comandant al Poliției Piatra Neamț. Menționez că domnul Petru Cucos, pînă a nu fi decedat fratele său, a venit la domiciliul meu, unde mi-a promis că va avea grijă de noi, cei trei accidentați și că în maximum două luni vom avea mașina reparată, dar nu am avut acest noroc.

Oriunde merg în Birlad, nu pot să rezolv nimic deoarece mă lovesc de acest nume. Peste tot — la Poliția Birlad, la ADAS Vaslui, la Autoservice Birlad — mă impresionează o tăcere a complicității care încearcă să mă îndepărteze de la obținerea unor drepturi legale.

Publicînd aceste rînduri, tragem nădejde că mai există totuși și „oameni de bine” în conducerea municipiului Birlad, hotărîți să „tundă” gardul viu al neregurilor din oraș.

Alo, „Asigurarea românească”?

Poate că nu toți cetățenii, fie ei și direct interesați, cunosc faptul că ADAS-ul și-a schimbat titulatura, răspunzînd la apelativul „Asigurarea românească”. Credem că doar din cauza acestei necunoașteri Societatea „Asigurarea românească” din Brașov s-a hotărît să-l pedepsească pe dl. George Constantin din Brașov, str. Crișana nr. 7 bloc 2 apt. 36, ignorîndu-l cu desăvîrșire.

„În data de 30.01.1991, ora 8.30, așteptînd culoarea verde a semaforului, la intersecția strada Hărmanului — Bulevardul Gării, în autoturismul proprietate personală, „Dacia 1310”, nr. 4-BV-8383, am fost lovit din spate de un „Ford Taurus” și un „Renault 18”, iar apoi proiectat într-un alt autoturism, aflat în fața mea.

Un agent de la Inspectoratul de poliție a făcut constatarea accidentului, a acordat cele patru autorizații de reparație, iar cei doi șoferi vinovați au fost „pedepsiți” cu o amendă de 100 lei. Unul dintre aceștia are asigurare, așa că o mașină a A.C.R. mi-a transportat autoturismul la Service-ul din Dîrste pentru reparație.

De atunci, au trecut trei luni, mașina mea este tot acolo și dacă v-aș spune că este în aceeași stare, aș minți, intrucit au mai dispărut, între timp, multe accesorii de pe ea.

Întrebările pe care mi le pun sint: cine răspunde pentru faptul că eu sint depozitat de atîta vreme de un bun ce-mi aparține, de care am mare nevoie și pentru care plătesc impozit? Oare ADAS-ul nu are nici o responsabilitate? De Service ce să mai zic?”

„Satana roșie”

Continuînd o bună tradiție instaurată de revista noastră, potrivit căreia, prin conținutul paginilor ei, venim în sprijinul oamenilor, publicăm scrisoarea-protest a Aurică Voicu, bătrîna lărară în vîrstă de 81 de ani, din satul Chirnovi, care s-a deplasat personal la redacția „Flacăra”, protestînd împotriva „satanei roșii” ce i-a chinuit tinerețea și i terorizează bătrînețea.

Deoarece, peste ani, crimele se prescriu și nimeni nu-i mai poate pedepsi pe neoamenii care, în 1950, au purtat-o prin sat, legată de coada calului pentru vina de a se fi numărat printre gospodarii de frunte ai satului, se impune, acum, stoparea unor noi samavolnicii, săvîrșite de adeptii de azi ai satanei.

„Sint o țărancă din Chirnovi, în vîrstă de 81 de ani și mă numesc Aurica Voicu. Protestez împotriva abuzurilor făcute de comunistii care conduc destinele comunei Chirnovi de-a lungul a 45 de ani, în care

eu și soțul meu, iar ca noi și alți țărani din comună, am fost bătuți și legați, numai pentru a ni se confisca cele 13 ha de pămînt. După Revoluție am sperat că, atît eu cit și sătenii mei, ne vom bucura de adevărate dreptate care o să se instaureze în România, însă am rămas cu un gust amar. De 16 luni, în comuna mea nu s-a schimbat nimic, a rămas aceeași „satana roșie” pe scaune, care-și bate joc de noi în continuare. Cele două CAP-uri și Primăria sint conduse de aceiași comunisti care au fost și înainte de 22 decembrie 1989. Unul dintre ei este Istode Ion care a început o super-colectivizare în Chirnovi și care m-a trimis în judecată pe mine și

pe copiii mei pentru că după Revoluție am vrut să-mi recuperez locul de casă cu plantația de pomi fructiferi, iar acest nomenclaturist Istode a dat ordin să fie scoși pomii din livada mea, spunîndu-mi că-i distrug pe toți, căci nu avem nici un drept. Dreptul este al CAP-ului.

Dacă nu se va trimite o anchetă care să-i cerceteze pe acești hoți care au furat, într-un an cit în cei 45 de ani de comunism... mă voi întoarce și voi declara greva foamei ca formă de protest la abuzurile care se săvîrșesc încă, și împotriva cărora nu se întreprinde nimic.”

Grupaj de ELENA GRECESCU

în judecată pe mine și

POȘTA REDACȚIEI

Am solicitat Ministerului Învățămîntului și Științei lămuriri în legătură cu problemele ridicate de grupul de elevi din Craiova. În cadrul Universității din Craiova, în cadrul Universității din Craiova nu există Facultate de istorie. Funcționează doar o secție cu specializarea „Istorie — o limbă și literatură străină”. În acest moment, probele de concurs pentru admiterea în învățămîntul superior, sesiunea 1991, nu mai pot fi modificate, ele fiind deja stabilite și publicate în revista „Forum” nr. 1/1991.

Aurel Buchuman — comuna Meseșeni de Jos, nr. 191/A, jud. Sălaj: În prezent, numărul editurilor este „cîtă frunză, cîtă iarbă”. Lăsînd gluma la o parte vă informăm că în țară ființează cam 500 de edituri. În Piața Presei Libere, București, își au sediul următoarele: Eminescu, Univers, Albatros, Creangă, Ed. Științifică, Minerva, Ceres, Humanitas, La Iași funcționează Ed. Junimea, la Cluj-Dacia, la Craiova-Scrișul Românesc. Cit despre editurile particulare, sint obligată să încep enumerarea cu Editura Flacăra, continuînd apoi cu celelalte: Unu, Roza Vinturilor, Globus, Alfa etc.

Victor Vîrșă — localitatea Scrioștea, jud. Teleorman: Stimați cititori ai revistei noastre, facem apel la bună-voința dumneavoastră, rugîndu-vă să-l ajutați pe domnul Victor Vîrșă. Dumnealui este foarte bolnav și are nevoie de medicamentul Almagel A-1 și de ceai de tătăneasă. Vă mulțumim.

Un an de la ediția internațională „Flacăra”

Anul trecut, cam prin această lună, un român new-yorkez cu inimă mare ne-a propus să edităm, pentru cititorii de limbă română de peste Ocean, o „Flacăra” ușor adaptată circumstanțelor (un număr de reclame în plus, corespondență etc.). Ideea ni s-a părut interesantă și de atunci, deși interesul cititorilor a mai diminuat, DINU SURESCU, entuziasmul și generosul nostru prieten a rămas apropiat al redacției. A fost o utopie cam costisitoare — și pentru el, și pentru noi — dar, vorba grecului Zorba, măcar am trăit un pic. Acum, la aniversarea unui an de cînd „Flacăra” era cit pe aci să devină săptămînal cu ediție americană permanentă îi transmitem lui DINU SURESCU toată simpatia noastră, simpatie izvorînd din convingerea că numai cei care încearcă reușesc.

Redacția publicațiilor „FLACĂRA”

„Satana roșie”

Continuînd o bună tradiție instaurată de revista noastră, potrivit căreia, prin conținutul paginilor ei, venim în sprijinul oamenilor, publicăm scrisoarea-protest a Aurică Voicu, bătrîna lărară în vîrstă de 81 de ani, din satul Chirnovi, care s-a deplasat personal la redacția „Flacăra”, protestînd împotriva „satanei roșii” ce i-a chinuit tinerețea și i terorizează bătrînețea.

Deoarece, peste ani, crimele se prescriu și nimeni nu-i mai poate pedepsi pe neoamenii care, în 1950, au purtat-o prin sat, legată de coada calului pentru vina de a se fi numărat printre gospodarii de frunte ai satului, se impune, acum, stoparea unor noi samavolnicii, săvîrșite de adeptii de azi ai satanei.

„Sint o țărancă din Chirnovi, în vîrstă de 81 de ani și mă numesc Aurica Voicu. Protestez împotriva abuzurilor făcute de comunistii care conduc destinele comunei Chirnovi de-a lungul a 45 de ani, în care

eu și soțul meu, iar ca noi și alți țărani din comună, am fost bătuți și legați, numai pentru a ni se confisca cele 13 ha de pămînt. După Revoluție am sperat că, atît eu cit și sătenii mei, ne vom bucura de adevărate dreptate care o să se instaureze în România, însă am rămas cu un gust amar. De 16 luni, în comuna mea nu s-a schimbat nimic, a rămas aceeași „satana roșie” pe scaune, care-și bate joc de noi în continuare. Cele două CAP-uri și Primăria sint conduse de aceiași comunisti care au fost și înainte de 22 decembrie 1989. Unul dintre ei este Istode Ion care a început o super-colectivizare în Chirnovi și care m-a trimis în judecată pe mine și

pe copiii mei pentru că după Revoluție am vrut să-mi recuperez locul de casă cu plantația de pomi fructiferi, iar acest nomenclaturist Istode a dat ordin să fie scoși pomii din livada mea, spunîndu-mi că-i distrug pe toți, căci nu avem nici un drept. Dreptul este al CAP-ului.

Dacă nu se va trimite o anchetă care să-i cerceteze pe acești hoți care au furat, într-un an cit în cei 45 de ani de comunism... mă voi întoarce și voi declara greva foamei ca formă de protest la abuzurile care se săvîrșesc încă, și împotriva cărora nu se întreprinde nimic.”

Grupaj de ELENA GRECESCU

în judecată pe mine și

POȘTA REDACȚIEI

Am solicitat Ministerului Învățămîntului și Științei lămuriri în legătură cu problemele ridicate de grupul de elevi din Craiova. În cadrul Universității din Craiova, în cadrul Universității din Craiova nu există Facultate de istorie. Funcționează doar o secție cu specializarea „Istorie — o limbă și literatură străină”. În acest moment, probele de concurs pentru admiterea în învățămîntul superior, sesiunea 1991, nu mai pot fi modificate, ele fiind deja stabilite și publicate în revista „Forum” nr. 1/1991.

Aurel Buchuman — comuna Meseșeni de Jos, nr. 191/A, jud. Sălaj: În prezent, numărul editurilor este „cîtă frunză, cîtă iarbă”. Lăsînd gluma la o parte vă informăm că în țară ființează cam 500 de edituri. În Piața Presei Libere, București, își au sediul următoarele: Eminescu, Univers, Albatros, Creangă, Ed. Științifică, Minerva, Ceres, Humanitas, La Iași funcționează Ed. Junimea, la Cluj-Dacia, la Craiova-Scrișul Românesc. Cit despre editurile particulare, sint obligată să încep enumerarea cu Editura Flacăra, continuînd apoi cu celelalte: Unu, Roza Vinturilor, Globus, Alfa etc.

Victor Vîrșă — localitatea Scrioștea, jud. Teleorman: Stimați cititori ai revistei noastre, facem apel la bună-voința dumneavoastră, rugîndu-vă să-l ajutați pe domnul Victor Vîrșă. Dumnealui este foarte bolnav și are nevoie de medicamentul Almagel A-1 și de ceai de tătăneasă. Vă mulțumim.

„Flacăra”, veche și statornică iubire

În Totuși iubirea nr. 18 este publicat articolul Vechea mea iubire. Flacăra semnat A.P. (evident, e vorba de poetul și publicistul Adrian Păunescu). Mulțumim pentru cuvintele frumoase adresate actualei redacții care realizează publicațiile Flacăra și ne bucurăm, ca înoldeana, cind cineva înțelege că diversitatea de opinii nu exclude dialogul civilizat.

O sfidare — mausoleul „eroilor”

Ana, Dej ș.a.

Cartea lui Victor Frunză, „Istoria stalinismului în România”, este o carte tristă. „Un capitol în aer liber” al acestei lucrări de tinută poate fi trăit „pe gratis” (și dacă mai avem putere!). Sărind gardul ce împrejmuiește „Mausoleul Eroilor” din parcul Libertății. Aspec-

tul degradant al grădinișii dovedește că în decembrie 1989, în România s-a întâmplat totuși ceva. Doar două tăblițe postate pe extremitățile monumentului ne reamintesc vremurile — de frică și teroare: „Interzis accesul persoanelor străine!” Două santinele M.I. păzesc somnul de veci al eroilor cârtii lui Victor Frunză. Soldații în termen patrulază somnoroși. Sint transferați aici de două săptămâni. Făcuseră de serviciu la Parlament, la Senat... aici se plictisesc păzindu-i pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ana Pauker și alți „revoluționari” aduși la putere de tancurile sovietice. De la Revoluție, această construcție respingătoare prin megalismul ei, este închisă. Cînd și cînd, un administrator, pe nume Pătrașcu, vine, deschide, verifică instalațiile electrice, mai șterge praful, inspectează, apoi închide. Nimeni să nu le tulbure somnul „eroilor”. În zilele cu soare, băieții de la M.I. trag un fotbal (în civil) chiar în fața monumentului.

Am fost curios să aflăm cît costă întreținerea acestui „edificiu”. La Direcția Domeniilor Publice, directorul adjunct, dl. Raicu, a refuzat să facă vreo declarație presei. Dînsul este supărat și furios pe „o anumită parte a...” (un coleg de la revista „Expres” făcuse înaintea mea o documentare la Direcție și-l supărase de dl. director). E dreptul fiecărui cetățean să accepte sau să refuze colaborarea cu presa, dar cînd cetățeanul ocupă o funcție publică, un astfel de refuz violent ne dă de gîndit.

Dar întrebarea fundamentală care-i frîmîntă pe bucureșteni, și nu numai pe ei, este: cît timp acest colos de piatră va mai urîți peisajul capitalei României?

PETRE BARBU ■

Furtuni de primăvară

Fotografie de GIG. MOTOIANU ■

Din partea Ligii Mareșal Ion Antonescu:

SĂ CINSTIM MEMORIA MAREȘALULUI ION ANTONESCU și a OSTRII ROMÂNE (SOLDATI, SUBOFITERI, OFITERI și GENERALI) CARE AU LUPTAT PENTRU REÎNTREGIREA ȚĂRII, A NEAMULUI.

La 1 Iunie 1991 se vor comemora 45 ani de la trecerea în neființă a Mareșalului Ion Antonescu și a principalilor săi colaboratori: Mihai Antonescu, Constantin Z. Vasiliu și Gheorghe Alexianu.

Pentru păstrarea veșnic vie, în conștiința neamului, a memoriei Mareșalului EROU și a ostașilor care, sub comanda viteazului Mareșal, au luptat și s-au jertfit pentru reîntregirea hotarelor încălcate de agresorul din Est și a celui ciuntit ca urmare a Dictatului de la Viena, LIGA și FUNDATIA Mareșal Ion Antonescu deschid o SUBSCRIPTIE PUBLICĂ, menită să adune fonduri bănești și cărți de istorie, teorie și artă militară care să permită:

a) finanțarea creării și dezvoltării statuiilor Mareșalilor Ion Antonescu, Constantin Prezan și Alexandru Averescu precum și a Generalului Nicolae Rădescu, acțiune ce se va continua cu alți Generali, ofițeri și patrioți români;

b) deschiderea în București a Bibliotecii Naționale Mareșal Ion Antonescu și a Caselor Memoriale pentru fiecare din Mareșali și alți patrioți.

Subscripția publică este deschisă pentru cetățenii români cu domiciliul în țară ori în alte țări, indiferent de naționalitate, religie ori culoarea pielii. Pot subscrie de asemenea persoane juridice: Unități militare, Regii autonome, Societăți Comerciale, Societăți Cooperatiste (de consum, meșteșugărești, agricole, de credit), Biserici și Mănăstiri, Primării, Școli, Institute de învățămînt Superior, Edituri și Redacții, Unități de cercetare științifică și de Proiectare etc., etc.

Depunerea sumelor subscrise de cetățenii români, ce domiciliază în țară, se poate face prin completarea unui BULETIN DE VĂRSĂMÎNT la orice Unitate C.E.C., pentru Contul 45110939 — deschis la Agenția C.E.C. Nr. 42 — Sector 1, București — Titular LIGA MAREȘAL ION ANTONESCU. Cetățenii români din alte țări pot face depunerile în Contul nr. 47215563004 — titular LIGA MAREȘAL ANTONESCU, deschis la BRCE București, Calea Victoriei Nr. 20-22 și în Contul nr. 451051012 deschis la B.N.R. — Sector 1, Str. Londra Nr. 10 — București. În acest cont pot subscrie și persoanele juridice.

COMITETUL DIRECTOR AL LIGII
CONȘILIUL DE ADMINISTRATIE AL FUNDATIEI

I s-a urcat băutura la cap

Fotografie de CRISTIAN CALUGARU ■

Dormiți în pace, domnilor farmaciști!

Dacă n-ar fi fost strigător la cer, anunțul dat în urmă cu câteva zile de farmaciști pe postul de televiziune, ar părea ridicol. Dînd uitării anunțurile umanitare gen „cumpăr urgent medicamentul cutare”, TV-ul lansează avertismentul că medicamentele de pe piața neagră ne pot face mai mult rău decît bine. Ca o culme a macabrei ironii, sintem înștiințați că „singurul loc de unde se pot procura medicamente curate este farmacia”. Cu aceasta, domnilor farmaciști, puteți dormi în pace! Înainte, însă, fiți buni și îndrumați-ne și pe noi, muritorii de rînd, că sintem proști și apelăm la unica piață ce ne mai oferă — bună, rea — o pilulă: de la ce farmacie putem cumpăra un biet antinevralgic?

N-am fi crezut!

Mareșalul grecilor a recuzat domnul Emanuel Valeriu că nu l-a invitat mai demult la o discuție pe domnul senator Gheorghe Dumitrașcu! Dar, mai bine mai tirziu decît niciodată! În sfîrșit, am aflat și noi

De la coadă adunate

Nu s-a terminat!

— Ai fost, dom'ne, prin piață zilele astea?
— Să-ți spun drept, n-am avut curaj.
— Te cred... Altfel era anu' trecut, pe vremea asta!
— Algeri, de! Doar nu voiai să ne arate ce ne așteaptă? Ce, erau proști?
— Proști am fost noi! Bine că ne-am mai deșteptat!
— Și la ce ne folosește? Că e cam tirziu... Nu vezi, de piață nu poți nici să te mai apropii.
— Ba, unii se duc.

— Da, numai că nu le e moale deloc. Se duc o dată și sint terminați pentru o lună. Te atinge rău...

— Și p'ormă, nu se duc iară? Acolo e hrana! Să vezi, pînă la urmă o să mergem și dîmneata și eu. Altfel, cum să mai trăim?

— Ba, eu nu mă duc, dom'ne! Cu prețurile astea...

— Stai, dom'ne, de ce piață vorbești dîmneata?

— De „Matache”. Da' și în alelalte e la fel.

— Păi, eu vorbeam de Piața Universității!

— A! Eu am crezut că cu aia s-a terminat de mult.

— Așa au crezut și ei, dar uite, că nu s-a terminat!

cum e cu F.S.N.-ul și cu Parlamentul și ce-i cu oamenii de acolo. Frumos ne-a explicat domnul senator cum trec ei printr-un tunel și habar n-au ce ne așteaptă. Și noi, care credeam că au măcar ceva idei! De bijbiit, zău, puteam și singuri! Dar, asta e, acum nu mai avem ce face, tot domnul Dumitrașcu ne-a explicat că Parlamentul e legal (!), iar domniile lor au, fiecare, cîte o „concepție meșianică”, crezînd cu tărie că sint niște personalități (ar fi fost mai bine să ne convingă și pe noi!). Drept e, tot dumnealui a declarat-o, de aici li se

trage că face fiecare „cum îl taie capul” și „se vomează aiurea”. În curînd — am fost avertizați — „se vor sufoca fizic de atîta muncă și responsabilitate”. Și noi, care n-am știut! După cum n-am știut că domnul Dumitrașcu n-a avut timp să facă retorică. Să nu ne fi spus, n-am fi crezut!

Dacă e duminică, e Alain Delon

Să fi făcut starul francez o operă de caritate și

să fi oferit gratuit Televiziunii Române spre difuzare toate peliculele cuprinse în filmografia sa? Nu cunoaștem motivul, dar un lucru ne-a devenit clar: dacă e duminică, la televizor e Alain Delon, în veșnica ipostază de bătaș galant. Dar, poate că pe unii dintre plătitorii de abonament RTV îi duce capul și la altceva decît la filmul polițist. La asta nu s-a gîndit nimeni?

Grupaj de
LIANA TATOS ■

Mai sint de citit mii de cărți

Viața romanțată a lui Mircea Dinescu

Luni, 29 aprilie, la ora treisprezece, la librăria „Mihail Sadoveanu” din București a fost lansat, în prezența autorului, volumul *Proprietarul de poduri* de Mircea Dinescu. Nu este o carte nouă. În cuprinsul ei figurează poeme din toate volumele anterioare, cu excepția volumului *Moartea citește ziarul*. Este vorba, deci, de o ediție retrospectivă, publicată de Editura „Seara”.

Ca să poată veni la lansarea cărții, Mircea Dinescu s-a folosit de o pauză luată de participanții la o animată sedință a Consiliului Uniunii Scriitorilor, pe care el o prezida. S-a aruncat în mașina care aștepta în fața Uniunii și a ajuns în citeva minute la librărie. Afară ploua mărunț și des de parcă ar fi fost toamnă. Totuși librăria era plină de lume. Îl așteptau pe poet și numeroși ziariști, reporteri de la radio și televiziune, scriitori (poate și agenți ai S.R.I., dornici de un autograful).

Ca de obicei, Mircea Dinescu nu se pregătise deloc pentru întâlnirea cu publicul. Se baza exclusiv pe talentul său. Iar acest talent s-a dovedit încă o dată în stare de funcționare. Ca un parfum, farmecul poetului s-a difuzat în spațiul librăriei și i-a cucerit pe toți cei prezenți. Îl priveam pe Mircea Dinescu cum dă autografe, cum răspunde cu spontaneitate unor întrebări, cum discernea rapid între oameni, reținându-i pe unii și expulzându-i pe alții, cum se mișcă dezinvolt printre blitz-uri și microfoane și mă gândeam că numai cu douăzeci și ceva de ani în urmă el era un băiat sărac și necunoscut din Slobozia, care se ascundea uneori de ai săi și scria versuri. Nimic nu-l deosebea de alți băieți de vîrsta lui. Nimic vizibil. Se purta ca ei, se îmbrăca asemenea lor. Dar avea talent. Se născuse cu darul de a folosi cuvintele în așa fel încît să-i emoționeze și să-i incinte pe semenii.

Iar talentul i-a schimbat destinul. Există o schiță de I. L. Caragiale intitulată *Triumful talentului*, însă titlul are un sens ironic. Talentul lui Mircea Dinescu a triumfat cu adevărat. S-a întimplat exact ca în acele filme americane, convenționale și prevăzute întotdeauna cu happy-end, în care un tânăr pornește în viață de foarte jos, luptă cu tot felul de dificultăți ca să se afirme ca artist, iar în cele din urmă învinge. Mă amuză gîndindu-mă că n-aș putea niciodată scrie viața romanțată a lui Mircea Dinescu pentru că viața sa este gata romanțată.

Poemele trimise de necunoscutul din Slobozia, prin poșta, revistei „Luceafărul” din București — revistă condusă pe atunci de extraordinarul Ștefan Bănuțescu — sînt publicate imediat și au mare ecou. După un an, în 1971, la vîrsta de numai douăzeci și unu de ani, Mircea Dinescu tipărește prima sa carte, *Invocație nimănui*, și devine cel mai tânăr membru al Uniunii Scriitorilor. Iar acum el este cel mai tânăr dintre președinții pe care Uniunea Scriitorilor i-a avut de-a lungul timpului.

Tot acest drum ascendent — aproape vertical! — a fost posibil exclusiv datorită talentului. Pînă și Nicolae Ceaușescu l-a remarcat pe Mircea Dinescu. Numai că, sesizîndu-i nonconformismul înnăscut, nu a făcut tentativa — ce ar fi fost sortită eșecului — de a-l transforma într-un poet de curte, ci a preferat să-l trateze ca pe un copil teribil și să-i treacă cu vederea năzdrăvăniile. Cu timpul, însă, zimbetul de falsă simpatie al dictatorului s-a transformat într-un rictus plin de ură. Copilul teribil întrecuse măsura. În fraze de neuitat, reproduse de importante publicații din străinătate și difuzate de diverse posturi de radio, el l-a condamnat în mod explicit pe tiran și a deplîns transformarea României într-o uriașă închisoare.

Talentul a jucat un rol decisiv și în reușita acțiunii de opoziție al regimului. Poetul a dat o nemaiîntîlnită forță expresivă protestului. Cuvintele limbii române — înofensivele cuvinte ale limbii române — au devenit, folosite de el, gloante dum-dum.

Mircea Dinescu a făcut figură aparte în parlamentul improvizat imediat după evenimentele din decembrie 1989. La început a fost primit ca un erou. Era încă prezent în mintea tuturor momentul în care, imediat după fuga cu elicopterul a dictatorului, apăruse la televizor. Omul-standard... Însă treptat și-a pierdut simpatia. Chiar și o parte din public a început să nu-l mai agrezeze. De ce? Este — să mi se ierte presupunerea făcută cu sinceritate — o problemă de educație estetică. Un parlament care izbucnește în ris, cu satisfacția complicității intelectuale, la glumele zaharizate ale lui St. Cazimir nu poate gusta frumusețea libertății de gîndire a lui Mircea Dinescu. Un public (sau anumită parte a publicului) care scoate chicote isterice la lînsajul verbal practicat în „România Mare” de autori îmbrăcați invariabil în costum negru și cravată nu poate înțelege neglijența principiară a a unui poet adevărat.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

GUINNESS BOOK

sau „Un roumain absolument fou”

— interviu cu Ștefan Popa, deținător al recordului mondial în caricatură și desen satiric —

— Ștefan Popa, despre tine ori nu se spune nimic, ori se spune foarte tirziu. Noi, românii, putem afla doar întimplător că ai cucerit un uluit record care va fi consacrat în acest an în „Guinness Book”, că ai deja șase premii UNESCO, 53 de premii internaționale și 27 naționale, că ești recunoscut drept unul din marii caricaturiști ai lumii și că publici, aproape săptămînal, în cele mai cunoscute reviste internaționale, de la „Times” sau „Newsweek” la „Spilki”, „La France”, „Le canard enchaîné”, „Hocipo”, „Daily World” și multe altele. Scrie, despre tine, recent, „La Nouvelle République”: „Dacă la Bruyère și Balzac ar fi trăit încă, ar fi găsit în Ștefan Popa un ilustrator de geniu. Primul pentru „Caractere”, al doilea pentru „Comedia Umană”. În altă parte ești numit „Daumier-ul român al secolului douăzeci”. În sfîrșit, toate acestea erau scrise încă înainte de cucerirea recordului mondial de la Saint Estève, record atît de prețios încît te scoate din competiție. Nu vei mai concura, de acum înainte, cu nimeni. Vei fi „dear” membru al marilor jurii internaționale. Ce-ți mai rămîne de făcut?”

— Totul. Muncesc ca să-mi onorez contractul cu Sindicatul Scriitorilor și Artiștilor Plastici. Profesioniști din S.U.A., care difuzează lucrările mele în diverse publicații internaționale și ca să pregătesc doborîrea propriului meu record. Trăiesc în alt ritm, cu senzația că abia acum iau lucrurile — serioase — de la capăt.

— Citeva cuvinte despre record. Dacă înțeleg bine, de aici reîncepe totul, la altă intensitate.

— La Saint Estève se desfășoară cea mai grea competiție a desenatorilor. Timp de zece zile lucrezi într-un acvariu, sub ochii a mii de spectatori, înregistrat pe casete video, supravegheat de specialiști și organizatori. Trebuie să confirmi că ești atît de bun pe cit o demonstrează desenele trimise cu două luni înainte și că poți face cit mai multe lucrări excepționale într-un ritm cit mai rapid. Recordul mondial a fost stabilit de polonezul Adam Sokolowski (pagina 625 din Guinness Book) care, în 1981, a făcut 1104 desene în cele zece zile de concurs, în același program fix: 9,30 — 12,30 și 15,00 — 19,30. Eu am anunțat specialiștii de la „Guinness Book” că voi doborî recordul. În prima zi nu m-am prezentat la concurs fiindcă m-am simțit foarte rău, a doua zi mi-am revenit și am intrat „în arenă”. Am realizat în nouă zile un număr de 1527 de desene în șapte tehnici diferite. Al doilea clasat, Frans Mensing, a făcut 424 de desene în zece zile. În ultimele zile a fost nevoie ca organizatorii să mă protejeze de năvala publicului care aflase că a apărut „un roumain absolument fou”. S-a ajuns la cozi interminabile în fața mesei mele de desen. Oamenii așteptau cite cinci ore ca să ajungă în dreptul meu și să fac un desen care să-l reprezinte.

— În cît timp realizezi un portret?
— După cum scrie pe diplomă „il réalisait un profil entre 1 et 2 mi-

nutes et une face entre 2 et 4 minutes”.

— Cred că a fost fascinant.
— A fost buimăcitor. Mai mariilor lumii în caricatură nu le venea să creadă. Nici mie nu-mi venea să cred că sînt prieten și — de acum — coleg de juriu cu Jerry Robinson (autorul lui Superman și Batman), cu Plantu (de la „Le Monde” și „L'Express”) cu Di Marco (autorul lui Pif), cu Solo, Pichon, Frohn, Hunt Emerson, Palma, Bado, De Salles, Selcuc. Am primit titlul de „Commandeur de l'Académie du Trait d'Humour” și voi fi, în acest an, președintele juriului de la St. Estève. Mi-am propus să realizez 2 000 de desene într-o competiție cu mine însumi. Dacă mă ajută sănătatea, fiindcă în ultima vreme sînt destul de bolnav.

— Contractul cu S.U.A.?
— Două desene politice pe săptămîină, 650 de dolari pe lună, apariții în tiraje internaționale.

— Ești un om bogat.
— Sînt un om sărac. Deși americanii au trimis banii, mie nu mi-a ajuns nici un dolar. La poșta au vrut să mi-l schimbe în lei, la paritatea oficială. Am refuzat și dolarii au fost trimiși înapoi. Am rugat să mi se trimită într-un cont la Banca Națională dar, cu burocrația românească, încă n-am primit nimic. Asta nu e o noutate. În 25 octombrie 1990, d-na Madeline Gobbé, director general al UNESCO, mi-a expediat un premiu de 10 000 de franci. Nu i-am primit nici pînă acum și n-au fost nici returnați. Bănuiesc că au fost pur și simplu furați.

— Dacă i-ai fi avut?
— Dacă i-aș fi avut, aș fi continuat să scot revista timișoreană de umor „Mergi, pardon, scuzați”, care și-a întrerupt apariția fiindcă vinzătorii de ziare și contabilii au delapidat cam 400 000 de lei. E imposibil să tipărești în mod normal un ziar în România. De fapt, toate experiențele mele cu mass-media de la noi au fost triste. Îmi amintesc că, în octombrie anul trecut, adică imediat după ce am cîștigat recordul de la St. Estève, am aterizat la București și m-am dus la Televiziune cu trofeul în brațe. N-am fost primit înăuntru. Am stat aproape o oră la poartă și apoi m-am întors acasă, la Timișoara. Toate televiziunile occidentale prezentaseră deja înregistrări sau interviuri cu și despre mine. După vreo lună m-a căutat doamna Anca Fusariu și am realizat împreună un interviu din care au fost cenzurate exact fragmentele în care vorbeam despre Timișoara, despre școala de caricatură de aici. Anca Fusariu mi-a telefonat și mi-a spus că... i s-a spus că „nu mergea”, că era prea lung, chestii de-astea. Asta e problema, la televiziunea noastră: nu merge. Și cu televiziunea treacă-meargă dar — acum să te ții — am auzit că m-a injurat „Flacăra”. Zic „am auzit” fiindcă revista nu prea atinge prin țară (eu n-o găsesc niciodată pe unde merg), așa că afli ce mai scrie absolut accidental, dacă o apucă cineva prin capitală și ți-o aduce. Sper să nu mă cenzurezi și tu.

— Continuă.

— E vorba de un articol al lui Gheorghe Tomozei. E un poet bun,

nu-l cunosc personal, dar nici nu înțeleg ce legătură are cu caricatura și — culmea — cu mine.

— Nu știu. Probabil că ți va răspunde dacă lucrurile stau chiar așa. Din cite știu — și ne cunoaștem de vreo zece ani — injurăturile (mă rog, critica) au făcut parte din cotidianul caricaturistului Popa's.

— Ai dreptate. Coexistența dintre caricatură și regimul comunist nu mai... pașnică nu putea fi. Conflictul meu permanent cu puterea a culminat cu interdicerea mea de către secția propagandă a C.C., în 1986. Expusesem la Varșovia niște desene satirice fără viza organelor de la București. Expoziția a fost vizitată de consilierul cultural sovietic la Varșovia, care mi-a spus că admiră mult lucrările mele despre... Hiroshima. Nu erau despre Hiroshima. Erau despre Cernobil. Tot acolo expusesem desenul cu struțul la microfon și pe cel cu cizma în fața căreia se prosternau toți. Grave greșeli politice. Imediat după întoarcerea mea în țară m-a sunat un individ care s-a prezentat ca „redactor la Flacăra”. Zis că vine cu un fotoreporter să scrie despre mine. I-am așteptat cu brațele deschise și cu o sticlă de vodcă pe masă. Au intrat doi tipi de la C.C., care m-au luat scurt: „Domnule, unde te trezești, dumeana?” „Și m-am trezit în România, injurat de presa comunistă, cu interdicția de a mai publica vreun desen. Nicolae Stoian, care mă susținuse să plec în Polonia, a fost silit să se retragă de la „Urzica”, „pe motive de sănătate”. Pînă la revoluție am studiat desenul, m-am specializat în tehnici pe care nu le folosisem pînă atunci, aqua forte, mezotinta, tipar înalt, tipar jos, serigrafie etc. Mă pregăteam să-i înfrunt pe marii caricaturiști ai lumii, deși nu știam dacă voi apuca ziua aia.

RADU CIOBOTEA

SEMNAL

■ Xavier Frège — *Descentralizarea*. Traducere din limba franceză de Liliana Șabac și Andrei Petrescu. Seria „Economie”. Editura Humanitas, 1991, 160 pagini, 39 lei.

Aflăm din foarte recenta apariție editorială *Descentralizarea* a lui Xavier Frège — profesor de științe economice, specialist în finanțele publice implicat în prezent în procesul descentralizării administrației — că Franța ultimelor decenii a

simțit din plin dezavantajele centralismului și că anii '80 au înclinat balanța în favoarea descentralizării, proces unanim recunoscut ca dificil, care continuă și azi în Franța, antrenează energii umane considerabile, înregistrează succese care justifică încrederea în succesul reformei, dar și momente de stagnare și impas care conduc la reconsiderarea tacticilor. Cartea este de fapt un punct de vedere avizat despre descentralizare — oportunitate, mijloace de realizare, ritmuri, efecte — necesar și accesibil oricui se știe interesat de acest aspect, chiar dacă autorul ia ca punct de reper cazul Franței. Iată, spre edificare, sumarul cărții: *Franța centralizată; Argumente în favoarea descentralizării; Domeniile de activitate ale descentralizării; Aspecte prospective ale descentralizării*.

■ Romulus Dianu — *Nopti la Ada-Kaleh*. Roman. Editura Vinea. 1991, 176 pagini, 36 lei.

Romulus Dianu, prozafor interbelic, va reîntra în circuitul literar prin grija Editurii Vinea care-i va publica integral romanele. Deocamdată s-a făcut primul pas cu reedi-

tarea romanului *Nopti la Ada-Kaleh*, tipărit prima oară la Editura Cultura Națională, în 1931, și considerat opera de maturitate a autorului. Cartea oferă imaginea unei lumi străni, izolată parcă la capătul pămîntului, trăind pe de o parte monotonia și insignifianța vieții de provincie, dar beneficiind, pe de altă parte, de o libertate a acțiunii și a mișcării sufletești la adăpost de constrîngerii și convenții. În postfața care folosește un text critic al lui Peripeticius, scris după apariția primei ediții, regăsim argumente de susținere a cărții valabile și azi, semn că textul nu și-a pierdut forța de convingere prin trecerea timpului.

DOMNIȚA ȘTEFĂNESCU

Monument împotriva IMPERIULUI

O comisie numeroasă de experți ai Ministerului Culturii și ai Uniunii artiștilor plastici din Chișinău s-a deplasat recent la București pentru a evalua sculptura monumentală Al. Mateevici, realizată de profesorul Deacu de la Academia de arte frumoase. Statuia, aflată în faza proiectului realizat în lut, în atelierul sculptorului, urmează să fie turnată în bronz și dezvelită în satul de naștere al poetului basarabean.

Am solicitat cu acest prilej un scurt interviu domnului Tudor Braga, directorul Direcției monumente, arhitectură, artă plastică și design de la Ministerul Culturii și Cultelor din Republica Moldova. Alte amănunte veți putea afla din numărul 5 al revistei noastre Flacăra Basarabiei.

— Domnule director, s-a mai deplasat comisia aceasta de validare până acum în România sau aceasta e prima lucrare de artă plastică pe care o evaluează?

— E prima dată când venim noi, aici, și vedem o lucrare, dar au fost deja înălțate două sculpturi în Basarabia, realizate de artiști din Tară. E vorba tot de un monument al lui Mateevici, la Zaimu, locul copilăriei lui Mateevici, și un bust al lui Eminescu, la Slobozia Mare.

— Aceste două sculpturi din România n-au trecut prin comisia dvs.?

— Cea de la Zaimu, da. Eminescu de la Slobozia Mare a fost un cadou din partea unei societăți din România.

— Și cadourile nu trebuie evaluate și validate et-ette?

— Fiind vorba de un dar, vorba

ceea: calul de dar nu se caută... Așa merge zicala basarabeană.

— Pe ce linie merge sculptura actuală din Basarabia?

— Într-un fel, mă consider îndreptățit să afirm că avem o școală de sculptură basarabeană. La începutul sec. XX, la Chișinău a fost o Școală de arte frumoase, condusă — din 1918 până în 1940 — de sculptorul Plămădeală care a avut grijă să educe vîlăstarele noastre. Cei mai valoroși artiști au emigrat, evident, în Occident. Dar ceva a rămas și la noi. Așa că eu cred că da, există o școală basarabeană de sculptură.

— Ce credeți că aduce nou monumentul sculptorului Deacu în contextul la care vă referiți?

— Vreau să spun că această sculptură se înscrie în ceea ce noi numim tradiție sculpturală românească din sec. XX. Nu se dorește a fi ceva de avangardă dar este o lucrare de bună calitate și cred că o să se înscrie minunat în contextul cultural din Basarabia. Chiar va fi un semn bun, fiind cont că în ultimii 50 de ani au fost înălțate tot felul de monumente prin care ceea ce se numește mit comunist a fost slujit cu un angajament excesiv. Evident că ea va distona cu acele opere și se va înscrie în ceea ce dorim noi să afirmăm: sintem aici de 2.000 de ani!

— Să înțeleg că dezvelirea monumentului Mateevici va fi un eveniment?

— Raportată chiar la monumentul care a fost dezvelit anul trecut, tot de un autor din România, cred că statuia lui Deacu este un pas calitativ înainte. Va fi un eveni-

ment mai ales că se înscrie pe linia unei tradiții care a prins rădăcini la noi: mă gîndesc acum la un monument al lui Vasile Lupu ridicat la Orhei. E o afinitate între cele două sculpturi deși autorii lor sint oameni de creație cu diferite structuri și nivele de gîndire, chiar orientări în ceea ce privește ancorarea în căutările plastice ale secolului XX.

— Să sperăm că turnarea în bronz a monumentului nu va dura prea mult și ne vom bucura împreună cit mai repede cu putință.

ION ZUBAȘCU
Fotografie de
GIG. MOTOANU

■ SIBIU: SPECTACOL ÎN EXIL. Actorii Teatrului de Stat din Sibiu, după discuții inutile cu primăria orașului, încearcă să amîn-tească, de data aceasta, prin limbajul artei că teatrul lor a rămas amputat în urma evenimentelor din decembrie '89. Pînă acum singura schimbare a fost că noii funcționari ai culturii s-au mutat în fosta casă a lui Nicu Ceaușescu. Dacă din întîmplare se vor abate din drumul lor să vadă „Zoo story” s-ar putea că firele de paianjen așternute peste interesul pe care îl arată culturii să fie, măcar în parte, măturate.

Ultima premieră nu se joacă pe scena teatrului, ci în Salonul regal de la „Împăratul romanilor”. Spațiul de joc intră foarte bine în metafora spectacolului. Publicul așezat liniștit în fața unui pahar cu șampanie devine posibilă multiplicarea a unuia dintre personajele piesei. Peter stă amotit la o masă într-un restaurant, în fața unui pahar. E retras în lumea lui ermetică și tristă. Tăcerea explodează odată cu sosirea unui interlocutor neașteptat, un tînăr cu priviri rătăcite. El caută un om căruia să-i spună povestea sufocantei lui singurătăți, pentru ca apoi, eliberat de povara cuvintelor, înde-

lung nerostite, să se poată retrage în moarte.

Cei doi interpreți ai spectacolului, Constantin Chiriac și Mihai Bica, descifrează aproape cu religiozitate piesa lui Edward Albee. Lipsesc însă un plus de expresivitate în joc și o mai nuanțată folosire a spațiului.

În cea de a doua seară cei doi actori urmau să inverseze rolurile. Ei reluau astfel un experiment nou care cu ani în urmă îl realizaseră Peter O'Toole și Richard Burton. Ce s-a întîmplat în a doua seară intră însă în zona lipsei de fair-play din lumea teatrului. Spectacolul începe, dar numai după cite-

TEATRU LA...

va minute vor rămîne fără coloana sonoră care era una din componentele importante ale montării. Mai trec citeva minute și sala rămîne în beznă. Regizorul, George Marinescu, fuge să vadă ce se întîmplă la tabloul electric și găsește o persoană care privea cu mindrie siguranța pe care o descurabuse. Cu

transpirația sîroind pe față, actorii vor duca tutuși pînă la capăt spectacolul. Și vor fi foarte buni. În seara aceea se aflau printre spectatori cîțiva importanți oameni de cultură și, se pare, că cineva dorea ca spectacolul să nu convingă.

■ CRAIOVA & LONDRA: DISCURS DEPRE KARAMAZOV. Titlul este „Fratelui Karamazov”. Spectacolul rămîne doar un discurs pe marginea cărții lui Dostoievski. Nu se poate nega o anumită eleganță a montării, un efort mărturisit al regizorului de a provoca printr-un joc ritual spiritul dostoievskian.

Pe o folie de plastic acoperită cu pămînt se înalță o structură de lemn în formă de cruce. Actorii cu bluze albe și gesturi atent stilizate vor fi pe rînd vecii unui sau altuia dintre eroii piesei. Dar jocul lor se consumă într-un registru minor, e grațios, dar anemic. Personajele din Karamazov rămîn doar o veștă premisă. Mirajul nu se va naște, ritualul executat va fi doar o dizertație lucidă și rece despre Karamazov.

Spectacolul a fost realizat după o versiune scenică scrisă de dramaturgul englez Richard Crane, regizat de Fanny Williams (soția dramaturgului) și jucat de actorii Naționalului englez: Ilio Cherrighe, Tudor Gheorghe, Angel Rabacoc și Valentin Mihală. Cei doi soți englezi au mărturisit că au o veche pasiune pentru Dostoievski. De data aceasta iubirea a fost mai mare decît știința de a o arăta.

■ PARIS: PLUCTISEALĂ MARE, MON CHER. În sală lume elegantă, biletele s-au vîndut imediat, era doar o trupă din Paris! „Les Matinaux” au jucat pe scena T.E.M. spectacolul „Doi Labiche într-un dușor” format din piesele „Un tînăr grăbit” și „Femeia care își pierde burticiora”. Nu a trebuit să treacă nici un efort de ceas ca să înțelegem că dușorul nu era doar singurul element de scenografie, el era pur și simplu nivelul estetic al montării. Entuziasmul spectatorilor s-a topit, actorii rîdeau pe seama căci doar jucau într-o comedie, iar cei din sală se foiau.

■ BUCUREȘTI: NU AU AFIS, DAR AU SUCES. Aproape am uitat că Miriam Răducanu este coregrafă. Ne amîgnuit să-i citim numele pe afișele de teatru, la spectacolele unde lucra mișcarea scenică. De data aceasta am întîlnit-o ca autrară a unui spectacol care nu are încă afiș dar are succes. „Balet pe tone de jazz” se joacă în Sala Atelier a Naționalului bucureștean cu trupa „ROM-STAR”. Coregrafa Miriam Răducanu a ales o formulă infailibilă: a lucrat cu balerini foarte tineri un spectacol pentru vîrsta și generația lor. Nu au costume prea grozave dar au farmec, au tehnică, au umor și lirism iar în ritm de jazz cele două ore de balet devin o aventură plăcută.

AURELIA BORIGA

Cursa cu obstacole

NENOROCIREA VINE CĂLARE...

Aceste trei cuvinte ce servesc ca titlu tabelului de azi formează prima parte a unui vechi proverb românesc. Izbîndu-mă tot mai des de situația grea în care se află cultura scrisă, deci literatura, publicațiile, tiparul, urmîrind fenomenele negative din munca editorială și a scrierii cărții, este evidentă criza culturală care se dezvoltă, apăsîndu-ne ca o boală, ca o nenorocire, pricîtinînd individul, familiile, comunitățile mici și mari, geopotrivă, întreaga societate. Am vorbit odată, în acest ziar, despre handicapul cultural, temă interzisă înainte de revoluție. Pedagogii, psihologii, sociologii noștri nu mîneră să cerceteze acest fenomen care, în ultimele decenii, a luat o amploare tot mai mare, alimentat sistematic de politica totalitară cu tendințe vădite spre genocid cultural.

Handicapul cultural apare inițial la tinerii de vîrstă școlară și, dacă nu este contracarat, se statornicește, persistă și în adolescență și maturitate, creîndu-se premisele familiale pentru menținerea lui la copii și nepoți. Avem de-a face cu un fenomen sinistru ce se perpetuează de la o generație la alta, fiind susținut de condiții similare (familiale, sociale, cultural-educative) cu acelea care l-au generat inițial. Ambianța satească, cartierele urbane periferice unde nu sint prezente institutiile culturale serioase (școli, cluburi, biblioteci, case de cultură, cinematografe) alimentează statornic geneza și conservarea acestui fenomen care, așa cum dovedesc cercetările, ocolește familiile de intelectuali. Părinții (dacă au pregătirea și cunoștințele adecvate), pedagogii (dacă sint conștiincioși și au posibilitatea de a urmări și dezvoltarea fiecărui elev în parte, în toate planurile), preze la artiștilor de referință în familie (lexicoane, enciclopedii, ce asigură o informare imediată la întrebările ivite în cotracara germinarea acestui fenomen, ba, mai mult, pot crea surplusul de cunoștințe culturale și de știință ce slujește ca bază individuală pentru asimilarea și dezvoltarea noii, întretinînd o receptivitate permanentă. Nu exclude handicapul cultural prin imunizare culturală din orientări și independență spirituală. Armonizarea familiale, răbdarea și înțelegerea față de problemele ale copiilor, încurajarea lor și nu descurajarea, „în pace”, „n-am timp acum”, „întreabă profesorul” sint condiții esențiale pentru anihilarea acestui fenomen. Odată ivit, la amploare și poate influența în mod negativ dezvoltarea tinerilor și luarea deciziilor și acțiunilor juste în cele mai neașteptate împrejurări.

Din cele schitate mai sus reiese clar că printr-o activitate a bibliotecilor, promovarea lecturii, valorificarea patrimoniului spiritual, accesul la informații obiective și indispensabile pentru restringerea și climărea handicapului cultural.

Deci, cartea. Am ajuns la situația, de loc imbecilă, creată în perioada postrevoluționară, de criza culturală, organic legată de criza culturală (și politică) care, în mod paradoxal de „liberalizare” și „democratizare”, a creat problemele sint arhicunoscute: scumprăritatea, lipsa spațiului tipografic, costul crescînd al proceselor de producție, apariția concurenței neloiale, pirateriile editoriale, abundența maculaturii, o difuzare ineficientă vizînd beneficii cit mai mari și lipsa totală și conștientă a interesului guvernului față de situația dezastruoasă în care se află cultura scrisă. Aceasta trebuie protejată mai ales cartea pentru copii și tineret, a cărei producție este deficitară sub aspect cantitativ și calitativ deopotrivă. Preturile inaccesibile au menirea (în condițiile economiei vieții) să bazeze drumul cărții spre familiile cu venituri mai modeste. Cartea trebuie subvenționată. Astăzi, ca sponsorii să finanțeze nu numai concursurile de literatură și spectacole cu o valoare artistică uneori înaltă, ci și alte acțiuni cu efecte efemere, încercînd, în grabă, care servesc doar reclamei celor intereseți. Cartea trebuie să se însoțească zi de zi. Prin conținutul estetică- ei exterioară, să fie un sprijin, o sursă permanentă pentru acumularea cunoștințelor pe o durată lungă. O societate modernă, democratică, deschisă nu se poate fi, fîca fără carte, fără cultura scrisă, fără o permanentă dezvoltare spirituală a grupurilor socio-profesionale și a indivizilor care le compun.

S-a pierdut timp prețios. Sintem în al 24-lea an de la revoluție. Nu va fi ușor să ieșim din această situație umilitoare. Si pentru conștientizarea acestei stări, am ales ca titlu al acestui articol, lăta cum sună în întregime: „Nenorocirea vine călare, dar pleacă pe jos.”

30 aprilie 1991

BALOGH IONEL

Lunecau baletistele albe...
Fotografie de GABRIEL BUGNAR

Desen de CONSTANTIN GAVRILA-GAVCO

ÎNCHINĂCIUNE, SUPUȘENIE ȘI VÎNZARE DE FRATE

Se vorbește în ultimul timp de aducerea în dezbaterea parlamentului României, spre a fi ratificat, a tratatului româno-sovietic semnat la Moscova cu o lună în urmă. Această ratificare ar fi pentru neamul românesc o nenorocire și o mare rușine. Pentru că schimbarea în titlu a cuvintului de origine slavă „prietenie” cu neologicul (și caragialescul) „amiciție” nu poate păcăli pe nimeni. Noul tratat este un demn urmaș al celor precedente, el pune România într-o situație umilitoare de vasalitate și atentează grav la interesele naționale.

Atentează în primul rând prin ceea ce nu conține, prin ceea ce omite. Astfel, nu conține nici o referire la anularea tratatului Ribbentrop-Molotov, pe care U.R.S.S. l-a declarat „nul și neavenit” încă acum câțiva ani, împreună cu anexele sale secrete. În acest cadru, în textul noului tratat nu se pomenește nici un cuvânt despre litigiul privind Basarabia, nordul Bucovinei, ținutul Herței și Insula Șerpilor. În sfârșit, nu se spune nimic despre restituirea integrală a tezaurului românesc, începând cu cel depus în Rusia în timpul primului război mondial și terminând cu cel jefuit de armata sovietică în timpul celui de-al doilea război. Or, până ce în textul tratatului nu se vor menționa toate acestea, până ce în tratat nu se va prevedea îndreptățirea și posibilitatea retrocedării și restituirii de către U.R.S.S. României, prin tratative, pe cale pașnică, a teritoriilor și bunurilor românești deținute ilegal de U.R.S.S. — adică o reglementare neviolentă, așa cum s-au petrecut lucrurile în cazul Germaniei —, documentul la care ne referim este lipsit de valoare juridică.

În al doilea rând, noul tratat româno-sovietic lezează grav interesele naționale românești prin prevederile inacceptabile pentru țara noastră. Astfel, textul prevede că România nu va participa la nici o alianță îndreptată împotriva U.R.S.S. Dar cine stabilește care anume alianțe convin Moscovei și care nu? În sfârșit, Moscova însăși. Care va să zică, în cazul cînd tratatul rămîne așa cum e acum, România va putea participa nu la înțelegerea pe care ea le consideră a-i fi favorabile, utile, la înțelegerea care-i slujesc ei interesele, ci doar la acelea pentru care-i va da voie Kremlinul. Apoi, chestiunea nefolosirii teritoriului și a infrastructurilor de către alte state împotriva partenerului de tratat. Acest lucru nu înseamnă altceva decît un angajament al României de a se transforma într-un zid de apărare pentru U.R.S.S. Căci, cine ar putea să vină să atace România trecînd prin teritoriul U.R.S.S.? Japonia? Coreea? China? Mongolia? Afganistanul? Iranul? Fără nici o compensație, fără nici un folos pentru ea, căci reciprocitatea aici n-are cum să se realizeze, România este ținută, în termenii tratatului, să se transforme într-un sac de pumni, într-o țintă pentru adversarii U.R.S.S. și, concomitent, într-o pavăză, într-o zonă tampon pentru U.R.S.S. Prevederile acestea, evidente, sînt menite să împiedice România să intre în N.A.T.O. Și, în final, neputînd să intre în această organizație și avînd obligația de a ține piept eventualilor inamici ai U.R.S.S., țara noastră se leagă singură de mîini și de picioare, rămînînd la cheremul U.R.S.S., o pradă ușoară pentru Kremlin și, totodată, cu pieptul descoperit în fața celorlalți. Pe această cale, România ar fi silită să se „înlădizeze”, să adote o neutralitate vasală, libertatea noastră de acțiune ar fi limitată și suveranitatea noastră știrbită. Tot aceste motive în plus, pe lângă cele țînînd de omisiuni, ca tratatul româno-sovietic de acum să fie juridiceste caduc.

Că pentru iscălirearea unui asemenea act de închinăciune, de supușenie și vânzare de frate istoria îl va condamna pe Ion Iliescu este în afară de orice îndoială. Dar parlamentul României nu se poate coborî pînă acolo încît să ratifice un asemenea act, în forma lui actuală, tratatul trebuie respins și trimis spre reformulare, în sensul celor de mai sus. Sperăm că în fiecare parlament, indiferent de apartenența lui politică, va acționa din plin răspunderea și mîndria de român pentru a împiedica producerea unei tragedii naționale.

ION D. GOIA ■

O, tempora...

„Nu este posibil să faci politică în piețele publice, pentru că aceasta ar constitui o revoluție permanentă. Vorbele acestea n-au fost spuse nici de Kim Ir Sen, nici de Ramiz Alia, nici măcar de Mihail Gorbaciov. Ele aparțin lui Vaclav Havel, scriitor și președinte al Cehoslovaciei. Cuvintele respective n-ar stîrni prea mare mirare dacă nu s-ar ști de către întregul mapamond că Vaclav Havel tocmai politică în piețele publice — mai precis, în faimoasa piață Vaclav, din centrul Pragăi — a făcut, și reușita lui tocmai acestei politici se datorează. Da, însă pe atunci Vaclav Havel era un simplu cetățean, un om din mulțime. Acum el e șeful. Și din fotoliul prezidențial de la Hrad, lucrurile se văd cu totul altfel decît pe stradă. O, tempora...

Memorie selectivă?

Acum, că hotărîrea de retragere a trupelor sovietice din Polonia a fost luată — dîși nu s-a fixat încă un termen-limită, se pare că retragerea va trebui să se termine în decurs de doi ani —, cele două părți discută între ele condițiile economico-financiare ale acestei acțiuni, ce și cit au de dat una alteia. Sovieticii ar cam vrea să ia tof ce dețin și să nu dea și nici să nu plătească polonezilor nimic. Polonezii întorcîm însă gospodă-

rește o notă de plată densă, stîrnind reacții negative din partea Moscovei. N-o să ne referim la întregul dosar, ci la o singură chestiune, cea teritorială. Într-un interviu publicat în „Pravda”, generalul V. Dubinin, împuternicitul guvernului URSS pentru problemele staționării trupelor sovietice în Polonia, comandantul „Grupului nordic” de trupe sovietice, spunea, printre altele: „Aici (în Polonia n.n.), nu sîntem ocupanți apărui din

teritoriile foste germane incluse după al doilea război în Polonia. Adică: „La vedeți, voi, polonezilor, că teritoriile acelea sînt cu cîntec, le aveți datorită nouă și nu e bine să ne faceți neplăceri cu despăgubirile și plățile legate de sederea timp de 45 de ani a trupelor noastre în Polonia, căci noi am putea la o adică să zgîndărim chestiunea pămînturilor care acum sînt la voi, dar care înainte de război aparțineau Germaniei”. Însă ge-

a istoriei — nu este selectivă.

Teribilul destin al României

Iată, în cele ce urmează, un fragment dintr-un interviu acordat ziarului „Le Quotidien de Paris” de scriitorul american Edward Behr, autorul unei cărți despre Ceaușescu intitulată „Să-

rută mina pe care nu îndrăznești să o muști”.

— „Cum explicați faptul că Ceaușescu a fost atât de abil în a lua puterea și atât de inapt în materie economică?”

— Ceaușescu a avut întotdeauna o voință fenomenală. Astfel, el a reușit să se vindece de o bilăbitală oribilă prin puterea voinței. Nu era lipsit de viclenie de țaran. Dar nu era inteligent. Era incapabil să aibă idei. Își însușea ideile altora care îi păreau utile. În materie economică, el nu a știut să se

elibereze de un mod de a raționa stalinist. Nu a înțeles nimic.

— Teribil destin. România a fost constant părăsită de Occident!

— Dar nici ea nu a avut întotdeauna o conduită demnă de respect! Și în acest timp îți spui că purtarea ei este scuizabilă. Ce putea să facă această mică țară balcanică în 1914 sau 1940?

— Ce putea să facă atunci e o chestiune ce ține de istorie. Ce poate și ce e bine să facă acum este însă o problemă de care depinde viața noastră. Fragmentul pe care l-am reproduș cred că oferă un răspuns. Deci, pentru ca România să înceteze a fi părăsită de Occident — așa cum a fost în 1940, în 1944, la Ialta, la Paris, la Malta și cum este în prezent —, ea trebuie să aibă în chip constant o conduită demnă de respect. Cu alte cuvinte: NU minciuni sfruntate la cel mai înalt nivel, NU alegeri de batjocură, NU înăbușirea demonstrațiilor prin contradicții făcute de ciraci și haidamaci, NU terorizarea capitalei prin mineri cu bite, răngi și topoare, Nu haos economic și social, NU cenzură economică pentru presă care nu laudă puterea, NU tratat de versalitate cu URSS, NU fripturism, corupție, gitanizare, otomanism, NU multe, multe altele. Cred că dacă ne scuturăm de toate acestea, Occidentul își va întoarce fața către noi și nu ne va mai părăsi niciodată.

(I. D. G.)

DECLARAȚIA

Alianței Naționale pentru Independență „16 Decembrie” privind semnarea tratatului de colaborare, bună vecinătate și amiciție între România și U.R.S.S.

În condițiile actuale, cînd criza generală a imperiului sovietic a intrat într-o nouă etapă prin respingerea de către Moldova, Lituania, Letonia, Estonia, Georgia și Armenia a referendumului impus de U.R.S.S., semnarea acestui tratat este inoportună.

Semnînd acest tratat, fără a fi dat o apreciere politico-juridică pactului Ribbentrop-Molotov și actului de ocupație de la 28 iunie 1940 a Basarabiei, nordului Bucovinei și a ținutu-

lui Herța, precum și expansiunii comuniste asupra României în urma celui de-al doilea război mondial, actuala conducere a României a reconfirmat relațiile de vasalitate față de U.R.S.S., renunțînd oficial la Basarabia, nordul Bucovinei, ținutul Herța și la Insula Șerpilor.

Prin acest act, se creează mari dificultăți republicii Moldova în lupta ei pentru independență.

Avînd mandat de împuterni-

cire pentru doar încă un an de zile, actuala conducere a României nu este în drept să semneze pe un termen de 15 ani un tratat ce vizază interesele tuturor românilor. Ratificarea acestui tratat de către Parlamentul României ar însemna renunțarea la idealurile de libertate, independență și unitate națională a neamului nostru.

Chișinău, 24 aprilie 1991

Liga Democrat-Creștină a Femeilor din Moldova, Organizația Tineretului Democrat din Moldova, Frontul Popular din Moldova, Asociația Victimelor Represiunii Comuniste, Societatea culturală „Limba Noastră cea Română”, Societatea Cultural-Bisericească „Mitropolitul Varlaam”, Liga Medicilor din Moldova.

Acceptarea tratatului româno-sovietic - o gravă vină istorică

În cadrul conferinței de presă din 24 aprilie a.c., domnul Ion Iliescu, fiind întrebat de ziarista de la România liberă Roxana Iordache despre atitudinea față de declarația Sfatului Frontului Popular din Moldova în legătură cu semnarea unui nou tratat între România și U.R.S.S., a avut o reacție violentă, aducînd ofense mișcării noastre de eliberare națională.

Ni s-a adus acuzația precum că am promova un punct de vedere îngust, sectar, extremist, și că nu am cunoaște conținutul tratatului. Aceste învinuiri nu sînt noi, ele fiind lansate în repetată rînduri de conducerea U.R.S.S. și de filiala P.C.U.S.-ului — P.C.M. Ne pare rău că și vocea domnului Iliescu se alătură acestui cor.

Credem că e inutil să mai insistăm asupra textului acestei rușinoase tranzacții după ce s-au adus atîtea argumente bine fundamentate în presa din țară, în luările de atitudine ale diferitelor formațiuni politice și apolitice, care susțin în mod constant cauza românilor din teritoriile ocupate. Precum inutil este să încercăm a-l convinge pe cel care aservește țara și abandonează Basarabia și nordul Bucovinei că nu ar fi cazul să afișeze un zimbet nonșalant într-un moment atît de grav pentru toți românii. Nu dumnealui îi era adresat mesajul nostru. Și nici celor care au pregătit textul acestui tratat, pentru că vina nu este numai a președintelui, ci și a guvernului, în numele căruia a purtat tratative ministrul de externe

Năstase. Am sperat și mai sperăm că, în aceste momente de grea cumpănă pentru înțelegerea noastră națiune, vom reuși, printr-un efort colectiv, să trecem peste grijile cotidiene și interesele de partid. Pentru că lipsa de atitudine, acceptarea tacită a acestui gest de sfidare nu mai poate avea nici o acoperire morală și ar putea atrage asupra noastră o gravă vină istorică, menținîndu-ne în continuare într-o stare de umilință.

Dramatismul momentului poate fi depășit doar prin ridicarea acestor probleme la scară națională cu concursul direct și

susținut al partidelor, asociațiilor politice și apolitice, muncitorești și studențești, al presei, bisericii și al marilor personalități ale culturii noastre din țară și din exil.

Ziua în care parlamentul României va lua în discuție problema ratificării noului tratat româno-sovietic va fi un examen de conștiință atît pentru membrii Parlamentului, cît și pentru întreg neamul românesc.

Dumnezeu să ne lumineze cugetele.

Chișinău, 27 aprilie 1991.

FRONTUL POPULAR DIN MOLDOVA

Chișinău, mai 1991

S-a întors mașina lumii

voința cuiva. Am sosit aici ca eliberatori. Oamenii știu că terenurile pe care este discolat astăzi Grupul de trupe făcea parte înainte de război din Reichul fascist. Există unii care ar dori să elimine acest lucru din memoria oamenilor (s.n.)”. Lăsînd la o parte obstinția cu care generalul se cramponează de metoda kretlinistă de a prezenta o clasică ocupație militară drept eliberare (bolșevismul n-a eliberat niciodată pe nimeni, ci doar a înlănuțit), este de observat „apropontul” cu privire la

neralul Dubinin se face că plouă în legătură cu alte pămînturi legate de problema poloneză. Da, oamenii știu ce este cu „terenurile” poloneze care au aparținut cîndva Germaniei. Dar ei mai știu ce este și cu așa-zisa Ucraină Subcarpatică, adică cu jumătate din Polonia antebelică ocupată și anexată de U.R.S.S. ca urmare a tratatului Ribbentrop-Molotov. Nici acest lucru nu poate fi șters din memoria oamenilor. Pentru că, în ciuda a ceea ce ar dori Kremlinul, memoria oamenilor — în sens larg,

Alexandrina și Viorel Dumitru sunt învățători la Școala 66 din București. I-am căutat în urmă cu câțiva ani, dînd curs curiozității născute în urma discuției cu o mamă care socotea că cel mai mare noroc al copiilor ei a fost acela de a-i avea învățători. M-am convins atunci că pasiunea și competența pot face, în sensul cel mai strict al cuvîntului, minuni. Într-un moment în care toată lumea, fără excepție, se plîngea — pe bună dreptate — de calitatea învățămîntului românesc, într-o școală din Pantelimon am descoperit un adevărat laborator de instruire modernă, urmărind nu acumularea mecanică de cunoștințe, ci asimilarea, logică a unui stil de învățare.

Cap sau pajură, colegiu sau liceu pedagogic?

REP. — Mai vechile dispute declanșate de diferențele de salarizare dintre învățătorii provenind din școala normală sau liceul pedagogic și cei din învățămîntul postliceal capătă, în contextul actual, în care legea statuează pregătirea învățătorilor numai prin colegii, nuanțe noi. Unii văd în această modificare un pas înainte în creșterea calității pregătirii. Alții, dimpotrivă. Acesta este, de fapt, subiectul cu care vă propun să începem discuția noastră. Știut fiind că primul pas către un învățămînt de calitate este calitatea pregătirii dascălilor.

Alexandrina Dumitru — Cred că trebuie început cu faptul că aceste forme de învățămînt atît de disputate în ultima vreme — școala normală și liceul pedagogic — au funcționat pe baza unei programe școlare ce a urmărit consecvent pregătirea ca pedagogi a absolvenților pe parcursul tuturor anilor de studiu — fapt fundamental pentru formarea viitorilor educatori care, să nu uităm, în cazul învățătorilor pregătiți astfel, începea la 15 ani și se prelungea pe o durată de 4-6 ani. Să nu uităm nici că opțiunea pentru această profesie s-a făcut în primul caz la vîrstă foarte tină. De altfel cercetări psihopedagogice au evidențiat că interesele profesionale se conturează, în general, între 9 și 15 ani, și că, sub aspect motivațional și al structurilor cognitive, la 20 de ani este deja tîrziu.

Viorel Dumitru — Să nu ignorăm și un alt aspect: este vorba despre faptul că programa nici unui alt liceu nu oferă posibilitatea studierii tuturor disciplinelor necesare formării

unui viitor învățător. E suficient, să ne gîndim la muzică sau la desen, aptitudini foarte greu de format la o vîrstă înaintată.

Alexandrina Dumitru — De altfel, cercetări privind integrarea socio-profesională a învățătorilor, efectuate de-a lungul anilor, au reliefat că școlile normale, în numeroase cazuri, și liceele pedagogice au oferit o pregătire superioară celei asigurate de școlile postliceale.

REP. — Și totuși, diferențele de statut și de salarizare între absolvenții diverselor forme de învățămînt se mențin.

Viorel Dumitru — Oricum, salariul unui învățător este reprezentat de o sumă infimă, de-a dreptul ridicolă. Nu despre suma în sine, însă, doresc să vorbesc, ci despre aceste diferențe de salarizare care umilesc pentru că ele sînt expresia minimalizării statutului social al unor oameni care nu au făcut nimic pentru a merita un asemenea tratament. Am argumente să susțin contrariul. Aceste diferențieri ignoră criteriul calitativ al muncii, absolutizîndu-l pe cel al diplomei.

După opinia noastră, este absolut obligatoriu, în cazul adopțării prin lege a colegiilor drept unică formă de pregătire a educatoilor și învățătorilor, ca aceeași lege să prevadă și posibilitatea — pentru absolvenții mai sus menționați — ca aceștia, în urma unor cursuri de perfecționare, cuprînzînd eventualele cunoștințe sau chiar specialități noi incluse în programa colegiilor, să susțină un examen în urma căruia să li se recunoască aceeași încadrare salarială.

REP. — După cele arătate

Fotografie de CRISTIAN CALUGARU

de dumneavoastră, mi se pare mai firesc ca în urma unui asemenea curs, urmat de un examen care să certifice o pregătire egală cu cea a unui absolvent de colegiu, presupunînd că, într-adevăr, programa acestor colegii va fi mult mai complexă decît cea a fostelor școli normale și licee pedagogice, învățătorilor și educatoilor să li se echivaleze studiile.

Alexandrina Dumitru — Un asemenea examen mi se pare un compromis de neacceptat. Pentru ce să fie pedepsiți niște oameni care nu au altă vină decît aceea de a fi urmat o formă de școlarizare pentru simplul motiv că nu exista altă în acel moment? Dacă, peste câțiva ani se va renunța la colegii, cum de altfel s-a renunțat și la școlile postliceale, cei care le vor urma acum, vor fi atunci sancționați pentru aceasta? Revenind la alegerea celui mai valoros sistem de pregătire, cred că este obligatoriu să se rețină că argumentele susținătorilor sistemului de pregătire prin liceu sau școală normală sînt validate de o experiență remănească valoroasă, care, normal, ar trebui valorificată și perfecționată, nu distrusă. Nimeni nu pare a ști că există școli normale ale căror plăci memorabile atestă o vechime de peste 100 de ani.

REP. — Am reținut, din prima noastră discuție, insistența dumneavoastră asupra necesității ca elevul să-și însușească perfect cele patru operații, să rezolve probleme complexe, dar mai ales să și creeze probleme după exemplele date, modalitate de formare a gîndirii logice creatoare!

Viorel Dumitru — Vedeti, metoda de predare, căreia pe bună dreptate i se acordă un rol foarte important, într-un învățămînt modern nu mai poate fi un scop în sine. Ea trebuie să devină un instrument pentru declanșarea curiozității copilului, a educării logicii și cultivării creativității lui. Un învățămînt modern trebuie să înceapă prin a declara acestea drept principii fundamentale.

Alexandrina Dumitru — Cunoșc foarte mulți învățători care nu numai că își propun aceste obiective, ci le și urmăresc constant, făcînd pentru aceasta eforturi imense.

REP. — Sînt rezultatele pe măsura acestor eforturi? Și dacă nu, de ce?

Alexandrina Dumitru — Ați intuit răspunsul și de aceea ați și continuat cu „de ce”. Pentru că există cel puțin două condiții fără îndeplinirea cărora răspunsul nu poate fi decît negativ. Una e omogenitatea clasei: cealaltă, numărul elevilor, care nu trebuie să depășească 20 (ideal, fiind 15, cifră ce permite lucrul individualizat). Spre a crea clase cu număr mai mic de elevi (Ministerul a acceptat clase între 24 și 30 elevi), e nevoie de învățători și de clase. Anul trecut au preluat clasele nou formate din ciclul primar multe persoane fără pregătirea de învățător.

REP. — Să detaliem puțin ideea omogenității clasei, aspect ignorat de toate reglementările în domeniul învățămîntului pînă acum; și, după cum arată noua lege, și de acum încolo.

Viorel Dumitru — Este fundamental să asigurăm șanse egale de instruire tuturor co-

piilor. Trebuie însă să avem grijă ca aceste șanse egale să nu se transforme în limite egale, în egalitarism, pentru că nu ne mai putem permite să lăsăm copiii dotați care au nevoie de un tratament special, de un ritm de învățare special, să se piardă. Avem nevoie de elite; și nu le vom forma nu numai dîndu-le voie, la un moment dat, să susțină doi ani într-un an, ci acționînd pentru deosebirii și promovarea lor. Trebuie să începem prin a accepta că există diferențe de dotare intelectuală; să împărțim copiii cîștit, pe baza unor teste, în grupuri, în funcție de potențele intelectuale, și să începem instruirea acestora în consecință încă din clasa întâi.

Alexandrina Dumitru — Și aceasta, deoarece discrepanțele de nivel intelectual între copii fac munca la clasă nu numai infinit mai dificilă, ci și mult mai puțin eficientă ca rezultate finale. Oricite eforturi ai depune, cei dotați deosebit vor fi dezavantajați, pentru că aducea celorlalți la un nivel normal de pregătire înseamnă, automat, coborîrea stachetei pentru primii. La ultima serie de copii, am lucrat cu fișe individuale: faptul a fost posibil numai printr-o coincidență fericită. Seria a fost relativ omogenă, iar unul dintre părinți mi-a multiplicat, zilnic, fișele necesare zilei următoare. Numai că învățămîntul adevărat nu se poate baza nici pe întîmplare, nici pe bunăvoință, ci pe lege și pe condițiile asigurate de aceasta.

NEPRODUCTIVII

„Ce mai vor și ăștia? Nu le ajung cîșpe mii pe lună, luați de pe urma noastră?”

Cu multă grijă, cu tonul unui trecător neavizat, îndrăznesc să întreb: „Nu vă supărați, doamnă, cine sînt «ăștia»?”

Răspunsul vine, prompt: „Cum cine, mata nu te uiti la televizor? Profesorii. Și acum, s-au luat după ei și doctorii. I-auzi-i cum strigă! Unitate! Dacă n-au nici o grijă, se țin de mitinguri!”

Interlocutoarea mea e convinsă de ceea ce spune. Doar reprezentantul Ministerului Învățămîntului și Științei, găzduit de buna și draga noastră televiziune a explicat clar, pe înțelesul tuturor, cu exemple concrete, nu cu vorbe goale, că profesorii vor avea cîșpe mii pe lună salariu. N-a spus și domnul Roman, tot la televizor, că profesorii au cîșpat o groază de drepturi după revoluție? Și doar ei știe ce spune, că tot profesor e! Asta, în timp ce muncitorul se scoală la ora cinci dimineața și trage la saibă opt ore pentru cîteva mii de lei, dacă le ia și pe alea, pur-

tînd, pe deasupra, și groaza de șomaj în suflet. Iar ei, în loc să fie mulțumiți și să-și vadă de treabă, fac mitinguri!

Da, au ieșit în stradă. După patruzeci de ani de comunism și un an și jumătate de democrație originală, sătui să mai fie considerați trîntorii unei societăți pentru care „nu produc nimic”, profesorii, medicii, farmacistii, muzeografil, reușiți în noua federație sindicală FIDES, au ieșit în stradă.

Desigur, și pentru drepturi salariale. Căci nu 15 000 vor cîștiga pe lună, ci un salariu mărit cu maximum 60 la sută, din care numai 35 la sută vor fi suportați de către stat. Ca să nu mai vorbim de faptul că, așa cum spunea unul din vorbitori, 60 la sută din nimic, tot nimic înseamnă... Iar un salariu de nimic reprezintă, pe lîngă aspectul material grav al problemei, și recunoașterea unui statut social de nimic, adică, a unui aport la dezvoltarea societății, de nimic.

Noua putere folosește același binecunoscut principiu pe care comunismul l-a aplicat cu suc-

ces: „dezbină și vei stăpîni!” Scurtul dialog pe care vi l-am relatat la începutul acestor rînduri n-a fost, din păcate, imaginat. Numărul celor ce gîndesc încă la fel e departe de a fi mic. Iar cîtă vreme va rămîne astfel...

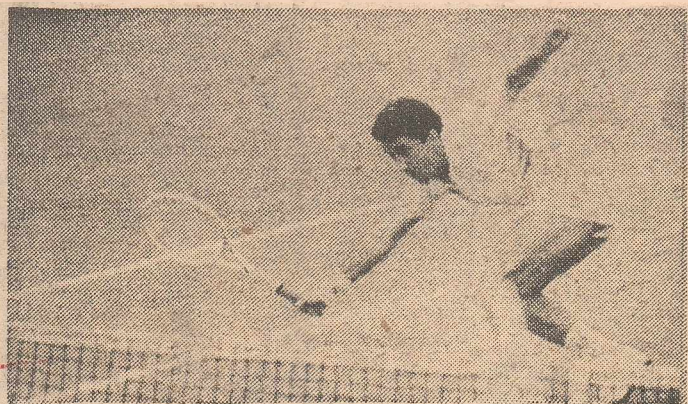
„Neproductivii” adunați simbatic, 27 aprilie, în Piața Revoluției, au dat glas unui adevăr ce trebuia să fundamenteze tinăra noastră democrație — acela că intelectualii sînt cei care construiesc și perpetuează cele trei mari valori ale unui popor: sănătatea, învățămîntul și patrimoniul cultural și științific.

„Sîntem principala forță socială capabilă să asigure mersul înainte al societății! Boicotarea intelectualității înseamnă, de fapt, boicotarea viitorului României!”

Cuvintele rostite n-au nevoie de nici un comentariu. Singurul pe care-l socotesc demn de a fi reprodus este cel înscris pe o modestă bucată de pînă, purtată de doi elevi. „Toți am avut un învățător, măi dragă!”

Pașină de ROXANA PAICU MANOLESCU

La fileu, Segărcanu

Reviriment în tenisul românesc

Tenisul de câmp, acest sport minunat, minunat și prin atmosfera civilizată, prin ritualul care cuprinde și o paradă a modei, firește neorganizată, și-a consumat la sfârșitul săptămânii tre-

cute una dintre marile lui sărbători: un meci de Cupa Davis. În 1991 Cupa Davis este disputată de 87 de echipe, cel mai mare număr înregistrat vreodată. Câștigând clar, cu 5-0, Româ-

nia își menține locul în grupa a 2-a valorică a Cupei Davis. Temerile legate de întâlnirea cu Irlanda s-au spulberat chiar din prima zi, când Andrei Pavel, debutant în Cupa Davis, și Adrian Marcu nu au lăsat nici un set adversarilor. Singurul meci echilibrat a fost cel de dublu, în care irlandezii au cedat de abia în setul al 5-lea. Această victorie poate însemna un nou început pentru tenisul românesc. Ea a fost obținută, este drept în fața unor jucători de suprafețe rapide și modest situați în clasamentul ATP. De aceea, victoria nu trebuie supraevaluată. Trebuie oricum să ne bucurăm de victoriile lui Pavel ca și de comportarea jucătorilor consacrați. Ne bucurăm și de prezența lui Dinu Pescariu, duminică seara, la sărbătorirea victoriei.

Declarații după întâlnirea cu Irlanda: Matt Doyle, căpitan ne jucător al echipei irlandeze.

„Nu mă simt prea bine. Nu înțeleg cum am putut pierde așa ultimul set din meciul de dublu”.

Dumitru Viziru: „Ne-am pregătit bine pentru întâlnire și am reușit să prezentăm, cu excepția lui Pescariu, cei mai în formă jucători. Nu

poate exista o onoare mai mare ca aceea de a juca sub culorile naționale. Sint multumit de jocul nostru. Federația nu are încă un regulament clar și ferm în privința participării jucătorilor la meciurile de Cupa Davis. Componenta echipei trebuie să fie decisă de forma la momentul respectiv. Nu sint adeptul ruperilor dintre generații”.

Andrei Pavel: „Mă simt fericit. Am debutat cu succes, nu a fost ușor pentru că am avut emoții la primul meci, care s-au risipit după primul set”.

Gheorghe Komoroczy, președintele F.R.T.:

„Principala problemă a tenisului o reprezintă sponsorizarea. Avem multe talente și în șalounul doi, dar ele se pot irosi fără mingi, rachete și participări la turnee internaționale. Pregătim un turneu de 100.000 de dolari, în septembrie la București, cu sprijinul lui Sever Mureșan”.

Alexe Bărdan: „Ne-am descurcat bine, deși nu am excelat. Până la 16 ani sintem peste toți, ca pregătire, după aceea ne oprim, neavînd bani”.

MIHAI SÂNDOIU ■
Fotografii de SILVIU STAN ■

Fotbal

Craiovenii în fața evenimentului?

Cu siguranță, iubitorii fotbalului nu pot avea motive să se plîngă: de o bună perioadă de timp ei au fost răsițați, avînd posibilitatea de a urmări în „ritm european” (miercuri — duminică) — atît direct cit și prin intermediul micului ecran — numeroase partide. Este vorba nu numai de întîlnirile „la vîrt” din cadrul campionatului sau de fazele finale ale Cupei României, ci și de prezențele echipei naționale (în preliminariile Campionatului European și în meciul amical cu selecționata Spaniei). Iată, bunăoară, astăzi, miercuri 8 mai, Cupa României programează prima mîșă a semifinalelor: Inter Sibiu — F.C. Bacău și Universitatea Craiova — Unirea Alba Iulia. Nu, nu este vreo greșală! Lipsesc, într-adevăr, „specialistele” Cupei — Steaua, Dinamo și Rapid. Dar dacă ultimele două au fost scoase din cursă, pe rînd, de lidora la zi a divizionarelor A, în schimb echipa din Ghencea a cedat locul în favoarea fotbalistilor reprezentînd orașul Mării Uniri, deși activează în

campionatul secund. În același timp, sibienii vor să confirme izbînda din Cupa Balcanică (o palidă consolare, totuși, în ce privește prezența echipelor românești în întrecerile intercluburi din sezonul internațional 1990/91), iar băcăuanii ignoră grijile retrogradării de care sint apăsăți. Așadar, după disputarea și celei de-a doua mîșe (pe 29 mai), bucureștenii vor asista liniștiți pe 26 iunie la o finală în care Cupa va lua drumul provinciei.

Fluctuațiile în comportarea unor jucători și echipe, precum și rezultatele obținute ca atare n-au rămas fără urmări, ele producînd schimbări în conducerea administrativă ale cluburilor (Steaua, F.C. Bihor) sau tehnice ale team-urilor respective (Steaua, Dinamo, Rapid) și seisme locale, cum a fost cazul Politehnicii Timișoara. În acest timp, Universitatea Craiova pare hotărîtă să reediteze marea sa performanță din 1990/91 (cînd a cîștigat ultima oară titlul de campioană), nerenunțînd nici la cupă.

torate unor indisponibilități sau suspendări, craiovenii și-au trecut în cont cele două puncte, impunîndu-se totuși cu dificultate (3 — 1). ● În derbiul marilor absente din Cupă, Steaua a întrecut cu 1 — 0 pe Dinamo prin reușita golgeterului său, fundașul Dan Petrescu. De altfel, semnificativ pentru criza de formă a atleților noștri este și faptul că Dinamo, de exemplu, în două partide de campio-

Fază fierbinte la poarta dinamoviștilor. De la stînga la dreapta: M. Popa, Mihăescu, Matei, Stelea, I. Dumitrescu, T. Cristea

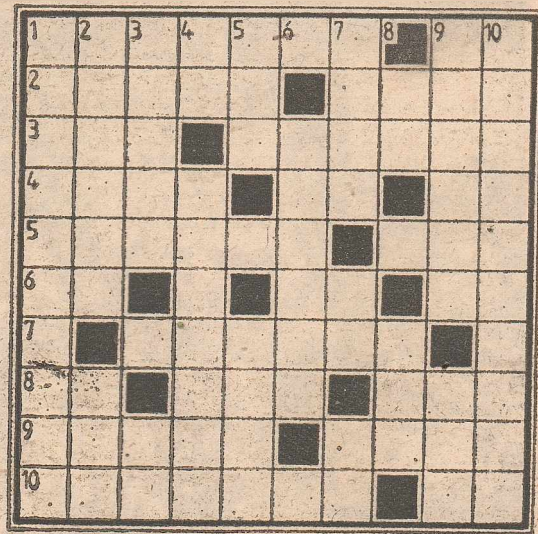
nat și una de Cupă nu a marcat nici măcar un gol! Să fie oare aceasta legat de structura posturilor pe care au evoluat actualii conducători tehnici ai „alb-roșilor”? ● Sportul Studențesc a acumulat al cincilea punct în ultimele trei etape, depășînd acum cu 3 — 1 pe F.C. Bacău și așteptînd mai liniștit finalul de campionat. ● Cu scoruri identice (2 — 1) s-au soldat partidele Progresul Brăila — F.C. Farul și F.C. Brașov — Gloria Bistrița. Pe lîngă eliminarea din Cupă, constanțenii au suferit a treia înfrîngere consecutivă. ● În a doua deplasare succesivă, F.C. Argeș a terminat din nou la egalitate, ei cucerînd un punct în fața Petroșului în min. 89 și privind spre locurile ce oferă accesul în cupele europene. ● Deși învîșă la limită (1 — 0)

în fața Corvinului, Politehnica Timișoara își păstrează poziția a patra. ● Inter Sibiu nu a realizat decît 3 — 2 cu Jiul, după ce la pauză conducea cu 3 — 0! ● În confruntarea dintre ultimele clasate, F.C. Bihor a învins cu 3 — 1 Universitatea Cluj apropiindu-se mai mult de realizarea baremului minimal. ● Următoarea etapă (duminică 12 mai) se prezintă cu meciul Dinamo — Universitatea Craiova drept cap de ațîș.

Tot astăzi, la Plopieni, lotul U.E.F.A. '92 întîlnește reprezentativa similară a Bulgariei, într-un meci contînd pentru preliminariile C.E., iar în perioada 8 — 15 mai lotul U.E.F.A. '93 va lua parte la turneul final al C.E. de juniori II, în Elveția.

POMPILIU L. DUMITRESCU ■

ZBOR DE FLUTURI

ORIZONTAL: 1) Poet român, autor al fabulei „Fluturele” (Nicolae) — Tiberiu Fluturcescu. 2) Larva fluturelui — „Fluturele de ivoriu” pentru pigmeii din jungla africană, în povestirea lui Ștefan Tita. 3) Arbore din clasa coniferelor — „Scrișori... fluturi și pietre”, volum de proză memorialistică, aparținînd scriitorului Călin Gruia. 4) Harnic (reg.) — Violeta Dumitrescu — Fluturat... la despărțire! 5) Nereușită — Afluent al Bistriței. 6) Răsar clopoteii! — Ultimei fluturi! — 2, 3 scrișori fluturi! 7) Graminee atacată cu predilecție de larva fluturelui numit „buha semănăturilor”. 8) Din vară-n vară... — Ambalaj pentru cereale — Obicele. 9) „Fluturi de...”, piesă muzicală din creația compozitorului francez Maurice Ravel (pl.) — ...păunului, fluture de noapte cu pete frumoase colorate pe aripi (neart.). 10) Fluture mic, roșiat,

tic, cu pete mari și negre pe aripi — Arna albinci.

VERTICAL: 1) Liric român, semnatar al poeziei „Le papillon” (George). 2) Fluture frumos colorat, ale cărui larve se dezvoltă pe urzici — Roi de fluturi (fig.). 3) Teritoriu — Petre Zaharia. 4) Odinioară (abr.) — „...pentru fluturi”, poem desprins din creația lui Nichita Stănescu (pl.). 5) Material de lipit pentru cizmări — Luntre ușoară. 6) Dramaturg român, autor al piesei „Un fluture pe lampă” (Paul). 7) Sir — Apariții! — Sfîrșitul zborului! 8) Dorel Tudoran — Resort. 9) Parte a corpului unui fluture, situată între cap și abdomen — Exclamație de bucurie. 10) Nestatornic... ca un fluture.

Dicționar: IRUC, ACU, MAP.

MIHAI ZGUBEA ■

Vremurile sint cum sint

DAR VREMEA?

După ce miercuri și joi ne-am bucurat de căldura razelor Soarelui de primăvară, vremea s-a răcit din nou. Dar mai important decît răcirea vremii au fost ploile, ploile de mai ce nu s-au mai lăsat așteptate ca în anii anteriori. Determinate de evoluția peste țara noastră a unor cicloni me-

diteraneeni, ploile au acoperit multe zone din țară. Tipic pentru o vreme de primăvară, au fost alternanțele de cer senin — cer noros. Evoluția vremii în săptămîna următoare va fi determinată tot de cicloni mediteraneeni. Aceștia se vor dezvoltă în serie și se vor deplasa spre Peninsula Balcanică. Deci, miercuri cerul se va innora treptat începînd din sud-vestul țării. Temporar vor cădea ploi ce vor avea și caracter de aversă, cu o frecvență mai mare în regiunile sud-vestice.

Temperaturile diurne vor scădea ușor față de ziua anterioară. Joi, aria de nebulozitate mai compactă va mai cuprinde regiunile nord-estice, deci aici va mai ploua. În rest cerul se va degaja dar după-amiază vor apărea din nou aversele de ploaie. Temporar vîntul se va intensifica. Vineri va fi o zi mai bună dar cu o dimineață mai răcoasă. Simbătă și duminică nebulozitatea se va accentua din nou și va ploua temporar. Aria de nebulozitate și ploi se va deplasa în cursul zilei de

duminică spre est așa încît sint șanse să apară soarele. Pentru întreg intervalul maximele diurne vor fi cuprinse între 14—22 grade C iar minimele se vor încadra între 2—12 grade C. În primele zile ale săptămîinii următoare vremea se va încălzi. Litoralul, nu va oferi celor ce și-au propus să-și petreacă concediul la mare — o vreme prea bună.

OTILIA DIACONU ■

DIRECTOR
George Arion

Flacăra

Redactori șefi:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:
Eugen Mihăescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (1700): Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu

■ EVENIMENT (2542): Mihail Gălățanu, Petre Barbu, Pașcu Balaci, Radu Ciobotea, Alexandru Mihăilă.

■ DREPTURILE OMULUI (2600): Roxana Paicu-Manolăscu, Valeria Dorneanu, Elena Grecescu, Oltea Mutulescu, Corneliu Olteanu, Cristian Pavel, Mihai Stănescu

■ CULTURĂ — INVĂȚĂMÎNT (2559): Mihai Săndoiu, Paul Vinicius

FLACĂRA BIS

Redactor șef:
Dorin Gherghinescu

Secretar general de redacție:
Liana Tatos

Liviu Timbus, Aurelia Boriga (17 16 39)

REBUS

Redactor șef:

Tudor Octavian (1457)

Secretar general de redacție:
Alexandru Păsărin (2036)

Adrian Mitu, Bogdan Vlad (1457), Aurel Ștefan Alexandrescu, Mihai Zubea, Simona Simzianu (2036)

FLACĂRA BASARABIEI

Redactor șef:

Ion Zubașcu

Secretar general de redacție:
Dorin Sălăjan

Mihai Potirniche (corespondent special din Basarabia) (2559)

EDITURA FLACĂRA

Domnița Ștefănescu (2559)

■ FOTOREPORTAJ (2528): Mihai Cristian Călugăr, Elena Ghera, Gig Motoianu, Silviu Stan

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiliu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT — ADMINISTRATIE (2002, 2558): Dan Mircea Popa, Liliana Cretu, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ PUBLIC RELATIONS (2634): Ruxandra Onofrei

■ Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat director: 2002;

redactori șefi: 2143 (C. Dumitru), 2124 (I. D. Goia), secretar general de redacție: 17.48.91; public relație: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, ofisier București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația de EDITURA „PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

■ Tiparul: Imprimeria CORESI București.

16 pagini — 10 lei

S-A COJOCĂRIT

VARIANTA

RUGINĂ?